

Jaarverslag 2019

Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden
s-Gravenhage

Inhoudsopgave

Raad van Toezicht	Pagina
Voorwoord Raad van Toezicht	4
Verslag Raad van Toezicht	6
Bestuursverslag	
1. Bestuursbeleid	13
2. Onderwijskundig beleid en kwaliteitszorg	19
3. Personeelsbeleid	25
4. Arbobeleid	32
5. Huisvesting	35
6. Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen	36
7. Nadere informatie voortgezet onderwijs	38
8. Gemeentelijke Subsidies	39
9. Algemene gegevens	41
10. Financieel beleid	48
Jaarrekening	
Grondslagen voor waardering van activa, passiva en resultaatbepaling	69
Geconsolideerde balans per 31-12-2019, vergelijkende cijfers per 31-12-2018	78
Geconsolideerde staat van baten en lasten 2019, vergelijkende cijfers 2018	79
Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2019, vergelijkende cijfers 2018	80
Toelichting op de onderscheiden posten van de geconsolideerde balans	82
Toelichting op de onderscheiden posten van de gecons. staat van baten en lasten	90
Segmentatie	94
Niet uit de balans blijvende verplichtingen geconsolideerd	95
Enkelvoudige balans per 31-12-2019, vergelijkende cijfers per 31-12-2018	96
Enkelvoudige staat van baten en lasten 2019, vergelijkende cijfers 2018	97
Enkelvoudig kasstroomoverzicht 2019, vergelijkende cijfers 2018	98
Toelichting op de onderscheiden posten van de enkelvoudige balans	100
Toelichting op de onderscheiden posten van de enkelv. staat van baten en lasten	108
Verbonden partijen	112

Gebeurtenissen na balansdatum	112
Niet uit de balans blijkende verplichtingen enkelvoudig	113
WNT-verantwoording 2019	114
Ondertekening	117
Overige gegevens:	118
Voorstel bestemming van het geconsolideerde resultaat	119
D2 OCW/EZ-Bijlage	120
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	124
Bijlagen:	128
Gegevens over de rechtspersoon	129
D4 Reserves per kostenplaats	131
Model Verantwoording van gemeentelijke subsidies met verrekeningsclausule	135

Voorwoord Raad van Toezicht

Voor de Coronacrisis

Gaat 2019 de geschiedenis in als het jaar voor de coronacrisis? Wie in het voorjaar van 2020 terugkijkt en de balans opmaakt over 2019, komt gemakkelijk op het verkeerde been te staan. De problemen, knelpunten en opgaven in het onderwijs verbleken ogenschijnlijk bij wat voor de deur bleek te staan. Toch was 2019 een lastig, bewerkelijk jaar. Een jaar dat genoeg aan zichzelf had. Het was het jaar, waarin het onderwijs kraakte onder werkdruk en lerarentekorten.

Ook onze scholengemeenschap, gebundeld in SCOH, kreeg er voluit mee te maken. Nadat in 2018 de - ambitieuze - strategische agenda 'We are the change' was vastgesteld, zijn de scholen aan de slag gegaan met de schoolplannen. De strategische agenda formuleert de onderwijskundige uitgangspunten voor de komende jaren, de schoolplannen zijn een vertaling van deze uitgangspunten over het onderwijs van de toekomst naar de alledaagse praktijk. Het vraagt van scholen - hun directeuren voorop - mooie idealen om te zetten in concrete stappen, toegesneden op de school, de buurt en de leerlingen. Op zich is dat al een fikse opgave voor de scholen. Maar het werd extra bemoeilijkt door het lerarentekort en de werkdruk. We vragen veel van onze scholen.

Het lerarentekort werd ook binnen SCOH manifest in 2019. De afgelopen jaren is het steeds moeilijker geworden om aan goed personeel te komen. Vorig jaar werd het concreter en voelbaarder. Op allerlei manieren is geprobeerd het personeelsbestand op peil te houden. Zo is er veel aandacht voor de werving en begeleiding van zij-instromers. Daarnaast probeert SCOH een aantrekkelijke werkgever te zijn door het aanbieden van traineeships, een goed werkend kenniscentrum en een research lab voor eigen werknemers. Het lerarentekort vraagt veel van het personeel op de scholen. Kort en goed komt het er op neer dat van scholen wordt verwacht dat zij, noodgedwongen, met minder mensen dezelfde kwaliteit leveren als voorheen. En - het is geen tijdelijk knelpunt. De verwachting is dat het lerarentekort de komende jaren niet is opgelost. Het is een kwestie van lange adem. Daarom heeft SCOH in 2019 op verschillende momenten gedurende het hele jaar aandacht besteed aan het onderwerp 'anders organiseren'.

Ondanks die knelpunten ging het 'gewone werk' binnen onze scholengemeenschap in 2019 - gelukkig - gestaag, goed en gedragen door.

Een kleine greep:

- opening van de nieuwbouw van De Spiegelschool;
- nieuwe overlegstructuur GMR;
- audits op scholen om de kwaliteit te borgen;
- totstandkoming van een nieuw identiteitskader;
- verdere groei en uitbreiding kenniscentrum SCOH.

Ondanks alle knelpunten en problemen was 2019 voor SCOH een goed jaar. Terugziend kan - weer met voldoening - worden vastgesteld, dat de scholen en peuterscholen van de SCOH-gemeenschap, bovengemiddeld hebben 'gepresteerd'. Dat is meer dan een zakelijke vaststelling. Uiteindelijk is dat onze missie: goed, hoogwaardig onderwijs voor onze kinderen, gebaseerd op christelijke uitgangspunten. Daarop willen we - in de volle breedte van onze scholengemeenschap - ook aanspreekbaar zijn. De SCOH-scholen doen het goed, zowel de scholen als de peuterscholen. Alle scholen kregen een basisarrangement van de Onderwijsinspectie. Wat blijft, is het streven naar meer dan basiskwaliteit.

Dat is een collectieve prestatie, een prestatie van iedereen binnen onze scholengemeenschap. Niet in de laatste plaats onze leerkrachten. Jaar in, jaar uit, kunnen we - met dankbaarheid en ook een tikkeltje trots - vaststellen dat het bepaald indrukwekkend is wat ze doen. Als Raad van Toezicht valt ons die toewijding, grenzend aan passie, bij onze rondgang binnen de scholen steeds weer op.

Namens de Raad van Toezicht,

Jan Schinkelshoek,
voorzitter

Den Haag, april 2020

Verslag Raad van Toezicht

Goed Bestuur

De Raad van Toezicht houdt integraal toezicht en richt zich daarbij naar het belang van de Stichting, en de (peuter)scholen die door de Stichting in stand worden gehouden, alsmede naar het belang van de samenleving. SCOH onderschrijft en volgt de Code Goed Bestuur primair onderwijs en de Code Goed Bestuur Kinderopvang. In geval van strijdigheid volgt SCOH de Code Goed Bestuur primair onderwijs. De Raad van Toezicht ziet toe op de naleving van deze code en heeft geconcludeerd dat SCOH aan de code voldoet.

Hieronder staat een overzicht van de belangrijkste resultaten en activiteiten in het kader van goed bestuur opgenomen.

Wijziging bestuursstructuur

In het licht van de naderende pensionering van de voorzitter CvB heeft de Raad van Toezicht opnieuw nagedacht over de bestuursstructuur van SCOH. Hierbij betrof de RvT ook het onderzoek uit 2018 dat in opdracht van SCOH is gedaan naar de omvang van het bestuur en de bestuursondersteuning van SCOH in relatie tot andere schoolbesturen. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat de bestuurlijke bezetting beperkt is in vergelijking met onderwijsorganisaties van gelijke grootte. Daarnaast volgde uit onderzoek dat de huidige structuur met een eenhoofdig bestuur erg kwetsbaar is.

Dit in overweging nemend heeft de RvT een voorgenomen besluit genomen, om over te gaan van een bestuursstructuur met een éénhoofdig bestuur, naar een bestuursstructuur met een tweehoofdig bestuur. Na een positief advies van de GMR op dit besluit, is het voorgenomen besluit omgezet in een definitief besluit. Begin 2020 wordt gestart met de werving. De planning is dat voor de zomer een nieuw lid van het college van bestuur kan worden benoemd. Daarnaast is de huidige voorzitter CvB gevraagd om zijn pensionering met een jaar uit te stellen tot de zomer 2021. De huidige voorzitter kan het nieuwe lid CvB inwerken. Daarnaast kan eind 2020 worden gestart met de werving van een nieuwe voorzitter CvB.

Wijziging statuten

Om de statuten weer up-to-date te brengen en aan te laten sluiten op de Code Goed Bestuur heeft de RvT opdracht gegeven om de statuten te herzien. Deze herziening wordt uitgevoerd door Marjolijn Weterings van BeterWeterings. Mw. Van den Hul-Omta is hier vanuit de RvT bij betrokken. Het doel is om deze herziening in 2020 af te ronden.

Overige resultaten in het kader van goed bestuur

Reguliere vergaderingen

In 2019 kwam de Raad van Toezicht zes keer bijeen voor een reguliere vergadering. Belangrijke onderwerpen uit deze vergaderingen zijn:

- het goedkeuren van de begrotingen en jaarverslagen van de SCOH;
- het bespreken van het nieuwe identiteitskader van de SCOH;
- het strategisch personeelsbeleid;
- de onderwijskwaliteit en in het verlengde daarvan de audits.

Voor iedere vergadering ontving de RvT een voortgangsrapportage. Deze voortgangsrapportage informeerde de RvT over de laatste ontwikkelingen binnen SCOH op het gebied van onderwijs, personeel, financiën, huisvesting, organisatieontwikkelingen en maatschappelijke ontwikkelingen.

Daarnaast verschaft de voortgangsrapportage inzicht in de laatste ontwikkelingen rondom de voortgang van de strategische agenda. Evenals voorgaande jaren ontving de RvT daarnaast jaarrapportages over HRM, onderwijskwaliteit en identiteit van de SCOH.

Maandelijks heeft de voorzitter van de RvT een regulier voortgangsoverleg met de voorzitter van het CvB in aanwezigheid van de bestuurssecretaris. Er is tussendoor, afhankelijk van omstandigheden en omstandigheden, soms dagelijks contact.

Stakeholdersbeleid

De RvT heeft een actief stakeholdersbeleid. Hieronder volgt een overzicht van de resultaten in het kader van het stakeholdersbeleid:

- De RvT bezocht - verdeeld over twee groepen - in 2019 twaalf scholen.
- De RvT voerde stakeholdersgesprekken met het dagelijks bestuur van de GMR, een afvaardiging van de schooldirecteuren, het dagelijkse bestuur van de OR SPCP en een afvaardiging van het staf- en servicebureau van SCOH.
- Daarnaast bezochten leden van de RvT, kerstvieringen op scholen, de nieuwjaarsreceptie van SCOH en de jaarlijkse zomerborrel voor alle directieleden van SCOH en coördinatoren van SPCP.
- In het voorjaar vond een gezamenlijke bijeenkomst met de GMR plaats en is samen met de GMR gesproken over het nieuwe identiteitskader. Deze avond werd begeleid door Arkade. Arkade heeft SCOH begeleid bij het opstellen van het nieuwe identiteitskader.
- In het najaar heeft CvB een stakeholdersbijeenkomst georganiseerd voor onder andere collega (onderwijs en kinderopvang) bestuurders uit de stad met als onderwerp 'religie in een grootstedelijk context'. Deze bijeenkomst is bijgewoond door een ruime delegatie van de RvT.

Commissies Raad van Toezicht

Binnen de Raad van Toezicht zijn de volgende commissies in de volgende samenstelling actief:

- Financiële commissie: dhr. van M. Spronsen en dhr. K. van den Boogaard
- Commissie P&O: mw. R. van Werven en dhr. J. Schinkelshoek
- Commissie onderwijskwaliteit: mw. J. van den Hul-Omta en mw. E. Verhoef (per 1 januari 2020).

Hieronder volgt het **verslag van deze commissies**.

Personele Commissie

De personele commissie of renumeratiecommissie van de RvT SCOH werd in 2019 gevormd door Ruth van Werven en Jannie van den Hul-Omta tot september 2019. Toen is de onderwijscommissie in het leven geroepen waarin Jannie van den Hul-Omta zitting heeft genomen. Zij werd in de personele commissie vervangen door de voorzitter van de RvT, Jan Schinkelshoek.

Naast bespreking van de personele strategische plannen en verslagen, becommentarieerde de commissie deze stukken en faciliteerde daarmee de behandeling en besluitvorming in deze in de RvT. In de RvT is met name, voorbereid door de personele commissie, uitvoerig aandacht besteed aan de dreigende tekorten aan leerkrachten. Ook kwam aan de orde hoe om te gaan met het neveneffect van de dreigende tekorten en het verloop onder (adjunct)directeuren. Aan de orde kwamen verder: de gesprekkencyclus in de scholen, uitstroom medewerkers in relatie tot loopbaankansen, onbevoegde leerkrachten voor de klas, hybride leerkrachten, meer

mannelijke leerkrachten, bovenschoolse directeuren, de beloning van directeuren, 'opleiden in de school', zij-instromers en de verkorte Pabo.

Net als in 2018 is in 2019 onverminderd aandacht voor een andere, vernieuwende wijze van organiseren van het onderwijs, waarbij meer functiedifferentiatie mogelijk wordt gemaakt. Onderwijsinnovatie is klein gestart en vindt in toenemende mate plaats in de scholen van SCOH.

Naast het voorbereiden en faciliteren van de besluitvorming in de RvT omtrent personele zaken, is de belangrijkste taak van de remuneratiecommissie, goed werkgeverschap ten aanzien van de bestuurder.

Eind 2019 vond – na eerst een interne evaluatie door de RvT zelf- een functionerings- en evaluatie gesprek met de bestuurder plaats. Input voor het gesprek is mede aangeleverd in een notitie door de bestuurder. Namens de RvT werd het gesprek gevoerd door beide leden van de remuneratiecommissie.

In 2019 is door de RvT besloten tot het overgaan van een eenhoofdig naar een tweehoofdig College van Bestuur. Vanuit de RvT is een selectiecommissie ingesteld die in 2019 is gestart met de procedure en in 2020 zal leiden tot de aanstelling van een lid van het CvB. Namens de personele commissie neemt Ruth van Werven deel aan de selectiecommissie.

Per 1 december trad Dirk Jan de Lange af na 8 jaar RvT lid te zijn geweest. Hij vulde de plaats in de RvT die op voordracht van de GMR was gedaan. Daarom is samen met de GMR de werving & selectie van een nieuwe lid RvT gestart. Ruth van Werven nam deel aan de selectiecommissie samen met leden en voorzitter van de GMR. Deze procedure heeft geleid tot de benoeming van Els Verhoef als lid van de RvT per 1 december 2019. Els neemt zitting in de commissie onderwijskwaliteit.

Onderwijskwaliteitsbeleid

Belangrijk thema in 2019 was de al langer bestaande behoefte om vanuit de RvT het toezicht vorm te geven op de onderwijskwaliteit van SCOH. Het initiatief om een onderwijscommissie binnen de RvT te starten was daarmee in lijn. Besloten is dat met ingang van 2020 deze commissie daadwerkelijk van start zal gaan. Ter ondersteuning van dat voornemen is er een nieuw lid voor de RvT met onderwijskundig profiel geworven.

Met de komst van een nieuwe directeur onderwijs binnen de SCOH organisatie werd er bovendien een nieuwe start gemaakt met de doorontwikkeling van een systematisch kwaliteitsbeleid van het onderwijs. Met de nota 'SCOH Kwaliteitsbeleid' werden de uitgangspunten en aanpak daarvoor systematisch vastgelegd. Deze nota was op tijd gereed om ook als belangrijke steun in de rug te dienen bij de voorbereiding voor het aangekondigde vierjaarlijkse onderzoek bij bestuur en scholen door de inspectie van het onderwijs in januari 2020.

De RvT is zeer ingenomen met dit kwaliteitsdocument, dat beschrijft hoe binnen SCOH wordt gewerkt aan kwaliteit en ontwikkeling van het onderwijs vanuit ieders eigen verantwoordelijkheid: als leerkracht, pedagogisch medewerker, coach, onderwijsondersteuner, directeur, staf- en servicebureau medewerker en bestuurder. Immers kwaliteit en ontwikkeling begint daar. Ook de rol van de RvT in deze kwaliteitscyclus is beschreven.

Het SCOH kwaliteitsbeleid sluit aan en draagt bij aan de realisering van de strategische agenda, zoals in 2018 voor de nieuwe periode van 4 jaar is vastgesteld. Het bestaat uit in ieder geval de drie volgende onderdelen: de kijkrichting, de SCOH kwaliteitsstandaarden voor scholen en de routines en instrumenten waarmee zicht is te verkrijgen op kwaliteit en werken aan ontwikkeling. Daarbij is het kwaliteitsbeleid ingericht volgens principes van cyclisch- integraal- en systematisch werken: cyclisch zowel binnen de school als op bestuurlijk niveau met de plan, do, study, act- cyclus; Integraal worden onderwijs, personeel en financiën in samenhang met elkaar

bezien en systematisch wordt gestructureerd gewerkt aan kwaliteit en ontwikkeling volgens stappen zichtbaar in het kwaliteitsbeleid.

Met als uitgangspunt -zoals vastgesteld in het strategisch plan "We are the Change" - de keuze voor een Christelijke dialoogschool als oefenplaats voor een samenleving van een veelheid en verschil, een school waar kinderen, jongeren en volwassenen betekenis leren vinden in dialoog met elkaar met de verschillende eigen bronnen van het leven en met het Christelijke verhaal.

Daarbij bepaalt iedere school zelf de te nemen stappen om bij de christelijke dialoogschool uit te komen en neemt dit mee in het denken over kwaliteit en ontwikkeling van de school.

De Raad van Toezicht werd in 2019 periodiek door middel van voortgangsrapportages geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen op het gebied van onderwijsontwikkelingen, bezoekt drie maal per jaar 4 scholen voor de verbinding met de schoolpraktijk, sprak een delegatie van directeuren en bespreekt jaarlijks met de diverse stakeholders het reilen en zeilen van de SCOH organisatie, waar ook het kwaliteitsbeleid aan de orde komt.

De RvT heeft de nota 'SCOH kwaliteitsbeleid' in de decembervergadering besproken en tevens tot uitgangspunt benoemd voor de RvT-onderwijs-commissie. Door een aanpassing van de commissiestructuur is nu elke commissie voorzien van 2 verantwoordelijke toezichthouders. Naast Jannie van den Hul als voorzitter is per 1 januari 2020 als lid van de RvT onderwijscommissie Mw. Els Verhoef benoemd.

Inmiddels heeft een eerste gesprek plaatsgevonden en is afgesproken bij de praktijk te starten, en met name ook bij het begin 2020 verwachte Inspectierapport. In het eerste jaar zullen voorts zeker de thema's lerarentekort, passend onderwijs, digitalisering in het onderwijs en de invloed daarvan op kwaliteit van het onderwijs, aan de orde komen.

Financiële commissie

De besluitvorming van de Raad van Toezicht op financiële aangelegenheden wordt voorbereid door de financiële commissie bestaande uit twee leden van de Raad van Toezicht. In 2019 bestond deze commissie uit Marcus van Spronsen en Karel van den Boogaard.

Het bestuur is primair verantwoordelijk voor de doelmatige besteding van de (rijks)middelen. De Raad van Toezicht maakt gebruik van de, onder de verantwoordelijkheid van het bestuur, opgezette organisatiestructuur om de doelmatige besteding van (rijks)middelen te waarborgen.

Bij de besteding van middelen is de door het bestuur en financieel directeur opgestelde (meerjaren) begroting leidend. Deze begroting werd besproken en hierbij werden het bestuur en financieel directeur kritisch bevraagd. De (meerjaren) begroting is besproken met het bestuur en de financieel directeur en vastgesteld in de Raad van Toezicht. Voor de Raad van Toezicht is de (meerjaren) begroting een belangrijk instrument voor het volgen van het (lange termijn) financiële beleid.

De aannames en veronderstellingen, die zijn gebruikt in de (meerjaren) begroting zijn een essentieel onderdeel geweest van de beoordeling door de Raad van Toezicht. Ontwikkelingen van leerlingenaantallen (van de scholen en de peuterscholen) zijn een bepalende factor in verband met de financiering. Ook zijn specifieke factoren in de discussie betrokken, bijvoorbeeld als er perspectief was in bepaalde wijken door nieuwe (woning)bouwplannen. Plannen voor nieuwbouw dan wel verbouw van scholen werden kritisch gevolgd, vanwege het lange termijn beslag op de middelen.

Verder is een aandachtspunt geweest het volgen van dat deel van de totale (meerjaren) begroting dat besteed wordt op centraal niveau. Dit is van belang omdat het direct een relatie heeft met de doelmatige besteding van de middelen. Die middelen zijn immers bedoeld voor onderwijs en dat betekent dat niet meer dan nodig moet

worden besteed aan zogenaamde 'overhead'. Op basis van onderzoek is overigens gebleken dat SCOH op dit vlak ruim onder het gemiddelde scoort.

De Raad van Toezicht overlegde verder met het bestuur en de financieel directeur over het risicobeheersysteem. De risico's die worden onderkend zijn voorzien van beheersmaatregelen en zijn ook financieel vertaald. Op basis daarvan wordt een reserve in stand gehouden zodat de risico's, als zij zich voordoen, ook kunnen worden opgevangen.

De financiële commissie heeft in het kader van haar faciliterende taak richting de Raad van Toezicht (voor)besprekingen over de financiële rapportages gehad, waarin de realisatie van de begroting werd besproken. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd waarin de managementletter en het accountantsverslag, de jaarrekening en het jaarverslag met het bestuur en de financieel directeur zijn besproken. In de plenaire vergadering van de Raad van Toezicht zijn op basis van bespreeknotities en mondelinge toelichtingen de financiële aandachtspunten besproken. Een en ander uiteindelijk gericht op goedkeuring van de (meerjaren)begroting alsmede de jaarrekening door de Raad van Toezicht.

De (salaris)kosten van het bestuur zijn kosten waarop de Raad van Toezicht direct invloed heeft. Het afgelopen jaar heeft de Raad van Toezicht besloten om over te gaan naar een tweehoofdig bestuur. De Raad van Toezicht heeft dit besluit en de daarbij gepaard gaande kosten, in persoon, toegelicht aan de SCOH organisatie bij het Stafbureau, het Servicebureau en het Directeurenoverleg. Dit besluit is genomen na benchmark onderzoek ten opzichte van andere scholenorganisaties en is onderbouwd door de beleidskeuzes die zijn gemaakt (in de Strategische agenda). Deze keuze moet bijdragen aan een verdere kwaliteitsverbetering van het onderwijs en de SCOH organisatie.

De SCOH realiseert nagenoeg altijd haar begrote resultaten en heeft een gezond vermogen en toereikende liquiditeit. Dit toont aan dat adequaat wordt begroot en dat in lijn met begroting de besteding van middelen wordt gedaan.

In de afgelopen jaren is toegezien op verbeterde financiële rapportages. Deze gevolgde werkwijze heeft geleid tot een verbetering van de kwaliteit van de financiële rapportages in het jaar 2019. Daarbij is ook de inbreng van de nieuwe accountant, die door de Raad van Toezicht is aangesteld, van belang geweest. Het resultaat waren goede discussies in de Raad van Toezicht over financiële onderwerpen en een gezonde financiële positie. Met als gevolg ruimte voor overleg over én focus op onderwerpen als kwaliteit en innovatie. De Raad van Toezicht heeft daarbij besloten om in te stemmen met een planmatige inzet van de bestaande reserves ten behoeve van het onderwijs, door de afgelopen jaren een begroot tekort toe te staan.

De (schriftelijke) verantwoording (naar de samenleving en stakeholders) verloopt via dit jaarverslag. De Raad van Toezicht voerde gedurende het jaar meerdere gesprekken met de verschillende stakeholders, waaronder de GMR. In deze gesprekken werden keuzes en beslissingen alsmede het functioneren van SCOH en het toezicht daarop besproken. De totstandkoming van de jaarrekening 2018 en de accountantscontrole is vlot verlopen, waarbij de nieuwe accountant zijn toegevoegde waarde heeft bewezen. De jaarrekening is door de Raad van Toezicht goedgekeurd.

Bijlage: Hoofd- en nevenfuncties leden Raad van Toezicht per 1 januari 2019

Het betreft de hoofd- en nevenfuncties naast het lidmaatschap van de Raad van Toezicht van de SCOH/SPCP.

Jan Schinkelshoek (voorzitter)

Hoofdfunctie:

- Partner van het communicatie & adviesbureau Schinkelshoek & Verhoog in Den Haag.

Nevenfuncties:

- Voorzitter van het bestuur stichting Zuid-Afrika Huis Nederland
- Voorzitter van het bestuur stichting Ons Erfdeel/De Lage Landen
- Voorzitter van de stichting Anne Vondeling Prijs
- Voorzitter van de Raad voor de Plaatselijke Geldwerving [fondsenwerving Protestantse Kerk in Nederland]
- Voorzitter van de commissie voor advies en bijstand van de Academie van Overheidscommunicatie
- Lid algemeen bestuur VNO-NCW
- Lid van het curatorium van het Internationaal Perscentrum Nieuwspoor

Marcus van Spronsen (vice voorzitter)

Hoofdfunctie:

- Accountant bij Ernst & Young Accountants LLP

Nevenfuncties:

- Lid van de Raad van Toezicht van Stichting Cardia-Duinrust
- Penningmeester van het bestuur van Stichting Muzee Scheveningen
- Penningmeester van het College van Kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente te Scheveningen (afgevaardigde naar de Algemene Kerkenraad)
- Lid van de kerkenraad van de wijkgemeente Nieuwe Badkapel-Zorgvlietkerk (Protestantse Gemeente te Scheveningen)

Ruth van Werven

Hoofdfunctie:

- Manager HR Advies & Expertise bij de Hogeschool Inholland

Karel van den Boogaard

Nevenfuncties:

- Voorzitter College van kerkrentmeesters van de protestante Gemeente te Nootdorp-Ypenburg
- Lid van de wijkkerkenraad Ypenburg
- Lid van de Algemene Kerkenraad en het Moderamen van de protestante Gemeente te Nootdorp-Ypenburg
- Voorzitter stichting Hernieuwbare Warmte Ypenburg
- Coördinator van het Buurt Preventie Team Bosweide
- Penningmeester van de Cantorij van de protestante wijkgemeente Ypenburg.

Dirk Jan de Lange

Hoofdfunctie:

- Senior projectmanager bij TNO

Jannie J. Tj. van den Hul – Omta

Nevenfuncties:

- Bestuurslid Centraal Register Kort Beroepsonderwijs. (Stichting met als doel het borgen van kwaliteit van het beroepsonderwijs/bijhouden van openbare lijst van ondernemingen en docenten die zich hebben aangemeld voor registratie)
- Als ervaren toezichthouder verbonden aan: Hemingway Professional Governance / Partner in Toezicht, voor commissarissen, door commissarissen: search boardroom-evaluaties en kwaliteitsbevordering.
- lid Jury Comeniusprijs (jaarlijks uit te reiken).

Els Verhoef

Hoofdfunctie:

- Els Verhoef Advies: Coaching voor bestuurders, Strategisch Advies, Governance en Onderwijs kwaliteit. (o.a.: adviseur bij Fontys Hogeschool, programmaleider bij de Politieacademie en coach van bestuurders in het HBO, VO en PO).

Nevenfuncties:

- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting ZAAM, Interconfessioneel Voortgezet Onderwijs in Amsterdam
- Voorzitter/Lid van diverse auditpanels van de NVAO.

Bestuursverslag

1. Bestuursbeleid

1.1 Onze kernwaarden en identiteit

SCOH/SPCP staat midden in de Haagse stedelijke samenleving. Als eigentijdse christelijke onderwijsorganisatie ontleen wij onze inspiratie aan de Bijbel en hebben wij onze wortels in de protestants-christelijke traditie. We geven onze traditie vorm op een manier die past bij onze tijd en de omgeving waarin we werken. Met onze principes en uitgangspunten aan de ene kant, en openheid voor nieuwe en andere opvattingen aan de andere. Identiteit betekent voor ons méér dan levensbeschouwing. We zien onze identiteit ook terug in onze kernwaarden, de pedagogische opvattingen van de school en in de onderwijskwaliteit die we nastreven.

Wij willen, binnen de grootstedelijke werkelijkheid waar onze scholen dagelijks mee te maken hebben, onze identiteit nadrukkelijk invullen met vier zorgvuldig gekozen kernwaarden, die wij centraal stellen in ons handelen. Dit zijn de uitgangspunten waar wij ons in ons werk door laten leiden. Vanuit onze inspiratie en traditie staan wij open voor alle ouders en kinderen die met ons willen meedoen. Wij bieden onze leerlingen een omgeving waar onze kernwaarden inhoud krijgen, waardoor zij zich optimaal tot volwassenheid kunnen ontwikkelen.

*Op alle niveaus, binnen en buiten onze organisatie, willen wij bekend staan als **betrokken** en **betrouwbaar**. Dat kan alleen als wij elkaar **ontmoeten** en ons met elkaar **verbinden**.*

Met als doel om onze leerlingen voor te bereiden voor de toekomst!

ONTMOETEN

We zijn een organisatie van en voor mensen. En we staan open voor ieder die op ons pad komt. Kinderen en ouders, collega's, partners in de wijk en in de stad. We zijn geïnteresseerd in anderen en willen van hen leren. Dat is hét kenmerk van hoe we met elkaar omgaan.

VERBINDEN

We geloven in de meerwaarde van samenwerking en verbinding met anderen. Alleen in goede samenwerking kun je echt iets voor elkaar betekenen. Dat geldt voor collega's onderling, voor ouders, maar net zo goed voor andere partners in de stad. We slaan graag de handen ineen om de leerlingen verder te brengen.

BETROKKEN

Betrokken zijn betekent voor ons: voor elkaar zorgen en elkaar aanmoedigen. Oog te hebben voor wat de ander nodig heeft en in zijn mars heeft. Leerlingen én medewerkers bij SCOH moeten kunnen doen waar ze goed in zijn en de ruimte krijgen zich te ontwikkelen.

BETROUWBAAR

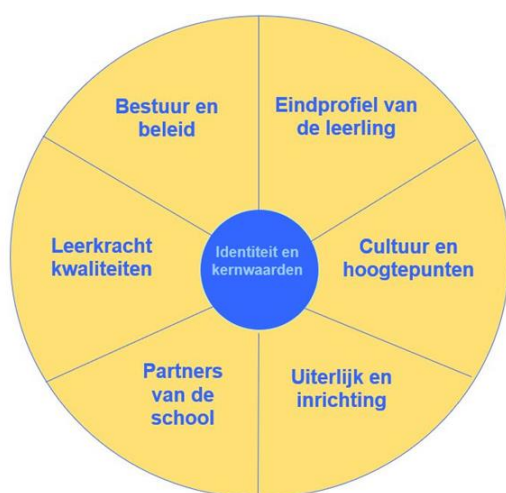
Je kunt op ons rekenen. Als we ons verbinden met anderen, kunnen zij erop vertrouwen dat we onze afspraken nakomen. We doen wat we beloven en zijn aanspreekbaar op ons gedrag en ons handelen.

Iedere school heeft deze kernwaarden vertaald naar haar eigen schoolpraktijk en specifieke identiteit.

In 2019 is de nieuwe identiteitsnotitie 'Samen leren voor het leven' vastgesteld. Dit gezamenlijk kader geeft richting aan de manier waarop scholen de religieuze identiteit vormgeven, met daarbij voldoende ruimte voor

verschillen. De vraag voor SCOH is niet *of* we nog langer christelijk willen zijn, maar *hoe* we dat nu willen zijn. Wij kiezen de richting, waarbij aan de ene kant expliciet de christelijke identiteit wordt uitgedragen en wij aan de andere kant - met de kernwaarden ontmoeten, verbinden, betrokken en betrouwbaar – streven naar maximale openheid en verbondenheid met andersdenkenden en andersgelovigen. De filosofie van de christelijke dialoogschool is gebaseerd op het idee dat “christelijke identiteit” en “openheid en verbondenheid met andere levensbeschouwingen” niet haaks op elkaar staan maar harmonieus samen kunnen gaan. SCOH-scholen streven naar het model van de christelijke dialoogschool. Tegelijkertijd zijn de scholen vrij daar op een eigen manier invulling aan te geven en is de invulling ook afhankelijk van de verschillende contexten van de scholen. Het kan zijn dat sommige scholen nu nog iets meer het profiel hebben van de monologschool of de waardenschool, maar ook deze scholen zullen ernaar streven meer op te schuiven richting de christelijke dialoogschool.

Het ideaal van de SCOH-dialoogschool hebben we concreet gemaakt met behulp van de zogenaamde ‘schijf van zes’. Dit model laat zien op welke manier de identiteit van SCOH concreet zichtbaar wordt in de dagelijkse praktijk van de school. Het gaat hier om een ‘minimumprofiel’, met richtlijnen waar alle scholen aan dienen te voldoen. Centraal in de schijf staan de identiteit en de kernwaarden van SCOH zoals die hiervoor zijn beschreven. Op zes gebieden staan er richtlijnen en uitspraken, die geldig zijn voor *alle scholen* binnen de stichting. Deze richtlijnen zijn enerzijds sturend, en geven een duidelijke ondergrens aan over de uitingsvorm van de identiteit. Anderzijds geven ze voldoende ruimte voor verdere invulling van iedere school.

1.2. Strategische agenda SCOH

2019 was een cruciaal jaar in de uitrol van de strategische agenda 2019 – 2023. In 2018 zijn met de totstandkoming van de strategische agenda de uitgangspunten geformuleerd van de ontwikkeling van het onderwijs van SCOH. In deze agenda staan negen belangrijke kenmerken van toekomstgericht onderwijs opgenomen. In 2019 zijn de schoolplannen opgesteld die uitvoering geven aan de strategische agenda en de geformuleerde uitgangspunten.

Iedere school heeft, met het hele team, nagedacht over het onderwijsconcept/ de onderwijsmethode die het beste bij de school en de leerlingpopulatie van de school past en daarbij ook recht doet aan de geformuleerde uitgangspunten uit de strategische agenda. Iedere school heeft hierin eigen afwegingen en keuzes gemaakt. Deze keuzeprocessen op de scholen leidden tot een gevarieerd palet aan keuze van onderwijsmethoden binnen SCOH. De sector onderwijs heeft dit proces van totstandkoming van de jaarplannen van nabij begeleid in de verschillende fases.

Nadat de schoolplannen waren geschreven, zijn deze beoordeeld door de sector onderwijs van SCOH. Na positief advies van de sector onderwijs zijn de schoolplannen vastgesteld door het CvB. Het jaarplan, dat de school ieder jaar bij het schoolplan opstelt, vormt het uitgangspunt voor de jaarlijkse gesprekken tussen de schooldirecteur en CvB.

De jaarplannen van de scholen zitten vol ambitie. Het grote lerarentekort vormt echter een bedreiging voor deze ambities. Op verschillende scholen is aangegeven de ambities te temporiseren. Op deze manier wordt er wel uitvoering gegeven aan de ambities, alleen in een ander tempo dan in eerste instantie was gepland. Zo werken de scholen hard aan toekomstbestendig onderwijs.

Periodiek worden de vorderingen in de uitvoering tegen het licht gehouden. Hiervoor is een monitor ontwikkeld, waarin zichtbaar wordt gemaakt welke doelstellingen in de desbetreffende periode zijn gehaald. In 2019 heeft deze monitoring minder plaats gevonden, vanwege personele wisselingen in het management team van het stafbureau en het zwangerschapsverlof van de bestuurssecretaris. In 2020 wordt deze monitoring weer conform voorgaande jaren opgepakt.

1.3 Samenwerkingsverband Passend Onderwijs

Het passend onderwijs is erop gericht kinderen met een specifieke ondersteuningsbehoefte zo goed mogelijk binnen de reguliere basisschool te ondersteunen. De zorgstructuur binnen de basisschool heeft de functie om deze additionele ondersteuning binnen de school tot stand te brengen. Deze basisondersteuning wordt van elke school verwacht en bestaat uit 4 onderdelen:

- De basiskwaliteit is als voldoende beoordeeld door de Onderwijsinspectie;
- De school werkt volgens de uitgangspunten van handelingsgericht werken;
- De onderwijsondersteuning op de school is goed georganiseerd;
- De school biedt preventieve en licht curatieve interventies op voldoende niveau.

In het kader van deze ondersteuning worden extra didactische mogelijkheden gerealiseerd, remediërende activiteiten uitgevoerd en gerichte begeleiding per leerling toegepast. Het realiseren van deze basisondersteuning is een taak van de school zelf en van het bestuur van de school. Vanuit de reguliere bekostiging van de school worden financiële middelen hiervoor ingezet. Daarnaast ontvangt de school ook middelen vanuit het samenwerkingsverband om deze basisondersteuning vorm te geven. Deze financiële ondersteuning is de afgelopen jaren gestegen en bestaat nu uit een vaste voet per school van €7.000,- en een bedrag per leerling van €106,-. De scholen geven aan dat zij in toenemende mate geconfronteerd worden met een meer complex wordende problematiek bij leerlingen, die moeilijk op te vangen is binnen het kader van de basisondersteuning. De scholen kunnen bij het samenwerkingsverband arrangementen aanvragen, waarmee additionele begeleiding en zorg aan kinderen met een complexe zorgvraag aangeboden kan worden. Een uitdrukking van deze ontwikkeling is het gegeven dat het aantal aangevraagde arrangementen stijgend is. Zo is het aantal gestegen van 111 in 2018 naar 133 arrangementen in 2019.

Tezelfdertijd is er sprake van een nog aanhoudende groei van het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs, dit laatste is met name zichtbaar in het cluster 4 onderwijs. Ook deze groei is een uitdrukking van de groter wordende problematiek die de scholen ervaren. Het bestuur van het samenwerkingsverband volgt deze ontwikkeling nauwgezet en beraadt zich op de vraag of en hoe deze groei kan worden afgeremd. Een doorzettende groei van het speciaal basisonderwijs en het speciaal onderwijs legt een zware claim op de middelen van het samenwerkingsverband en zou betekenen dat de financiering van de basisondersteuning vanuit het samenwerkingsverband onder druk zou komen te staan.

Naast de groeiende complexe problematiek bij een aantal leerlingen is er nog een andere ontwikkeling die de basisondersteuning binnen de basisscholen onder druk zet. Als gevolg van het lerarentekort hebben scholen

het steeds moeilijker om hun formatie op orde te houden, in kwantitatieve zin en in kwalitatieve zin. Er is op veel scholen sprake van veel wisselingen in de teamsamenstelling en ook dat maakt dat de functie van basisondersteuning onder druk komt te staan. SCOH heeft in het kader van HRM-beleid verschillende initiatieven ingezet om de tekorten zoveel mogelijk aan te pakken, maar naar het zich laat aanzien zal het nog geruime tijd duren voordat scholen weer kunnen beschikken over voldoende bevoegde en bekwame leerkrachten. Daarmee blijft de druk op het passend onderwijs hoog.

Hierboven staan de doelen van Passend Onderwijs binnen de regio Haaglanden omschreven. Deze doelen worden opgenomen in een ondersteuningsplan. In dit plan staan de afspraken voor de komende 4 jaar over onder meer de basisondersteuning en extra ondersteuning. De ondersteuningsplanraad (OPR) is een speciale medezeggenschapsraad van een samenwerkingsverband en bestaat uit een afvaardiging van ouders en personeel van de aangesloten scholen. De OPR heeft instemmingsrecht op het ondersteuningsplan. Niet alleen op het niveau van het samenwerkingsverband, maar ook op schoolniveau wordt een ondersteuningsplan gemaakt. Hierin beschrijft de school aan welke school specifieke doelen gewerkt wordt in het kader van passend onderwijs.

In hoofdstuk 10 van dit verslag is een financiële paragraaf opgenomen over passend onderwijs.

1.4 Fondsvorming ten behoeve van innovatie

Van SCOH als geheel en van de scholen verwachten we dat deze voortdurend bezig zijn om hun organisatie en hun onderwijs zodanig te ontwikkelen, dat daarmee goed wordt ingespeeld op organisatorische en onderwijskundige ontwikkelingen. De prioriteiten van de strategische agenda zijn bedoeld om hier ook richting aan te geven. In 2016 is geconcludeerd dat SCOH voor de benodigde innovaties ook financiële middelen gaat reserveren, opdat ook daadwerkelijk in vernieuwingen geïnvesteerd kan gaan worden. In 2017 is besloten dit innovatiefonds te vullen met bijdragen vanuit de reserves van de scholen en met bijdragen vanuit de Stichting Belangenbehartiging. De scholen en de stichting Behartiging dragen ieder 50% bij. In 2019 zijn er 14 aanvragen ingediend, waarvan er 13 zijn goedgekeurd door de beoordelingscommissie. In totaal is in 2019 een bedrag van €415.000 beschikbaar gesteld voor het schooljaar 2019-2020. Scholen zijn enthousiast aan de slag gegaan met de diverse projecten. Via het kenniscentrum van SCOH worden bijeenkomsten georganiseerd, waarin kennis gedeeld wordt over de diverse projecten.

1.5 Governance

1.5.1 Code Goed Bestuur

SCOH is lid van de PO-Raad. Daarnaast is SCOH tevens lid van Verus, de vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs. SCOH onderschrijft en volgt de Code Goed Bestuur primair onderwijs en de Code Goed Bestuur Kinderopvang. In geval van strijdigheid volgt SCOH de Code Goed Bestuur primair onderwijs.

1.5.2 Directeurenoverleg (DO)

In 2019 is het directeurenoverleg, behalve in de zomermaanden juli en augustus, iedere maand bijeengekomen. Halverwege 2018 is onder leiding van een aantal directeuren en de sectordirecteur onderwijs, het gesprek gevoerd over een deels andere invulling van het DO. Er bleek behoefte te zijn aan meer ruimte voor verdieping tijdens het DO, naast het bespreken van de reguliere beleidsstukken. Naar aanleiding van deze gesprekken is er gekozen voor een opzet waarin de tweede helft van het DO wordt gereserveerd voor verdieping. Het eerste DO 'nieuwe stijl' is van start gegaan in januari 2019. Meer informatie over het verdiepingsdeel van het DO en de besproken onderwerpen staat opgenomen onder '2.1 Schoolontwikkeling'.

Tijdens het reguliere beleidsdeel van het DO zijn onder andere de volgende onderwerpen aan de orde geweest:

- Schoolplannen
- Kwaliteitsbeleid
- Lerarentekort en scenario's vervanging
- Anders organiseren
- Noodplannen
- Begroting en financiële richtlijn

In maart vond de jaarlijkse studie tweedaagse met de directieleden van de scholen en de medewerkers van het stafbureau plaats. Deze studie tweedaagse stond in het teken van de nieuwe strategische agenda 2018 – 2022 en leiderschap bij veranderprocessen.

1.5.3 Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad

De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad (GMR) vertegenwoordigt op bestuursniveau alle scholen die zijn aangesloten bij de SCOH, met uitzondering van De Poort. De Poort heeft, omdat het de enige VO school is onder het SCOH bestuur een eigen MR. Het College van Bestuur (CvB) informeert de GMR tijdig en volledig, dit kenmerkt de open overlegstructuur. Er is sprake van een constructief-kritische communicatie tussen het CvB en de GMR.

Personele wijziging

In 2019 heeft de GMR geworven voor een nieuwe ambtelijk secretaris. Medio 2019 is mw. Krol benoemd als ambtelijk secretaris van de GMR.

Structuur GMR

Eind 2018 is de GMR een zelfevaluatie gestart, gekoppeld aan een onderzoek naar een eventuele wijziging van structuur. Deze zelfevaluatie is begeleid door een externe partij Beekveld&Terpstra (B&T). Uit deze zelfevaluatie kwam naar voren, dat GMR leden de bestaande structuur van de GMR niet werkzaam en efficiënt vonden, met name door het grote aantal leden van de GMR. Uit de zelfevaluatie kwam een achttal verbetervoorstellen.

Tijdens de vergadering van 15 april 2019 heeft de GMR de werkgroep 'evaluatie' opdracht gegeven om de verbetervoorstellen van B&T organisatieadvies verder uit te werken. De werkgroep heeft onder andere onderzocht hoe andere GMR'en zijn georganiseerd en welke ervaring zij hebben met hun model. Op het GMR overleg van 17 juni zijn de voorstellen besproken en goedgekeurd. De belangrijkste wijziging is de structuurwijziging van de GMR. Het model van vertegenwoordiging van alle scholen in de GMR (met uitzondering van De Poort, want VO) is losgelaten en gekozen is voor een model van 12 gekozen leden en het werken met kieskringen. Zowel de oudergeleding als de personeelsgeleding bestaat uit zes leden. Deze leden worden gekozen uit personeelsleden en ouders van groepen scholen (kieskringen). De kieskringen zijn als volgt ingedeeld:

- Centrum & Haagse Hout
- Escamp & Wateringen
- Laak, Moerwijk & Schilderswijk
- Loosduinen & Segbroek
- Scheveningen
- Speciaal onderwijs (incl. sbo)

Om uitvoering te kunnen geven aan deze wijzigingen is het medezeggenschapstatuut aangepast. Op 7 oktober heeft de GMR ingestemd met het aangepaste medezeggenschapstatuut. Na 7 oktober zijn de voorbereidingen gestart voor de verkiezingen. Deze hebben in januari 2020 plaatsgevonden. In maart 2020 heeft de eerste vergadering in de nieuwe samenstelling plaatsgevonden.

Voordracht GMR voor benoeming lid Raad van Toezicht

Conform de statuten van SCOH heeft de GMR recht op een bindende voordracht van één lid van de Raad van Toezicht. Dhr. De Lange is binnen de Raad van Toezicht het lid dat in 2012 vanuit de GMR is voorgedragen voor de Raad van Toezicht. Eind 2019 liep de tweede termijn als lid van de RvT SCOH van dhr. De Lange af. In overleg met de RvT is de GMR een wervingsprocedure gestart voor een nieuw lid van de RvT. De Raad van Toezicht heeft het profiel voor het nieuwe lid opgesteld. De GMR heeft positief geadviseerd op dit profiel. Vanuit de GMR is na de vaststelling van het profiel door de RvT een werving- en selectiecommissie samengesteld, waarin zowel een lid vanuit de oudergeleding, als een lid vanuit de personeelsgeleding zitting nam. Mw. Van Werven was namens de Raad van Toezicht aangesloten bij deze commissie. Het wervingsproces is begeleid door Leeuwendaal. Als resultaat van deze werving heeft de GMR in december mw. Verhoef voorgedragen als lid van de Raad van Toezicht. Mw. Verhoef is per 1 januari 2020 door de RvT benoemd als lid van de Raad van Toezicht.

Overleg met RvT

De GMR heeft twee keer een ontmoeting gehad met de RvT. Eén ontmoeting stond in het teken van het vernieuwde identiteitskader. Daarnaast heeft het DB van de GMR gesproken met de RvT in het kader van de jaarlijkse stakeholdersgesprekken van de RvT.

Onderwerpen

De GMR is in 2019 zes keer bijeengewees voor een reguliere vergadering. Tijdens deze vergaderingen zijn onder andere de volgende onderwerpen behandeld:

- De GMR heeft ingestemd met het voorstel van de RvT over de wijziging van de bestuursstructuur van een éénhoofdig naar een tweehoofdig bestuur.
- De personeelsgeleding stemde in met het bestuursformatieplan en met de voorgestelde vereenvoudiging van de gesprekkencyclus.
- De PGMR heeft dhr. Rensen voor de periode van twee jaar herbenoemd als lid van de interne bezwarencommissie functiewaardering.
- De GMR heeft positief geadviseerd op de begroting 2020.
- Het identiteitskader is besproken.
- De recruiter van SCOH (Mw. Van Druuten) heeft een presentatie gegeven over de activiteiten die in gang zijn gezet als het gaat om de werving van leerkrachten.
- Tijdens de GMR vergaderingen wordt ook regelmatig aandacht besteed aan het bespreken van actuele onderwerpen, om de GMR goed geïnformeerd te houden.

1.5.4 Horizontaal toezicht

Op verschillende manieren geeft SCOH actief inzicht aan betrokkenen bij de organisatie over relevante onderwerpen die spelen binnen de stichting en over haar manier van werken. Zo wordt iedere maand een nieuwsbrief verstuurd aan zowel medewerkers, als alle bij SCOH-betrokkenen, zoals ouders en partnerorganisaties. Daarnaast maakt SCOH een publieksversie van het jaarverslag en wordt deze actief verspreid onder vele belangstellenden, zoals: ouders, GMR, gemeente, collega schoolbesturen en andere belangstellenden. Daarnaast publiceert SCOH het volledige jaarverslag en de publieksversie op haar website.

2. Onderwijskundig beleid en kwaliteitszorg

2.1. Schoolontwikkeling

In december 2019 zijn alle schoolplannen (2019-2023) vastgesteld door de voorzitter College van Bestuur. Daar is een proces aan vooraf gegaan, waarbij in het najaar van 2018 de missie, visie en onderwijsconcepten zijn voorzien van feedback via peer-review van twee collega directeuren. Een aantal scholen heeft daarna de missie, visie en het onderwijsconcept kunnen aanpassen en deze zijn begin 2019 vastgesteld. Andere scholen hebben gedifferentieerd ondersteuning gehad van Sardes bij het versterken van de missie, visie en onderwijsconcept, waarna deze zijn vastgesteld. Vervolgens zijn de scholen het schoolplan gaan schrijven. Dit is een collectief proces geweest in de school, waar naast de basiskwaliteit ook de eigen aspecten van kwaliteit van de scholen zijn beschreven. De schoolplannen zijn gelezen en voorzien van feedback door de sector onderwijs van het stafbureau van SCOH, aangepast waar nodig en vast gesteld door de voorzitter CvB.

Tijdens de studietwee dagse in maart 2019 zijn de directeuren aan de slag gegaan met leiderschap in relatie tot de ambities die beschreven zijn in het schoolplan.

Het schooljaar 2019-2020 is gestart met de uitvoering van de eerste jaarplannen als onderdeel van het schoolplan 2019-2023.

In de nieuwe opzet van het maandelijks directeurenoverleg (DO) staan afwisselend vier domeinen centraal: Maatschappelijke agenda, Strategische agenda, Management en leiderschap en Uitwisseling binnen SCOH. In een verdiepingsdeel van het DO wordt specifieke aandacht besteed aan onderwerpen aangedragen door het DO en voorbereid door een team van directeuren samen met de sectordirecteur Onderwijs en Kwaliteit. Hieronder is een overzicht van de onderwerpen opgenomen, die in 2019 aan de orde zijn geweest:

Maatschappelijke agenda

- Januari 2019: Lerarentekort en aanpak
- Juni 2019: Curriculum.nu, wat moeten onze leerlingen kennen en kunnen?
- November 2019: Nieuw Onderwijsresultaten Model Onderwijsinspectie

Strategische agenda

- Februari 2019: Basis- en toekomstvaardigheden
- April 2019: Identiteit, hoe geven we vorm aan de christelijke dialogeschool?
- Mei 2019: Van schoolplan naar jaarplan, van plan naar schoolontwikkeling
- September 2019: Van visie naar personeel en begroting, hoe kunnen we beleidsrijk begroten?
- Oktober 2019: Strategische communicatie. Hoe bereik je je doelgroepen?

Management en leiderschap

- Maart 2019: Leidinggeven aan verandering

Uitwisseling binnen SCOH

- April 2019: Schoolgesprekken M – toets intervisie
- Juni 2019: Evaluatie nieuwe opzet DO
- Juni 2019: Audit en Researchlab
- December 2019: Interne audits

2.2. Kwaliteit

In januari 2020 staat een bestuurlijk onderzoek vanuit de Inspectie van het Onderwijs gepland. De periode van 1 augustus tot eind december 2019 heeft volledig in het teken gestaan dit bezoek, samen met de scholen en andere betrokkenen, voor te bereiden. Een belangrijk onderdeel van de voorbereiding was het aanscherpen van het kwaliteitsbeleid en met name het inzichtelijk maken van het kwaliteitsbeleid, zoals dat nu is en zichtbaar maken welke ontwikkelingen in de nabije toekomst worden opgepakt. De ambitie van SCOH is zich te ontwikkelen van een voldoende beoordeling naar een goed. Doel tijdens dit bestuurlijk bezoek is, de input op te halen dat de ontwikkelingen die in gang zijn gezet, en nog gaan worden, ook daadwerkelijk leiden tot deze goede beoordeling.

Mede naar aanleiding van het bestuursgerichte toezicht van de inspectie is het kwaliteitsbeleid in 2018 aangescherpt en vastgesteld in de notitie 'Kwaliteit 2018-2022'. De aandachtspunten die de inspectie heeft benoemd, hebben daarin een plaats gekregen. De notitie is besproken met de directeuren en er zijn nieuwe afspraken gemaakt om de beschikbare informatie binnen de staf beter bij elkaar te brengen. Ook in 2019 blijft het vernieuwde inspectietoezicht onderwerp van aandacht.

Het auditteam van de SCOH heeft in 2019 op 8 scholen een interne audit uitgevoerd. Bij elke audit benoemt het auditteam sterke punten, ontwikkelpunten en kwaliteitsrisico's van een school. Alle audits worden met eigen medewerkers van de scholen en de staf uitgevoerd. Om de kwaliteit van de audits te borgen worden jaarlijks twee evaluatie- en trainingsbijeenkomsten georganiseerd voor het auditteam, in 2019 is het auditteam onder andere getraind in lesobservatie. In het najaar van 2019 is een externe analyse van de auditsystematiek uitgevoerd door Uschi van der Velden Advies. Zowel de opbrengst als de werkwijze wordt positief beoordeeld. De rapportage van deze analyse is besproken met het auditteam en de schooldirecteuren. Komend jaar wordt de eerste cyclus van vier jaar afgerond en vindt er een herijking van de kaders plaats.

In 2019 hebben alle SCOH-scholen een basisarrangement van de inspectie.

De resultaten van de Centrale Eindtoets van de laatste 3 schooljaren zijn weergegeven in de tabel op de volgende pagina. Hieruit blijkt dat scholen die in een bepaald jaar een onvoldoende resultaat behalen, overwegend in staat zijn dit resultaat in het jaar daarna weer op voldoende niveau te krijgen. In het kwaliteitsbeleid is opgenomen, dat scholen die een onvoldoende behalen op de centrale eindtoets een analyse maken van de oorzaken en een plan van aanpak opstellen voor verbetering. Deze analyse en het plan van aanpak worden besproken met de medewerkers van de sector onderwijs. Met ingang van 2018 is de kwalificatie 'goed' komen te vervallen. Alle scholen worden door de Inspectie ingedeeld in 'voldoende' of 'onvoldoende'. De onderwijsinspectie hanteert normen die gecorrigeerd zijn voor de leerlingpopulatie. Tot 2018 konden scholen ook een goed krijgen als het resultaat van de eindtoets boven de bovengrens lag. Vanaf 2018 wordt er alleen een ondergrens gehanteerd.

Komend (school)jaar zal er anders naar de eindtoets gekeken worden door de inspectie. Doormiddel van het onderwijsresultatenmodel wordt er gekeken of de leerlingen voldoende hebben geleerd. Dit door te kijken welke referentieniveaus de leerlingen beheersen voor de basisvakken.

Tabel 2.1 Resultaat centrale eindtoets

BRIN	SCHOOL	2017	2018	2019
05OL	Elout van Soeterwoude	voldoende	voldoende	voldoende
07YO	Bavincschool	goed	voldoende	voldoende
16WH	Vroondaal	voldoende	voldoende	voldoende
16XN	Prof.Mr. A. Anemaschool	voldoende	voldoende	voldoende
16ZP	Ds. W.E. den Hertogschool	voldoende	voldoende	onvoldoende
17PB	De Ark	voldoende	onvoldoende	voldoende
17PQ	Prinsehaghe	onvoldoende	voldoende	voldoende
17QF	Waalse Louise de Colignyschool	goed	voldoende	voldoende
17RI	Oranje Nassauschool	goed	voldoende	voldoende
17RV	O.G. Heldringschool	goed	voldoende	voldoende
17SI	Van Hoogstratenschool	voldoende	onvoldoende	voldoende
17SU	Comenius	voldoende	onvoldoende	voldoende
17TD	Da Costaschool Holl	goed	voldoende	voldoende
17TD	Da Costaschool Spiegel	voldoende	voldoende	voldoende
17TN	Leyenburg	voldoende	voldoende	onvoldoende
17TT	Ds. D.A. van den Boshschool	voldoende	voldoende	voldoende
17TY	P. Oosterleeschool	onvoldoende	voldoende	onvoldoende
17UD	Dr. J.A. Gerth van Wijkschool	voldoende	voldoende	voldoende
17VA	De Viermeent	voldoende	onvoldoende	voldoende
17XC	Ds. D.J. Karresschool	voldoende	voldoende	voldoende
17YA	Paul Krugerschool	voldoende	voldoende	onvoldoende
17YO	De Ontmoeting	goed	voldoende	voldoende
17YY	Jan van Nassauschool	onvoldoende	voldoende	voldoende
17ZH	Prinses Ireneschool	goed	voldoende	voldoende
17ZM	Meester Schabergschool	voldoende	voldoende	voldoende
17ZS	Dr.M.M. den Hertogschool	voldoende	voldoende	voldoende
17ZZ	De Horizon	voldoende	voldoende	onvoldoende
19TA	De Vuurtoren	voldoende	onvoldoende	voldoende
19VH	De Meerpaal	onvoldoende	voldoende	onvoldoende
19VH	De Oranjeschool	voldoende	voldoende	voldoende
26AZ	De Gantel	voldoende	voldoende	voldoende
26AZ	De Waterlelie	goed	voldoende	voldoende

2.3 Veiligheid

In 2019 hebben zich op onze scholen geen calamiteiten voorgedaan, die het noodzakelijk maakten het protocol veiligheid in werking te stellen. In voorkomende gevallen zijn incidenten in goed overleg tussen bestuur, directie en ouders opgelost. In het geval ouders een klacht indienen, probeert het bestuur in eerste instantie de communicatie tussen ouders en school weer op gang te helpen. Vaak lukt het hiermee een klacht op te lossen. Door verschillende oorzaken zien we een stijging van dit soort situaties. Oorzaken zijn onder meer: een toename van kinderen met ondersteuningsbehoeften in de reguliere basisscholen, die veel aandacht en zorg vereisen van de leerkracht en directie, lange trajecten om tot externe hulp en eventueel verwijzing te komen (ondertussen loopt het onderwijs in de groep vast, bijv. vanwege gedragsaspecten), complexe thuissituaties en

jeugdzorg (wachtlijsten), klantgerichte houding van ouders ten aanzien van de school. Voor zowel de directie als de staf vereist dit tijd en aandacht om de dialoog met ouders te blijven zoeken.

In 2019 is uiteindelijk 1 klacht voorgelegd aan de Landelijke Geschillencommissie Passend Onderwijs en zijn er geen klachten voorgelegd aan de Landelijke Geschillencommissie Bijzonder onderwijs.

2.4 Toelatingsbeleid

SCOH scholen zijn open scholen en zijn toegankelijk voor leerlingen van alle gezindten. In het kader van passend onderwijs streeft SOCH er naar om zoveel mogelijk leerlingen thuisnabij onderwijs aan te bieden. De scholen werken vanuit een schoolondersteuningsplan. Voor leerlingen aan die extra ondersteuning nodig hebben, wordt samengewerkt in het samenwerkingsverband SPPOH.

In 2020 zal het toelatingsbeleid, waarin ook de regels voor schorsing en verwijdering zijn opgenomen, opnieuw worden bekeken en vastgesteld.

2.5 SCOH Kenniscentrum

In 2019 is het SCOH Kenniscentrum verder uitgebouwd. Het Kenniscentrum stimuleert de kennisdeling binnen SCOH. Het uitgangspunt is dat leerkrachten, schoolleiders en bestuur beschikken over een schat aan kennis en ervaring over onderwijs en onderwijskundig leiderschap. Het Kenniscentrum is het platform waarop dit kan worden gedeeld en waarop van elkaar kan worden geleerd. In de visie van SCOH zijn professionals altijd in ontwikkeling. Leerkrachten, pedagogisch medewerkers, schoolleiders en bestuur verbeteren continu hun kennis en vaardigheden, omdat leerlingen het recht hebben op het beste onderwijs. Het Kenniscentrum ondersteunt de ontwikkeling van medewerkers met programma's voor professionele ontwikkeling en leiderschapontwikkeling. Het ontwikkelen van activiteiten gebeurt samen met leerkrachten, pedagogisch medewerkers, schoolleiders en bestuur. Medewerkers bij SCOH delen hun kennis met collega's van hun eigen school en die van andere scholen.

Iedere SCOH-school heeft een visie op wat zijn leerlingen en medewerkers nodig hebben om zich te ontwikkelen. Het Kenniscentrum organiseert een breed scala aan activiteiten over een grote diversiteit aan onderwijskundige onderwerpen. De visie van het Kenniscentrum is dat eenieder op zijn eigen wijze leert en verantwoordelijk is voor zijn eigen leerproces. Vanuit het Kenniscentrum zijn workshops en lezingen, leernetwerken, meerdaagse trainingen en activiteiten in samenwerking met de Cultuurschakel georganiseerd. Op basis van evaluaties worden nieuwe activiteiten gepland. De communicatie van het Kenniscentrum is verder geoptimaliseerd. Elk leernetwerk heeft zijn eigen omgeving binnen SharePoint, zodat deelnemers elkaar makkelijker kunnen vinden en de netwerk coördinator eenvoudig alle informatie kan delen. Via de website is het Kenniscentrum vindbaar en in de interne nieuwsbrief worden activiteiten aangekondigd, daarnaast is ingezet op persoonlijk contact tussen de coördinator van Kenniscentrum en de scholen om te zoeken naar de balans tussen vraag en aanbod.

Het Kenniscentrum is de afgelopen jaren sterk gegroeid:

SCHOOLJAAR	AANTAL ACTIVITEITEN	AANTAL DEELNEMERS
2016-2017	22	370
2017-2018	49	726
2018-2019	80	815

In de nieuwe strategische agenda speelt het Kenniscentrum een belangrijke rol. De doelen voor het schooljaar 2019-2020 sluiten aan op de aspecten die bijdragen aan de realisatie van de visie op onderwijs 2022.

2.6 SCOH ResearchLab

Een onderdeel van het SCOH Kenniscentrum is het SCOH ResearchLab. In 2018 is gestart met het opzetten van een SCOH ResearchLab in samenwerking met de Universiteit Leiden. Het SCOH ResearchLab is een platform waarin samenwerking, onderwijs en onderzoek samenkomen. Scholen kunnen hun onderwijsvragen stellen en het ResearchTeam gaat op zoek naar wetenschappelijk onderzoek om de vraag te beantwoorden en vertaalt dit naar de praktijk. Het ResearchTeam bestaat uit leerkrachten en IB'ers met affiniteit voor wetenschap en onderzoek. Het lab(oratorium) is een plek waar de leraar-onderzoekers samen komen om aan hun gemeenschappelijk doel te werken: de onderwijskwaliteit verbeteren op basis van wetenschappelijke inzichten. In 2019 is het ResearchLab officieel van start gegaan met zes leraren en zes onderwijsvragen. Er is een website www.scohresearchlab.nl en er is een brochure en een flyer ontwikkeld. Eén onderwijsvraag is uitgewerkt in een rapportage die terug te vinden is op de website. De leraar-onderzoekers zijn in beginsel 60 uur per schooljaar gefaciliteerd voor het ResearchLab, als onderdeel van hun normjaartaak.

In 2020 worden de processen binnen en rond het ResearchLab verder gestroomlijnd (zoals het proces van onderwijsvraag naar onderzoeksvraag en het opstellen van kwaliteitscriteria van onderzoek en rapportage) en wordt gewerkt aan duurzame samenwerkingsrelaties.

2.7 ICT

In 2019 zijn de volgende zaken aan de orde geweest met betrekking tot ICT.

2.7.1 Privacy en Informatiebeveiliging

In 2019 is opnieuw tijd besteed aan security awareness in het kader van de AVG. Scholen en medewerkers zijn over het algemeen alert als het gaat om de juistheid waarmee de AVG toegepast moet worden. De functionaris Gegevensbescherming heeft een aantal datalekken gemeld gekregen en heeft daarop gehandeld. Ook is de FG gestart met het bezoeken van SCOH scholen om daarmee de alertheid op hoog niveau te houden.

2.7.2 Office 365

Doordat nu de gehele organisatie is gemigreerd naar de 365 omgeving kan ook aandacht worden besteed aan het verfijnen van de mogelijkheden en het toepassen van nieuwe mogelijkheden. We merken dat op een aantal scholen het gebruik van de SharePoint omgeving nog wat voeten in de aarde heeft en dat daar wat risico's aan verbonden zijn. Zo kan het gebeuren, dat de inhoud van de SharePoint omgeving niet meer 1op1 congruent is met de serverbased omgeving van de school. In de tweede helft van 2019 zijn een tweetal scholen gestart met leerlingeaccounts in de 365 omgeving. Doel is de komende periode te gebruiken om hiermee ervaring op te doen om op basis daarvan te besluiten leerlingenaccounts voor alle scholen beschikbaar te stellen. Idealiter willen we dit doen door het leerling administratiesysteem van de school te laten communiceren met de 365 omgeving. Naar verwachting zal deze faciliteit voor alle scholen in de loop van 2020 beschikbaar komen.

2.7.3 Educatie

De notitie ICT en educatie heeft zijn vertaling gevonden in de schoolplannen van de SCOH-scholen, waarbij de scholen zelf keuzes hebben kunnen maken ten aanzien van de inzet van ICT in de school en het onderwijs. Ten behoeve van de verdere uitbouw van computerondersteund onderwijs zijn contacten gelegd met Microsoft Nederland. Op regelmatige basis zijn er overleg momenten en zien we de bereidheid vanuit Microsoft om daar waar nodig te ondersteunen en inspireren.

2.7.4 Programma management ICT

In 2019 is opnieuw gekozen voor een structurele inbedding van ICT binnen de SCOH-organisatie, waarbij een 0,5 FTE beschikbaar is gemaakt voor de beide stafmedewerkers ICT en een 0,5 FTE beschikbaar is gemaakt voor de programma manager ICT.

De programma manager is landelijk verbonden aan het BIC netwerk (Bovenschools ICT Coördinatoren) van APS-it en heeft op Haags terrein regelmatig contact met de beide andere grote besturen.

In de tweede helft van 2019 is de nieuwe aanbesteding opgestart, waarbij deze keer zowel hardware als dienstverlening en beheer en WIFI in één aanbesteding zijn gevormd. Naar verwachting wordt de aanbesteding afgerond met een gunning in het voorjaar 2020, waarna de SCOH-scholen gefaseerd zullen migreren naar de nieuwe beheeromgeving.

3. Personeelsbeleid

3.1. Strategisch personeelsbeleid

Er is grote krapte op de onderwijsarbeidsmarkt voor leerkrachten en directeuren. SCOH zet diverse acties in om op de korte en langere termijn zo goed mogelijk vacatures te kunnen vervullen. De inspanningen hebben betrekking op enerzijds het werven, opleiden, begeleiden en binden van met name leerkrachten en directeuren aan SCOH en anderzijds het bevorderen van “anders organiseren”.

3.1.1. Leerkrachten

We richten ons op de volgende pijlers:

- behoud van leerkrachten in dienst van SCOH
- werving van nieuwe leerkrachten
- toekomstbestendige organisatie: anders organiseren

Behoud van leerkrachten in dienst van SCOH:

Startende leerkrachten: elke startende leerkracht krijgt gedurende het eerste loopbaanjaar een coach. De coaching kan zo nodig in het tweede loopbaanjaar worden voortgezet. Daarnaast organiseert SCOH een driejarig traineeprogramma voor startende leerkrachten. We hopen daarmee uitval van startende leerkrachten te voorkomen en we hopen dat dit traineeprogramma voor leerkrachten een positief punt is om bij SCOH te gaan solliciteren.

Ontwikkelingsmogelijkheden: we bieden leerkrachten goede ontwikkelingsmogelijkheden aan. Naast teamscholing is er bovenschools beleid inzake individuele scholing en professionalisering, waarin opgenomen welke faciliteiten beschikbaar worden gesteld aan medewerkers die zich verder willen ontwikkelen. Alle medewerkers van SCOH kunnen deelnemen aan de activiteiten van het Kenniscentrum. Daarnaast biedt SCOH medewerkers interessante mogelijkheden zich verder te professionaliseren via bijvoorbeeld deelname aan een auditteam of het ResearchLab.

Loopbaanmogelijkheden: SCOH investeert in leiderschapsontwikkeling (zie hierna bij “directeuren”), maar biedt ook mogelijkheden om binnen de functie van leerkracht de ontwikkeling door te maken naar een L11 functie (denk aan bouwcoördinatoren, taal- en rekenspecialisten). In 2019-2020 zullen we in de organisatie de nieuwe reeks voor leerkrachtfuncties bespreken en op basis daarvan bekijken voor welke andere werkzaamheden de L11 en wellicht de L12 functie opengesteld kan worden.

Goed werkgeverschap: we vinden het belangrijk dat onze medewerkers zich gezien en gehoord voelen en willen hen – binnen onze mogelijkheden – kansen geven. Sinds 2 jaar werken we bij uitdiensttreden van medewerkers met een exit-vragenlijst. We leren daaruit waar we kunnen verbeteren. Zo geven de reacties aanleiding om de mogelijkheden voor interne mobiliteit te versterken. In schooljaar 2019-2020 gaan we daarmee aan de slag, o.a. door een banenmarkt te houden en te onderzoeken of het haalbaar is een expertpool te starten voor excellente leerkrachten. Doel is om excellente leerkrachten te binden aan de SCOH door hen steeds op een andere school een uitdagende opdracht te bieden.

Werving van nieuwe leerkrachten:

Opleiden in de School (OIDS): PABO Inholland en SCOH werken samen met betrekking tot de opleiding van leerkrachten. 19 scholen van de SCOH doen hieraan mee. Op die manier krijgt SCOH tijdig zicht op toekomstige leerkrachten die we aan ons willen binden. In schooljaar 2019-2020 volgen ruim 50 studenten stages op onze 19 OIDS-scholen.

Zij-instroom: bij de start van schooljaar 2019-2020 zijn er 17 zij-instromers in dienst van SCOH. We zetten fors in op uitbreiding van het aantal zij-instromers en hebben daar middelen voor vrijgemaakt.

Inzet recruiter: per december 2018 is voor een periode van 2 jaar een recruiter toegevoegd aan de formatie van P&O. De recruiter heeft in de eerste periode de arbeidsmarktcommunicatie vanuit SCOH geoptimaliseerd (o.a. inzet diverse social media en professionele redactie van vacatureteksten). Via het regelmatig organiseren van meet ups, kunnen belangstellenden voor een functie bij SCOH, in een informele setting kennismaken met SCOH. In het voorjaar van 2019 hebben deze meet ups 6 nieuwe leerkrachten opgeleverd.

Onderwijsassistenten in dienst van SCOH opleiden tot leraarondersteuner of leerkracht: SCOH vergoedt de opleiding en een halve dag betaald studieverlof per week gedurende de studie.

PABO-studenten uit leerjaar 3 en 4 benoemen op leerkrachtformatie en hen ondersteunen bij het voltooien van de PABO-opleiding. Elke school mag (een beperkt) aantal studenten op deze basis benoemen. SCOH vergoedt de opleidingskosten van maximaal de laatste 2 studie jaren, indien de student na het behalen van het PABO-diploma in vaste dienst treedt van SCOH. Er is beleid opgesteld met voorwaarden waaraan deze benoemingen moeten voldoen.

Overname bekwame uitzendkrachten na afloop van het uitzendcontract

Deelname aan Klassewerk: de Haagse schoolbesturen hebben zich verenigd in “Klassewerk”. Onder leiding van een extern projectleider, zoeken de Haagse besturen naar mogelijkheden om te zorgen voor voldoende goede leerkrachten voor de stad Den Haag. Jaarlijks worden (goed bezochte) informatieavonden gehouden voor mensen die belangstelling hebben om te gaan werken in het primair onderwijs.

Toekomstbestendige organisatie: anders organiseren

Om meerdere redenen is “anders organiseren” van belang.

Het leerkrachttekort zal de komende jaren nog fors verder toenemen. De arbeidsmarkt voor onderwijsondersteunende functies is minder gespannen. Veel scholen zullen geconfronteerd worden met meerdere onvervulde leerkrachtvacatures. Dat noopt scholen tot nadenken over een andere organisatie van het onderwijs.

Er zijn nog andere redenen om te komen tot het anders organiseren van het onderwijs.

Het lerarentekort is o.a. ontstaan, omdat werken in het primair onderwijs voor een groter wordende groep niet (meer) aantrekkelijk is. Anders organiseren van het onderwijs en een grotere functiedifferentiatie, kan het werken in het primair onderwijs aantrekkelijk maken. Meer ondersteunende functies kunnen ervoor zorgen dat de leerkracht meer tijd voor zijn/haar pedagogisch/didactische werkzaamheden heeft.

Ook de vorming van Kindcentra is in dit verband van belang. Binnen een Kindcentrum kunnen functionarissen uit de kinderopvang - buiten de tijden voor opvang - werkzaamheden in de school doen. Zij kunnen zo bijdragen aan het verminderen van het lerarentekort. De inzet van medewerkers uit de kinderopvang in de school kan bijdragen aan anders organiseren.

Binnen SCOH hebben we in de afgelopen twee jaar regelmatig met directeuren over dit onderwerp in gesproken. Enerzijds ziet men in dat anders organiseren nodig is voor een toekomstbestendige organisatie van het onderwijs. Anderzijds leven er nog veel vragen en onzekerheden: wat zullen de gevolgen zijn voor de onderwijskwaliteit, (hoe) krijg ik mijn team mee in deze ontwikkeling, hoe vind ik tijd en ruimte om zo’n transitie door te maken? Toch is het “anders organiseren” de weg die we te gaan hebben, het is niet voor niets een speerpunt in de Strategische Agenda geworden.

In 2019 is een projectgroep van een aantal directeuren en stafmedewerkers gestart om het anders organiseren verder te brengen binnen SCOH. Leden van de projectgroep zijn kleine pilot “anders organiseren” in hun school gestart.

3.1.2. Directeuren

Ook de arbeidsmarkt voor directeuren is bijzonder krap. Het is belangrijk dat SCOH zich inspant voor leiderschapontwikkeling binnen de eigen organisatie. SCOH zet hierop de volgende interventies in:

Faciliteren van de opleiding schoolleider: jaarlijks stelt SCOH 5 tot 10 medewerkers in de gelegenheid om op kosten van SCOH de opleiding schoolleider te volgen. Hieraan gaat een selectie vooraf.

Traineeship directiefuncties: jaarlijks worden 2 tot 3 medewerkers die de opleiding schoolleider hebben afgerond, geselecteerd voor een traineeship. Zij werken gedurende een schooljaar mee in de directie van een school. Het bestuur heeft de inspanningsverplichting om de trainees uiterlijk een jaar na afronding van het traineeship te plaatsen in een directiefunctie.

Tussen basis- en vakbekwaam: voor de groep medewerkers die wel de opleiding schoolleider heeft afgerond, maar (nog) niet het traineeship in kan, is een verdiepingsprogramma georganiseerd. Dit programma staat open voor een groep van 8-10 medewerkers. Het gaat om bijeenkomsten onder externe leiding, waarin leiderschapsonderwerpen centraal staan. In het voorjaar van 2019 bleek er nog niet genoeg animo voor deze training. In het voorjaar van 2020 wordt de training nogmaals opengesteld.

Periodiek contact met high potentials voor directiefunctie: vanuit P&O wordt periodiek contact gelegd met high potentials over doorgroeiwensen en – mogelijkheden binnen de SCOH.

Werving en selectie van nieuwe directeuren vindt plaats in samenwerking met een gerenommeerd werving en selectiebureau.

3.2. Vervanging

De hoofdlijnen van het vervangingsbeleid zijn:

- Vervanging wordt indien mogelijk opgevangen door het tijdelijk uitbreiden van medewerkers met een vast dienst verband. Op de scholen werken veel parttimers. Veel van hen zijn bereid om de vervanging te vervullen van een zieke collega en daardoor tijdelijk een uitbreiding van de betrekkingssomvang te krijgen. Slechts een klein aantal leerkrachten is bereid tot vervanging op een andere dan de eigen school.
- SCOH heeft een eigen invalpool: SCOH Invalpool. In de SCOH Invalpool worden leerkrachten in dienst genomen en zij worden vervolgens binnen de organisatie ingezet voor vervangingswerkzaamheden. Leerkrachten in de vervangingspool krijgen een arbeidsmarkttoelage van €200,- bruto per maand bij een fulltime aanstelling.
Er wordt permanent geworven voor de vervangingspool. Beoogd is een invalpool van 15 fte. Ondanks de permanente werving voor de invalpool, is het niet gelukt dit doel te halen. Het lerarentekort speelt ons daarbij in elk geval parten. Met enige regelmaat worden nieuwe leerkrachten in de Invalpool benoemd, maar met dezelfde regelmaat vertrekken leerkrachten, veelal naar een structurele leerkrachtfunctie op een SCOH-school, soms naar een functie buiten de SCOH. Medio januari 2020 zitten er 2 medewerkers in de Invalpool die voor 1,8 fte inzetbaar zijn.
- SCOH neemt deel in de regionale vervangingspool “Pool West”. Vanuit deze vervangingspool wordt een deel van de vervanging gerealiseerd: in de periode augustus 2018 tot augustus 2019 waren er maandelijks tussen de 15 en 20 Poolwesters ingezet op de SCOH scholen voor gemiddeld 7,3 fte per maand.

- SCOH heeft in 2016 het uitzendwerk aanbesteed. Daarbij is ASA de preferred supplier voor SCOH geworden. In 2020 eindigt het contact met ASA. SCOH neemt deel aan de gezamenlijke aanbesteding inhuur uitzendkrachten van grote schoolbesturen in de regio Rotterdam – Den Haag en zal per 2021 gaan samenwerken met de partij(en) die de gezamenlijke aanbesteding zullen winnen.
- Omdat ASA in deze arbeidsmarkt met grote regelmaat niet kan voldoen aan de vraag naar uitzendkrachten, huurt SCOH ook van andere bureaus uitzendkrachten in. Met de uitzendbureaus waarvan met regelmaat uitzendkrachten worden betrokken, zijn afspraken gemaakt over de contractvoorwaarden.
- In het vervangingsbeleid is afgesproken dat directeuren bij een vervangingsvacature een vaste volgorde van handelen toepassen. Directeuren die vervanging nodig hebben kijken eerst of de vervanging door het eigen team geregeld kan worden via een uitbreiding van de wtf. Als dat niet lukt wordt een invalverzoek in het systeem van Pool West gedaan. Pool West matcht eerst de leerkrachten die in de Invalpool van SCOH zitten. Is daarbinnen niemand meer beschikbaar, dan kijkt Pool West of er iemand uit het bestand van Pool West de vervanging kan doen. Als Pool West niet kan leveren, wordt ASA gevraagd een uitzendkracht te leveren. Als ASA niet kan leveren, mogen directeuren een ander uitzendbureau benaderen.

Het verzuimcijfer over 2019 is 4,4 %. Op basis van de verzuimcijfers is er op maandbasis gemiddeld behoefte aan ongeveer 25 fte leerkrachten. Dit is gemiddeld, in de zomermaanden ligt de behoefte uiteraard veel lager. Maandelijks wordt ongeveer 9 fte ingevuld door vervangers uit de Invalpool en Pool West. De overige gemiddeld 16 fte vervanging per maand wordt op andere wijze ingevuld. Dit kan zijn door tijdelijke uitbreidingen van zittend personeel, de inzet van uitzendkrachten, maar ook door de inzet van (onbevoegd) onderwijsondersteunend personeel, het tijdelijk verdelen of samenvoegen van groepen. In uiterste noodzaak wordt besloten een groep voor een dag naar huis te sturen.

3.3. Noodplannen

Het lerarentekort, zowel voor vervangingsvacatures als structurele vacatures, wordt steeds nijpender. De hierboven beschreven vaste volgorde van handelen bij een vervangingsvacature, biedt lang niet altijd een oplossing voor een vervangingsvacature. Schoolleiders, leerkrachten en ouders hebben behoefte aan kaders: welke interventies zijn toegestaan als de gebruikelijke oplossingen (zie de vaste volgorde van handelen zoals hierboven beschreven) zijn uitgewerkt? In overleg met de directeuren is in december 2019 de afspraak gemaakt dat er per school een noodplan wordt gemaakt met daarin opgenomen de noodmaatregelen bij een kortdurend en bij een langer durend lerarentekort. Dit noodplan wordt gemaakt in nauw overleg met het team en wordt afgestemd met de medezeggenschapsraad. Vervolgens worden de ouders over de inhoud van het noodplan geïnformeerd.

3.4. Verwachte toekomstige ontwikkelingen

In 2020 wordt voornamelijk ingezet op nieuwe initiatieven om het lerarentekort op te vangen.

- We maken meer werk van “anders organiseren”. We zetten de ingezette pilots voort. We roepen de hulp in van externe denkkracht om het urgentiebesef te laten toenemen en om het anders organiseren verder tot ontwikkeling te brengen. Werkende weg verruimen we het functiegebouw met functies die een bijdrage leveren aan anders organiseren.
- We zetten sterk in op uitbreiden van de zij-instroom. Hiervoor is een stevig budget vrijgemaakt. Voorts werken we nieuwe mogelijkheden uit om onbevoegden op te leiden tot leerkracht.
- Met behulp van de recruiter inzetten op: SCOH als aantrekkelijke werkgever, in contact komen en blijven met potentiële medewerkers en alumni, zittende medewerkers weten te binden en boeien.

Voorts nemen we deel aan de gezamenlijke aanbesteding inhuur uitzendkrachten van 8 grote besturen uit Rotterdam en Den Haag. Doel van de aanbesteding is dat er gelijkwaardige arbeidsvoorwaarden komen voor leerkrachten en uitzendkrachten in deze regio. Waardoor enerzijds een gezondere balans in de onderwijsarbeidsmarkt in deze regio kan worden bereikt en anderzijds een kostenreductie voor schoolbesturen bij de inhuur van uitzendkrachten.

3.5 Participatiewet

Op grond van deze wet moet SCOH een quotum arbeidsbeperkten in dienst nemen. Zij moeten vallen onder de doelgroep van de Participatiewet. Als een werkgever niet aan het quotum voldoet, kan een boete worden opgelegd van € 5.000,- per niet gerealiseerde fte. In 2018 is besloten de regelgeving rond de Participatiewet te vereenvoudigen. Deze gewijzigde regelgeving wordt naar verwachting in 2020 aan de Tweede Kamer aangeboden. In afwachting hiervan is besloten de Quotumwet (op basis waarvan daadwerkelijk boetes opgelegd kunnen worden) op te schorten tot 1-1-2022. Intussen is het natuurlijk wel zaak dat werkgevers zich inzetten om aan het quotum te voldoen. Voor overheidswerkgevers (waar onderwijs onder valt) is er een quotumcalculator waarmee het quotum per werkgever berekend kan worden. De percentages worden jaarlijks geactualiseerd. Voor 2019 is het quotum voor SCOH 25,1 fte, voor 2020 27,7 fte. Een dienstverband van 25,5 uur telt voor de Participatiewet als 1 fte.

In schooljaar 2016-2017 heeft de gemeente Den Haag een subsidieregeling geïntroduceerd (STiP-regeling) op grond waarvan scholen een subsidie van € 10.000 op jaarbasis kunnen krijgen als zij een conciërge (vallend onder de doelgroep van de Participatiewet) in dienst nemen. Daarnaast kan nog een loonkostensubsidie in verband met verminderde loonwaarde worden verkregen. Met deze subsidies kan een school met een kleine eigen bijdrage (rond de € 5.000,- op jaarbasis) een conciërge voor 32 uur in dienst nemen. Op grond van deze regeling zijn per 31 december 2019 17 medewerkers in dienst voor 32 uur of meer. Daarnaast zijn nog enkele andere medewerkers in dienst die onder de doelgroep van de Participatiewet vallen.

Per saldo heeft SCOH per 31 december 2019 30,2 fte (uitgaande van 25,5 uur per fte) in dienst die in het bezit is van een doelgroepverklaring (en daarmee vallend onder de doelgroep van de Participatiewet). Daarnaast is er nog voor 2 fte aan personeel gedetacheerd bij SCOH (via de Haeghe Groep). Deze detacheringen tellen ook mee voor het quotum. Hiermee heeft SCOH ruimschoots voldaan aan het quotum dat geldt voor 2019.

3.6. Gevoerde beleid inzake beheersing van uitkeringen na ontslag

3.6.1. WGA uitkering

SCOH is eigen risicodragers voor de WGA (Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten). SCOH heeft dit risico verzekerd bij Loyalis. Loyalis ondersteunt SCOH bij het zo beperkt mogelijk houden van de schadelast. Dit gebeurt o.a. door SCOH een procesregisseur toe te kennen. In situaties waarin er ontslag volgt nadat er een WGA-uitkering is toegekend, komt de procesregisseur in beeld en die maakt een plan van aanpak met betrekking tot het desbetreffende WGA dossier. Het kan zijn dat geprobeerd wordt de WGA om te zetten in een IVA (Inkomensvoorziening Volledig Arbeidsgeschikten). Dit is de laatste jaren in een aantal gevallen gebeurd en met succes. In situaties waarin omzetting in een IVA niet aan de orde is, gaat de procesregisseur met de ex-medewerker in gesprek met als doel het begeleiden naar ander werk. De procesregisseur houdt daarbij goed in de gaten of de ex-medewerker zich ook daadwerkelijk inspant om een andere baan te vinden of dat er sprake is van nalatig gedrag en er reden is voor het treffen van een sanctie.

3.6.2. WW en bovenwettelijke uitkering

Bij elke beëindiging die plaatsvindt op initiatief van de SCOH, wordt aan de medewerker een vergoeding voor outplacement/scholing aangeboden. De hoogte van de vergoeding is in overeenstemming met de eisen die

daaraan door het Participatiefonds (PF) worden gesteld. De aangeboden vergoeding wordt ingezet voor (om)scholing of voor begeleiding bij het vinden van een andere functie.

SCOH is eigen risicodragers voor de WW. Bij een beëindiging van de arbeidsovereenkomst door de werkgever, kan voor de WW kosten die hieruit voortvloeien een vergoedingsverzoek worden ingediend bij het Participatiefonds. Bij een positief besluit op het vergoedingsverzoek neemt het Participatiefonds de WW kosten over van het bestuur. Alle vergoedingsverzoeken die in 2019 bij het Participatiefonds zijn ingediend, zijn gehonoreerd.

3.7. Directiewisselingen

In het verslagjaar zijn de volgende directiebenoemingen uitgebracht:

- Mevrouw Irene de Raad is per 1 maart 2019 benoemd tot directeur van Kindcentrum Da Vinci
- Mevrouw Marieke van Straten is per 1 augustus 2019 benoemd tot directeur van de Da Costaschool
- Mevrouw Emira Gazibari Bilkic is per 1 augustus 2019 benoemd tot directeur van de Spiegelschool
- Mevrouw Carina Tettero is per 1 augustus 2019 benoemd tot duo-directeur van de Meester Schabergschool
- De heer Erik Flinterman is per 1 september 2019 benoemd tot directeur van sbo-school Het Mozaïek.

3.8 Werkdruk middelen

In het regeringsakkoord is € 430 miljoen toegezegd voor werkdrukverlaging in het primair onderwijs. Scholen hebben in 2018-2019 € 155,- per leerling gekregen. In maart 2019 heeft de Minister besloten om de resterende middelen eerder beschikbaar te stellen. Concreet betekent dat, dat scholen in schooljaar 2019-2020 een bedrag van € 225,- per leerling per jaar ontvangen.

In de onderstaande tabel is te zien hoeveel budget SCOH heeft ontvangen in de kalenderjaren 2018 en 2019 en waaraan het budget wordt uitgegeven.

Categorie	bedrag 2018	bedrag 2019
personeel	548.945	1.584.328
materieel	41.562	94.238
professionalisering	8.594	29.532
overige	18.161	32.826
totaal	617.262	1.740.925
Budget	617.388	1.734.569
nog te besteden	126	-6.356

Naast de inzet van de werkdrukmiddelen voor behoud van personeel (scholen met een negatieve exploitatie hoeven door de inzet van de werkdrukmiddelen geen personeel boventallig te verklaren, waardoor de werkdruk niet verder toeneemt), worden de werkdrukmiddelen voornamelijk ingezet voor:

- extra leerkrachten en de inzet van vakleerkrachten. Dit geeft de leerkrachten meer ruimte voor de andere taken die zij hebben naast het lesgeven;
- inzet onderwijsassistenten en pedagogisch medewerkers: meer handen in de klas werkt druk verlagend en er kan meer tijd aan zorgleerlingen worden besteed;
- ICT-toepassingen die de leerkracht ontzorgen (digitaal verwerken en toetsen, digitaal rapport);
- training om te werken met alternatieven voor het groepsplan.

Incidenteel worden de middelen besteed aan:

- inkoop extra zorg voor zorgleerling;
- evenementencoördinator.

4. Arbobeleid

4.1. Verzuimbeleid

Sinds 2014 werkt SCOH met het gedragsmodel voor het verzuimbeleid. Deze aanpak heeft de eerste jaren geleid tot een verlaging van het verzuimpercentage. Na een lichte stijging in 2017 is het verzuim voor het tweede jaar op rij gedaald. De daling c.q. stijging van het verzuimpercentage lijkt gelijke tred te houden met de gemiddelde verzuimduur. Zoals elk jaar is de meldingsfrequentie in het eerste kwartaal van 2019 hoger (1.5), dan in het tweede kwartaal (0.80). Dit is te verklaren door de jaarlijkse griepgolf in de winter.

Tabel 4.1 Verzuimpercentages

	2017	2018	2019
Ziekteverzuimpercentage	5,92%	5,56%	4,38%
waarvan:			
kort (0-8 dagen)	1,03%	1,51%	1,28%
kort middel (8-43 dagen)	1,08%	0,82%	0,81%
lang middel (43-366 dagen)	3,14%	2,08%	1,80%
lang (>366 dagen)	0,67%	1,15%	0,50%
Meldingsfrequentie	0.97	0.91	0.91
Gemiddelde verzuimduur	24,9 dagen	18,7 dagen	18,0 dagen

In tabel 4.2 is het verzuim uitgesplitst naar leeftijdscategorie. Wat opvalt is dat het verzuim in bijna alle de leeftijdscategorieën gedaald is, behalve in de categorieën 35-44 jaar en 65+ jaar. Bij de eerstgenoemde categorie is met name sprake van verzuim gerelateerd aan de levensfase (de zgn. spitsuurfase). De groep 65+ is een relatief kleine groep. Wanneer in deze groep zich één à twee langdurige verzuimsituaties wegens een ernstige medische diagnose voordoen, is dat direct zichtbaar in het percentage.

Tabel 4.2 Verzuim per leeftijdscategorie

	2017	2018	2019
15-24 jaar	2,29%	2,84%	1,77%
25-34 jaar	3,52%	3,74%	2,79%
35-44 jaar	3,22%	3,43%	3,72%
45-54 jaar	6,59%	6,30%	5,48%
55-64 jaar	9,51%	8,67%	5,32%
65+ jaar	7,00%	4,91%	7,19%

De laatste tabel geeft een overzicht van het percentage nulverzuim (het percentage van de medewerkers in een bepaalde leeftijdscategorie dat in 2019 niet heeft verzuimd). Dit laat een redelijk stabiel beeld zien, behalve een (sterke) daling in de categorieën 15-24 jaar en 65+. Een verklaring voor de daling van het percentage nulverzuimers in de jongste categorie kan zijn dat deze groep veel te maken heeft met het combineren van werk en studie.

Tabel 4.3 Percentage nulverzuim

	2017	2018	2019
totaal	51,6%	51,2%	50,8%
15-24 jaar	66,7%	68,6%	51,6%
25-34 jaar	45,9%	48,9%	47,2%
35-44 jaar	52,1%	47,9%	46,8%
45-54 jaar	49,8%	49,4%	49,8%
55-64 jaar	54,6%	55,7%	58,0%
65+ jaar	61,8%	63,2%	57,5%

4.2. Arbodienstverlening

Na de zomer van 2018 is gestart met de aanbestedingsprocedure voor het afsluiten van een nieuw contract arbodienstverlening. Dit heeft in januari 2019 geresulteerd in een nieuw contract per 1 april 2019 met de huidige dienstverlener ZorgvandeZaak voor maximaal vijf jaar tot 1 april 2024.

4.3. Risico inventarisatie & evaluatie (RI&E)

Eén van de instrumenten om zicht te krijgen op de arbeidsomstandigheden is de Risico-Inventarisatie en Evaluatie (RI&E). Alle scholen dienen eens per vier jaar deze RI&E uit te voeren. In schooljaar 2018-2019 verliepen van 20 scholen de RI&E, deze scholen hebben een nieuwe RI&E uitgevoerd en laten toetsen door een arbeidshygiënist. In schooljaar 2019-2020 verlopen van 12 andere scholen de RI&E, deze scholen zullen op korte termijn (uiterlijk eind schooljaar 2019-2020) de RI&E opnieuw uitvoeren. Dan zijn de RI&E's (inclusief plan van aanpak) van alle scholen weer op orde.

Daarnaast zijn scholen verplicht elke 2 jaar een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) uit te voeren (dat vormt een onderdeel van de RI&E). In schooljaar 2017-2018 is besloten dit vanuit het stafbureau te regelen, zodat alle scholen elke 2 jaar op hetzelfde moment het MTO uitvoeren. Zo kunnen scholen onderling beter worden vergeleken. In maart 2018 is daartoe de Quickscan Welzijn Personeel ingezet. In februari/maart 2020 zal de Quickscan opnieuw worden uitgevoerd.

5. Huisvesting

Naast de jaarlijkse onderhouds- en beheerwerkzaamheden heeft een groot deel van de activiteiten van Huisvesting ook dit jaar weer betrekking gehad op nieuwbouw in diverse stadia. Desondanks is er toch slechts één nieuw gebouw opgeleverd. In 2019 was het vooral weer een jaar van voorbereidingen en het volgen van diverse procedures. Met name betrof dat gemeentelijke procedures en openbare aanbestedingstrajecten.

In de zomervakantie van 2019 is de nieuwbouw van de Spiegel opgeleverd.

In januari 2019 heeft de aanbesteding van de Waalse Louise de Colignyschool plaatsgehad. Bij deze aanbesteding zijn twee problemen ontstaan, welke ook nog eens op elkaar ingrepen. Ten eerste werd de inschrijving van de laagste inschrijver betwist door diens opvolger. Het tweede probleem was dat de inschrijvingen allemaal op een veel hoger bedrag uitkwamen dan het budget. Na uitvoerige juridische toetsing is gekozen voor een nieuwe aanbesteding. Na planaanpassing is de aanbesteding in december 2019 opgestart.

In mei 2019 is de Omgevingsvergunning voor de Vliermeent afgegeven en is het plan vervolgens gereed gemaakt voor aanbesteding, met als doel om na de zomervakantie de aanbesteding op te starten. Als gevolg van de juridische kwestie bij de aanbesteding voor de Waalse Louise, is deze aanbesteding uitgesteld. Ook deze is in december 2019 gestart.

Het plan voor de vervangende nieuwbouw van de Dr. M.M. den Hertogsschool is in 2019 uitgewerkt tot op het niveau van een definitief ontwerp, uitgaande van de wens van de gemeentelijke afdeling Stedenbouw om het ontwerp een kwartslag te draaien. Tevens is het plan aan de binnenzijde fors gewijzigd als gevolg van de wens van de school om een Kindcentrum te vormen. Daarbij is extra ruimte voor kinderopvang toegevoegd. Het plan is vervolgens gereed gemaakt voor indiening voor een Beginseluitspraak. Dat niet meteen de normale procedure voor de aanvraag van een Omgevingsvergunning wordt gevolgd, heeft te maken met het feit dat er eerst een toets aan het Bestemmingsplan en een Welstandsbeoordeling moet plaatshebben. Een en ander geschiedt op verzoek van DSO-Stedenbouw.

Het tijdelijke gebouw van de school in Vroondaal is in de voorjaarsvakantie 2019 uitgebreid met ruimte voor 4 groepen. Het plan voor de nieuwbouw is in het voorjaar afgerond tot het niveau van een definitief ontwerp. Vervolgens is het plan begroot. Daaruit bleek dat er een geraamd tekort was van ca. €800.000 ten opzichte van het beschikbare budget. Dit tekort is ten eerste opgelost door bezuinigingen van bijna €350.000. Deze hebben met name plaats aan de buitenzijde van het gebouw en in de constructie en ze tasten het “onderwijsniveau” van het gebouw niet of nauwelijks aan. Daarnaast is extra budget toegevoegd (voor 2 groepen) door de gemeente Den Haag. Bovendien kon extra budget worden gegenereerd door een kapitalisatie van toekomstige huuropbrengsten in verband met het gebruik door BSO. Door het totale proces van bezuinigen en het realiseren van extra inkomsten heeft het ontwerpwerk 5 maanden stilgelegen. Eind 2019 is het ontwerpwerk weer opgepakt, met als doel een aanvraag de omgevingsvergunning in mei 2020.

Voor de vervangende nieuwbouw van het Mozaïek is in 2019 in overleg met de gemeente Den Haag een principebesluit genomen om een plan te maken dat uitgaat van grotendeels behoud van het gebouw. Door middel van renovatie, aanpassingen en een beperkte uitbreiding kan het gebouw geschikt worden gemaakt voor het hedendaagse SBO-onderwijs. Overigens is er wel een uitdaging om het gebouw BENG te maken.

Voor de verplaatsing van de Schabergschool is met de gemeente overeengekomen dat de focus komt te liggen op een verplaatsing naar het Centraal Innovatie District, met een voorkeur voor een locatie nabij Den Haag HS en Laakhavens. De diensten OCW en DSO van de gemeente Den Haag zijn vervolgens in overleg getreden om een geschikte locatie te zoeken.

Voor de vervangende nieuwbouw van de Van Hoogstratenschool heeft het overleg in 2019 zich met name afgespeeld tussen de gemeente en 2Samen. Deze kinderopvangorganisatie is eigenaar van een deel van het gebouw dat zal moeten wijken voor nieuwbouw. De discussie gaat vooral over de prijs die 2Samen wil hebben voor hun eigendom. Het is DSO-Stedenbouw wel gelukt om een stedenbouwkundige studie te maken. Deze gaat uit van nieuwbouw voor onze school en 2Samen.

Ten behoeve de uitbreiding van de Anemaschool heeft in 2019 de meervoudig onderhandse aanbesteding plaatsgehad en is opdracht gegeven aan een aannemer. Een en ander met als doel om de uitbreiding in de eerste helft van 2020 op te leveren.

In 2019 is, ook na een onderhandse aanbesteding, de bouw van het zogenaamde Haagse Hopje aan het Deltaplantsoen gestart. Dit gebouwtje moet huisvesting gaan bieden aan het beheer en toezicht op het plein. Tevens kan het als instructie-, of bijeenkomstruimte worden gebruikt door Jan van Nassauschool en Welzijnsorganisatie Zebra.

Net als voorgaande jaren is er weer zoveel als mogelijk aandacht geweest voor investeringen in duurzaamheid. Daarbij is ook zoveel als mogelijk gebruik gemaakt van subsidies. De Spiegel is BENG (bijna energie neutraal) en gasloos opgeleverd. Het was overigens wel een uitdaging om het daarvoor noodzakelijke aantal zonnepanelen te kunnen plaatsen. Dit als gevolg van het grote aantal andere installatieonderdelen op het dak. Uiteindelijk kon het gewenste resultaat worden behaald met een nieuw soort panelen met een fors hogere opbrengst. Voor De Spiegel en voor de ds. D.A. Van den Boschschool is in 2019 de SDE+-subsidie verkregen voor zowel de zonnepanelen als de warmtepompen. Met deze subsidie kan een groot deel van de extra investering voor deze beide scholen worden gedekt.

In 2019 heeft de gemeenteraad het investeringskader vastgesteld voor een bijdrage in duurzame investeringen in schoolgebouwen. Het is dan wel de bedoeling dat investeringen zoveel als mogelijk op momenten worden gedaan, dat toch al onderhoud moet plaatshebben. Voor de uitwerking van deze regeling heeft de gemeente een pilot gestart voor een onderzoek naar de investeringsmogelijkheden per gebouw. In dat kader hebben onderzoeken plaatsgehad in De Gantel, Oosterleeschool en Paul Krugerschool.

6. Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen

De stichting Protestants Christelijke peuterspeelzalen (SPCP) en SCOH werken nauw samen en profileren zich als 1 organisatie. Het bestuur en RvT van beide organisaties bestaat uit dezelfde personen. In dit hoofdstuk is informatie opgenomen over de SPCP. Voor meer informatie wordt verwezen naar het jaarverslag van SPCP. Dat jaarverslag is te vinden op: <http://www.scoh.nl/over-scoh/publicaties>

6.1. Bedrijfsvoering

Aantal peuters en bedrijfsvoering

Het verslagjaar 2019 was het jaar na de grote transitie binnen het peuterspeelzaalwerk, namelijk de harmonisatie van de regelgeving en de gelijkstelling van het peuterspeelzaalwerk aan de kinderopvang per januari 2018.

Voor de organisatie veranderde daardoor de positie in het veld van voorschoolse voorziening nu het voor de kinderopvang mogelijk werd om met vergelijkbare bekostiging ook voorschoolse educatie aan te kunnen bieden.

De bekostiging is voor de stichting aanzienlijk complexer geworden en het belang van een goede bezetting in de groepen neemt toe, omdat niet meer per groep, maar per kind wordt subsidie wordt verkregen. In het verslagjaar is de bezetting nauwlettend gemonitord. In de onderstaande tabel is het verloop van het aantal peuters bij de stichting weergegeven.

aantal peuters	1-11-2017	1-6-2018	1-10-2018	1-4-2019	1-10-2019	1-12-2019
niet doelgroep	630	458	374	278	297	307
doelgroep	349	391	417	450	455	450
totaal	979	849	791	728	752	757
gewogen totaal (doelgroep maal 2)	1328	1240	1208	1178	1207	1207

In het jaar 2018 is er een flinke daling geweest in het aantal kinderen. In 2019 is het aantal gestabiliseerd.

Niet alleen het aantal kinderen, maar ook de verhouding tussen doelgroepkinderen met een indicatie en niet-doelgroepkinderen zonder indicatie is van belang. Doelgroep kinderen gaan namelijk 4 dagdelen en niet-doelgroep kinderen (meestal) 2 dagdelen naar de peuteropvang. Uit de tabel blijkt dat het gewogen aantal peuters, waarbij de doelgroepkinderen voor 2 tellen, vanaf 2018 nagenoeg gelijk is gebleven. Dat betekent dat ook de inkomsten voor de stichting op hetzelfde niveau gebleven zijn. Hierdoor hoefden er in 2019 geen groepen gesloten te worden. Op 2 peuterscholen konden zelfs 2 extra dagdelen aangeboden worden.

Het nieuwe kind-administratiesysteem Flexkids, eind 2018 aangekocht, zorgt in 2019 voor een betere stroomlijning van alle administratieve processen en ook een betere aansluiting bij de boekhouding. Het heeft ervoor gezorgd dat de benodigde financiële informatie met name ook richting de gemeente nu beter beschikbaar is geworden.

Personeel

In dit verslagjaar zijn er veranderingen geweest in de staf van de organisatie. De stichting heeft geen sectordirecteur Peuteropvang meer. Deze taken zijn overgenomen door de sector directeur onderwijs en de sectordirecteur P&O van SCOH. Daarnaast hebben de schooldirecteuren meer verantwoordelijkheden

gekregen voor de peuteropvang. Daarnaast heeft de stafmedewerker Jonge Kind binnen de sector Onderwijs, de stichting verlaten. Hiervoor is een (tijdelijke) vervanger aangesteld.

Vanwege invoering van de nieuwe Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang (IKK) per 1 januari 2019 hebben de vroegere hbo-coaches binnen de organisatie een andere functieomschrijving gekregen, namelijk pedagogisch beleidsmedewerker/coach. De pedagogisch beleidsmedewerker houdt zich - naast het coachen van de medewerkers van de peuterschool – bezig met de ontwikkeling van pedagogisch beleid op locatie.

Ondernemingsraad

Onze ondernemingsraad heeft na de zomervakantie van 2019 weer een volledige bezetting.

6.2. Onderwijs en kwaliteit

Peuterscholen

Dit verslagjaar is gewerkt conform de strategische beleidsagenda van SCOH aan de organisatiedoelstellingen om de peuterscholen te integreren in de Basisschool 2-12. Het gaat dan vooral om het verplaatsen van de aansturing van peuterscholen naar de schooldirecties, om zodoende doorgaande leerlijnen te vormen. Dit is een complex proces. De ene school is hierin al verder dan een andere school. Het komende jaar zal deze integratie voortgezet worden en waar nodig zullen scholen hierbij begeleid worden door de staforganisatie.

Borgen en verder verhogen van de kwaliteit van VVE

Het accent in de kwaliteitsversterking in dit verslagjaar lag op het versterken van het aanbod voor peuters door middel van spelbegeleiding en spelverrijking, dit op basis van ons richtinggevend kader “Spelenderwijs kansen benutten”. De focus van de begeleiding van de coaches en de jaarlijkse scholing was met name hierop gericht.

De gemeentelijke inspectie heeft ook dit jaar de kwaliteit op alle locaties als voldoende beoordeeld.

Ouderbetrokkenheid

Een andere wettelijk eis uit de nieuwe wet IKK is het versterken van de ouderparticipatie en de medezeggenschap van ouders binnen de peuterscholen. Er wordt naar gestreefd om op al onze locaties een oudercommissie in te richten, dan wel om ouders te interesseren voor deelname aan de Medezeggenschapsraad 2-12 van de basisschool. Dit proces is centraal begeleid en gemonitord.

Extra uren voor de kinderen met een doelgroepindicatie per 1 augustus 2020

Op 1 augustus 2020 wordt het Rijksbesluit *Wijziging uren uitbreiding Voorschoolse Educatie (VE)* van kracht. Daarin is bepaald dat gemeenten verplicht zijn om peuters met een indicatie van het consultatiebureau 960 uur VE aan te bieden in plaats van 720 uur. Bij de kinderopvangorganisaties kan de uitbreiding naar 960 vrij eenvoudig gerealiseerd worden, maar bij de organisaties voor peuteropvang, waar de peuters niet de hele dag, maar slechts een aantal uren per dag naar toe gaan, is deze uitbreiding vele male complexer. De uitbreiding van het aantal uren voorschoolse educatie voor de doelgroepkinderen vraagt een nieuwe manier van organiseren van het werk. Op de meeste locaties zal de peuterschool de woensdagochtend als dagdeel extra open gaan.

Het vinden van personeel om dit extra dagdeel te werken, is uitermate lastig en het wordt een uitdaging om de uitbreiding op alle locaties te kunnen realiseren.

In het verslagjaar 2019 is met de eerste fase van dit proces een begin gemaakt, namelijk het informeren van de directeuren basisschool 2-12 over deze wijziging. Per locatie wordt door de directeur geïnventariseerd wat de gewenste openingstijden zullen worden en wat de wensen van de medewerkers zijn ten aanzien van het werkrooster op de locatie. Naar aanleiding van de verwachte knelpunten zijn er kaders opgesteld met betrekking tot de personele, financiële en onderwijsinhoudelijke consequenties. Deze transitie zal in 2020 verder worden vormgegeven.

7. Nadere informatie Voortgezet Onderwijs

SCOH heeft voornamelijk scholen voor Primair Onderwijs, maar ook 1 school voor Voortgezet Onderwijs. Dat is de praktijkschool de Poort. Vroeger werd dit type onderwijs onder het Primair Onderwijs gerangschikt, maar tegenwoordig maakt het deel uit van het Voortgezet Onderwijs (VO). Veelal zijn VO scholen grote organisaties. Bij de Poort is dat echter niet het geval. De school heeft per 1 oktober 2019 256 leerlingen en is daarmee qua omvang vergelijkbaar met onze scholen voor Primair Onderwijs. Daarom is er in dit jaarverslag niet voor gekozen om apart een uitgebreide toelichting te geven op het VO van onze stichting. Voor de algemene informatie wordt verwezen naar wat elders in dit jaarverslag is vermeld voor de SCOH.

Voor wat betreft de Poort is interessant om te vermelden dat de kwaliteit van de school op orde is. De school heeft al jaren een basisarrangement van de inspectie. In 2014 is nieuwbouw gerealiseerd voor de Poort in Duinoord aan de 2e Sweelinckstraat.

In de volgende tabel is de exploitatie van de Poort van 2019 opgenomen.

Exploitatie de Poort

	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	verschil	Begroting 2020	verschil
Resultaat	310.968	209.028	511.606	302.578	286.340	-225.266
3 Baten	3.270.614	3.314.002	3.626.332	312.329	3.607.709	-18.623
3.1 Rijksbijdragen	3.123.596	3.233.756	3.314.852	81.096	3.419.685	104.833
3.2 Gemeente subsidies	23.756	12.046	199.660	187.614	133.090	-66.570
3.5 Overige baten	123.262	68.200	111.819	43.619	54.934	-56.886
4 Lasten	2.959.646	3.104.974	3.114.725	9.751	3.321.368	206.643
4.1 Personeelslasten	2.530.332	2.613.301	2.660.569	47.268	2.826.003	165.434
4.2 Afschrijvingen	100.397	102.597	88.553	-14.044	80.973	-7.580
4.3 Huisvestingslasten	112.056	159.750	125.779	-33.971	148.418	22.639
4.4 Overige lasten	216.861	229.326	239.825	10.498	265.975	26.151

Er was in 2019 een positief saldo begroot van €209.000. De realisatie komt uit op €512.000 en daarmee €303.000 hoger dan begroot. De Rijksbaten zijn hoger dan begroot, vooral door indexering van de bekostiging. De gemeentesubsidies zijn €188.000 hoger dan begroot. Dat komt vooral door niet begrote (ESF) subsidies voor arbeidsmarkttoeleiding ProO. De overige baten zijn €44.000 hoger dan begroot. Dat komt vooral door een niet begrote bijdrage uit het SCOH innovatiefonds. De lasten zijn in 2019 per saldo nagenoeg gelijk aan de begroting.

De begroting 2020 komt uit op een positief saldo van €286.000,-. Bij de Rijksbaten wordt een stijging verwacht. Dat komt vooral door een toename van het aantal leerlingen van 231 per 1 oktober 2017 naar 256 per 1 okt 2019. Bij de gemeentesubsidies wordt een lager bedrag verwacht, doordat minder ESF subsidies zijn begroot. In de lasten is per saldo een toename van €207.000 verwerkt. Dat wordt vooral veroorzaakt door hogere loonkosten. In de begroting is een stijging van 3% van de loonkosten verwerkt per 1 januari 2020.

8. Gemeentesubsidies

In 2019 heeft SCOH gemeentelijke subsidies ontvangen in het kader van de Haagse Educatieve Agenda 2018-2022 'Ontwikkel kansen in Den Haag'. In de Haagse Educatieve Agenda (HEA) zijn zeven ambities geformuleerd voor de jaren tot en met 2022. Deze ambities zijn vertaald in doelstellingen, waarvan de gemeente, het onderwijsveld en andere partners gezamenlijk hebben vastgesteld dat zij de kern van het Haagse onderwijsbeleid voor de komende periode omvatten. Vier HEA-ambities zijn in het Subsidieoverzicht Onderwijsbeleid 2019 vertaald naar subsidieactiviteiten. SCOH heeft in 2019 ingezet op drie van deze vier ambities. Deze ambities passen bij de sectoren waarbinnen wij onderwijs bieden (VVE, PO en V(S)O). Voor de bijbehorende doelstellingen is gemeentesubsidie aangevraagd. De drie ambities worden hieronder toegelicht.

1. Leren samenleven op school

Door globalisering en migratie wordt de samenleving cultureel steeds gevarieerder en meer gesegregeerd. Tolerantie en verdraagzaamheid zijn kwetsbaar in een pluriforme samenleving; bindingen tussen mensen lijken minder hecht te worden. Juist in zo'n samenleving met een grote diversiteit aan (religieuze) opvattingen en culturen is het van belang dat leerlingen op school een moreel kompas ontwikkelen, sociale en maatschappelijke competenties opdoen, zich op gemeenschappelijke waarden oriënteren en ontdekken hoe die een rol spelen in de omgang met anderen. Ook wanneer opvattingen over waarden botsen. Het onderwijs kan het vraagstuk van segregatie niet alleen oplossen. Daarvoor zijn meer partijen nodig. Het onderwijs zal ontmoetingen stimuleren en goede voorbeelden belichten. Daarmee zijn we er niet. Die ontmoetingen moeten dan ook in andere domeinen van de samenleving plaatsvinden. Om bij te dragen aan deze ambitie heeft de gemeente een bijdrage beschikbaar gesteld ten behoeve van het structureel maken van een door de aanvrager eerder aangegeven aantal voormalige ID-banen op po-scholen. Tevens zijn voor Haagse basisscholen middelen beschikbaar gesteld om een financiële bijdrage te verlenen voor de loonkosten van conciërges. De brede functie van scholen vraagt om een blijvende inzet van conciërges. SCOH heeft van beide subsidiemogelijkheden in 2019 gebruik gemaakt.

2. Een brede leer- en ontwikkelomgeving

Een intensieve samenwerking tussen school, opvang, ouders en omgeving vergroot en verbreedt de onderwijs- en ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren. Vandaar dat Den Haag inzet op brede buurtscholen en kindcentra waar leerlingen al hun talenten kunnen ontwikkelen. Een plaats waar zij geëngageerde en zelfredzame wereldburgers worden. Er is in die brede leeromgeving aandacht voor meerdere ontwikkelingsgebieden en 21ste eeuwse vaardigheden als samenwerken, kritisch denken, creativiteit en

digitale vaardigheden. Taalstimulering kan hiermee op een natuurlijke en contextrijke manier verbonden worden. Positieve betrokkenheid van ouders is bepalend voor de ontwikkeling van hun kind en daarmee ook voor het succes van een brede buurtschool of kindcentrum. Om die reden verdient een goede samenwerking en communicatie met alle ouders de hoogste aandacht van alle professionals die daar werkzaam zijn.

SCOH onderstreept het belang van de vorming van brede buurtscholen en IKC's. Samenwerking met andere organisaties verrijkt en versterkt de kwaliteit van ons werk en dat is in het belang van ieder kind. Daarnaast bieden wij kinderen extra en/of intensieve leertijd zodat zij achterstanden kunnen inlopen en/of zich breed kunnen ontwikkelen. Activiteiten die daaraan bijdragen zijn: verlengde schooldagactiviteiten, intensivering van lestijd (schakelklasmodel), inzet van schoolsportcoördinatoren, leerkansenprofiel, schoolsportclub en zomerscholen. Alle SCOH-scholen hebben binnen deze ambitie met behulp van gemeentesubsidie een stap vooruitgezet. De bovengenoemde activiteiten zijn uitgevoerd en daarmee is er daadwerkelijk een brede leer- en ontwikkelomgeving gerealiseerd, zowel tijdens schooltijd als na schooltijd.

3. Verminderen administratieve lasten en optimaliseren bedrijfsvoering

De opgave is het verminderen van administratieve lasten door de werkprocessen voor het onderwijsveld te vereenvoudigen en te ondersteunen. SCOH is penvoerder voor het PO-platform, het doel is het voeren van (gemandateerd) bestuurlijk overleg en de noodzakelijke bestuurlijke coördinatie op alle terreinen waar het PO-platform zich op begeeft binnen het lokale onderwijsbeleid.

PO-scholen en hun kinderopvangpartners dienen sinds 2016 hun aanvragen voor bepaalde activiteiten op basis van integrale plannen in. Het college heeft daarvoor de Subsidieregeling integrale plannen primair onderwijs en voorscholen Den Haag 2016 vastgesteld en deze is in 2018 aangepast aan de nieuwe HEA 2018-2022. Deze aanvragen worden op basis van de ingediende begroting beoordeeld.

Alle in 2019 toegekende subsidies zijn ingezet conform het door het bestuur en/of de school ingediende integrale plan en begroting en er is voldaan is aan de specifieke subsidievoorwaarden per activiteit. De inzet van de middelen op de Haagse ambities leidt bij de SCOH-scholen tot verbetering van de kwaliteit van het onderwijs in de breedste zin van het woord.

In schooljaar 2018-2019 maakte SCOH tevens gebruik van de gemeentelijke subsidie onderwijsinnovatie. Met behulp van deze innovatiesubsidie wordt het SCOH-ResearchLab opgezet. Dit is een project waarbij in samenwerking met de Universiteit Leiden en een intern ResearchTeam onderzoeksvragen vanuit de scholen worden voorzien van een wetenschappelijk onderbouwd antwoord.

9. Algemene gegevens

Inleiding

Dit jaarverslag heeft betrekking op de Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden (SCOH), Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen (SPCP) en de Stichting tot Behartiging van de Belangen van het Christelijk Onderwijs). Gezien de verwevenheid tussen deze 3 stichtingen, bestaat de verplichting tot consolidatie. In de jaarrekening vindt u ook de enkelvoudige jaarrekening, waarin alleen SCOH is opgenomen.

Juridische structuur

De Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden is opgericht in 1843 en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel te Den Haag onder dossiernummer 41149716. SCOH heeft een ANBI status. Het bevoegd gezag Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden (SCOH) heeft bestuursnummer 70176 en omvat per 31 december 2019 36 scholen (33 brinnummers) voor Primair Onderwijs en 1 school voor Voortgezet Onderwijs (Praktijkschool De Poort). De Primair onderwijs scholen bestaan uit: basisonderwijs (29), speciaal basisonderwijs (3) en speciaal onderwijs (1 cluster 3 school). De scholen staan in Den Haag (36), Rijswijk (1). De SBO school de Prinsenhof uit Pijnacker is per 1 augustus 2018 overgedragen aan Octant.

Organisatiestructuur en personele bezetting

In de onderstaande tabel is het aantal personeelsleden per 1 januari 2016 – 2020 opgenomen. De cijfers zijn inclusief tijdelijke aanstellingen, maar exclusief vervangingsbetrekkingen. De cijfers zijn exclusief SPCP. Voor de cijfers van SPCP wordt verwezen naar het jaarverslag van SPCP.

Tabel 9.1 functie (in fte's)	1-jan-20	1-jan-19	1-jan-18	1-jan-17	1-jan-16
directeur	36	35	37	33	34
adjunct directeur	16	16	19	22	22
leraar LA / L10	316	321	329	346	359
leraar LB / L11 (incl IB-ers)	244	226	235	239	224
leraar LC / L12	14	16	15	13	17
overig (OOP)	156	135	134	128	128
totaal (in fte's)	782	749	771	780	786
totaal (in aantal)	1.048	1.009	1.022	1.034	1.032

Per 1 januari 2020 heeft SCOH 1.048 personeelsleden in dienst. Dit komt overeen met 782 fte. Dat is een toename van 33 fte ten opzichte van 1 januari 2019. De belangrijkste oorzaak van de toename is het aantal leraar ondersteuners van 1 naar 16 fte. Daarnaast is het aantal fte L11 leerkrachten flink toegenomen van 226 naar 244 fte. De stijging van het aantal fte leraren en leraar ondersteuners hangt ermee samen dat SCOH minder vaak voor (dure) payroll en uitzend contracten kiest, maar personeel sneller een aanstelling bij SCOH geeft. In de categorie overig is sprake van een toename van circa 4 fte door een toename van het aantal STIP/Participatiebanen naar 13,9 fte. De afname van 1 jan 2018 naar 1 jan 2019 wordt vooral veroorzaakt door de overdracht van de Prinsenhof aan Octant per 1 aug 2018 (11 fte, m.n. leraren LB en OOP).

De bovenstaande tabel is exclusief het aantal medewerkers dat via uitzendbureaus wordt ingehuurd. In 2019 €4,8 miljoen uitgegeven aan uitzendbureaus (€5,0 miljoen in 2018). Dit is inclusief de inhuur in verband met (ziekte)vervangingen. Gemiddeld zijn de kosten per fte circa €87.000,- per jaar.

Dat betekent circa 54 fte gemiddeld per jaar aan uitzendkrachten. Hiervan is een groot percentage ingeschaald als onderwijsassistent, aangezien veel uitzendkrachten geen bevoegde leerkrachten zijn.

In de tabel 9.2 is de verdeling per leeftijd weergegeven. Het percentage werknemers vanaf 45 jaar is per 1 januari 2020 46,3% gerekend in fte. Gerekend in aantal medewerkers is dat 46.6%. Vorig jaar was dat 49.1%. Per 1 jan 2018 was dat 48,1%. Per 1 jan 2017 was dat 47,4%. Hierin is dus sprake van een daling ten opzichte van vorig jaar. De daling wordt onder meer veroorzaakt, doordat SCOH meer leraar ondersteuners en leraren in dienst heeft genomen, die anders via een payroll of uitzendcontract ingehuurd werden. Dit betreft veelal jonge werknemers.

Tabel 9.2 Leeftijdsverdeling	aantal	%	aantal	%	deeltijd
1-jan-20	fte	totaal	medewerkers	totaal	factor
15-24 jaar	38	4,9%	49	4,7%	0,78
25-34 jaar	172	22,0%	216	20,6%	0,80
35-44 jaar	210	26,8%	295	28,1%	0,71
45-54 jaar	168	21,5%	224	21,4%	0,75
55-64 jaar	187	23,9%	252	24,0%	0,74
65-99 jaar	7	0,8%	12	1,1%	0,55
Totaal	782	100%	1048	100%	0,75

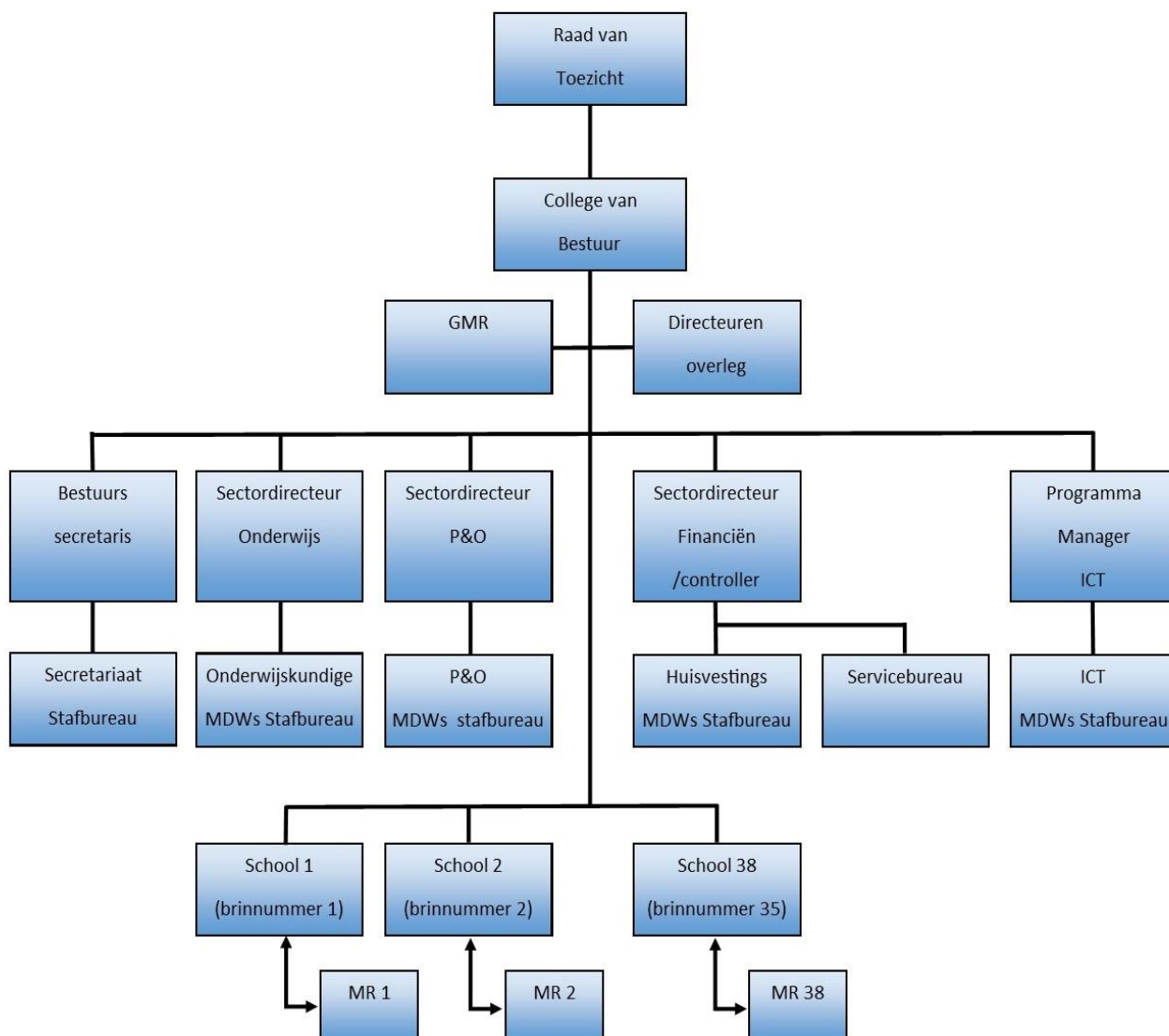
Ook is de deeltijdfactor per leeftijdscategorie weergegeven. Hierin is te zien dat de deeltijdfactor in de leeftijd 35-44 jaar lager ligt, dan de categorieën 25-34 en 45-64 jaar.

Het percentage 'man' in fte's is 18,8%. Gerekend naar het aantal medewerkers is dat 16,8%. Vorig jaar was dat 16,7%.

Tabel 9.3 man-vrouw verdeling		%		%	deeltijd
1-jan-20	fte	fte	aantal	aantal	factor
vrouw	635	81,2%	872	83,2%	0,73
man	147	18,8%	176	16,8%	0,83
Totaal	782	100,0%	1048	100,0%	0,75

De laatste kolom geeft de deeltijdfactor. Hierbij blijkt dat mannen gemiddeld een hogere werktijdfactor hebben dan vrouwen. Bij mannen is deze gelijk aan vorig jaar. Bij vrouwen is de deeltijdfactor iets gestegen; van 0,72 naar 0,73.

SCOH heeft een professioneel (1 hoofdig) college van bestuur (tevens bestuurder van SPCP). Daarnaast is een Raad van Toezicht ingesteld. Het College van Bestuur wordt ondersteund door een stafbureau voor de beleidsinhoudelijke ondersteuning en een servicebureau voor de administratieve ondersteuning. Iedere school is vertegenwoordigd in de GMR. Zie verder het organogram.

Bestuursamenstelling en samenstelling Raad van Toezicht

Het bestuur is als volgt samengesteld:

- Gerard van Drielen, voorzitter van het College van Bestuur

Leden van de Raad van Toezicht:

- Jan Schinkelshoek (voorzitter)
- Marcus van Spronsen RA (vicevoorzitter)
- Dirk-Jan de Lange (tot 1 januari 2020)
- Ruth van Werven
- Karel van den Boogaard
- Jannie van den Hul-Omta
- Els Verhoef (vanaf 1 januari 2020)

Ontwikkeling in aantal leerlingen

Bij SCOH wordt er per 1 oktober 2019 aan 9.859 leerlingen onderwijs gegeven. Dat is een stijging van 113 leerlingen ten opzichte van het jaar ervoor. Het basisonderwijs stijgt met 91 leerlingen. Deze stijging komt vooral door een toename van 95 leerlingen bij Vroondaal. Het speciaal (basis) onderwijs stijgt met 18 leerlingen. De Poort (praktijkschool; VO) stijgt met 4 leerlingen. In tabel 9.4 zijn de leerlingaantallen per school opgenomen. Duidelijk is dat een aantal scholen die wachten op nieuwbouw, te maken hebben met dalende leerlingaantallen.

De prognose is gebaseerd op de prognose van de schooldirecties van onze scholen. Naar verwachting zal het aantal leerlingen per 1 oktober 2020 circa 139 hoger zijn dan per 1 oktober 2019. Naar verwachting zal ook de jaren daarna sprake zijn van een kleine stijging van het aantal basisschoolleerlingen. De groei wordt de komende jaren vooral bij Vroondaal verwacht. Het is de verwachting dat het aantal leerlingen in het S(B)O en VO stabiel blijft de komende jaren. De prognose van de gemeente Den Haag laat de komende jaren een lichte stijging in het aantal leerlingen zien.

Per 1 oktober 2019 was er bij SCOH een verschil tussen het gerealiseerd aantal leerlingen en de prognose van de schooldirecties van -0,3% (realisatie was lager dan prognose). In 2018 was dat -1,7%. In 2017 was dat verschil -0,7%.

Het aantal leerlingen vormt de basis voor de bekostiging, maar ook voor de opheffingnorm is het totaal aantal basisschoolleerlingen van groot belang. Onder de SCOH basisscholen is door de jaren heen altijd sprake van één of meerdere scholen die zich onder de opheffingsnorm van 200 leerlingen bevinden. In geval een school zich 3 jaar lang op de wettelijke teldatum van 1 oktober van een jaar onder de opheffingsnorm bevindt, houdt de bekostiging van deze school op en dient de school te worden opgeheven. De wet biedt echter de mogelijkheid aan schoolbesturen om scholen onder de opheffingsnorm in stand te houden in geval het gemiddeld aantal leerlingen van alle scholen van dat bestuur boven een bepaald aantal uitkomt. In het geval van SCOH is dat 290 leerlingen. De marge met de opheffingsnorm is per 1 oktober 2019 888 leerlingen. Dit betekent dat als het aantal basisschoolleerlingen met meer dan 888 leerlingen daalt, er een school gesloten moet worden. Het is daarom van groot belang dat alle scholen zoveel mogelijk leerlingen aannemen. Daar waar dit leidt tot ruimtegebrek in de schoolgebouwen, wordt in overleg tussen school en bestuur naar oplossingen gezocht.

Tabel 9.4 aantal leerlingen		BRIN	telling op 1 oktober					achter-stands-score	Prognose op 1 okt.		
			2015	2016	2017	2018	2019		2019	2020	2021
school											
1	De Elout	05 OL	240	256	261	247	256	118	255	255	255
2	Bavinckschool	07 YO	211	214	212	218	224	-	233	233	233
3	Vroondaal	16 WH	161	159	104	173	268	-	377	423	460
4	Prof.Mr. A. Anemaschool	16 XN	387	399	406	423	415	1.291	410	410	410
5	Ds. W.E. den Hertogschool	16 ZP	276	284	314	328	323	191	315	303	293
6	De Ark	17 PB	452	430	427	408	400	142	390	380	370
7	Prinsehaghe	17 PQ	235	214	204	195	193	467	196	195	195
8	Waalse Louise de Colignyschool	17 QF	200	181	169	145	151	225	145	150	165
9	Oranje Nassauschool	17 RI	251	273	281	278	282	-	290	295	314
10	O.G. Heldringschool	17 RV	415	413	426	425	416	-	430	434	434
11	Van Hoogstratenschool	17 SI	183	178	164	163	139	47	147	147	150
12	Comenius	17 SU	191	180	195	181	180	664	180	180	180
13	Da Costaschool Hollander	17 TD	220	225	219	219	218	-	218	216	218
14	De Spiegel	17 TD	304	285	254	237	227	-	250	270	275
15	Leyenburg	17 TN	549	549	530	516	495	338	500	510	520
16	Ds. D.A. van den Bosch	17 TT	271	250	245	249	257	701	258	256	260
17	P. Oosterleeschool	17 TY	430	407	374	355	361	1.181	340	350	350
18	Dr. J.A. Gerth van Wijkschool	17 UD	310	295	331	330	339	557	355	360	365
19	De Vliermeent	17 VA	412	409	405	406	417	-	420	420	420
20	Ds. D.J. Karresschool	17 XC	308	292	304	296	279	429	270	270	270
21	Paul Krugerschool	17 YA	195	176	175	166	174	579	174	170	169
22	De Ontmoeting	17 YO	169	175	197	206	203	516	216	214	214
23	Jan van Nassauschool	17 YY	293	322	356	370	386	509	410	420	420
24	Prinses Ireneschool	17 ZH	205	211	211	212	200	757	193	193	189
25	Meester Schabergschoo	17 ZM	137	142	145	148	149	463	140	145	145
26	Dr.M.M. den Hertogschool	17 ZS	211	203	182	164	171	309	180	190	190
27	De Horizon	17 ZZ	313	326	351	352	335	406	340	343	343
28	De Vuurtoren	19 TA	213	197	190	185	196	177	196	199	201
29	De Oranjeschool	19 VH	269	312	310	305	334	327	312	300	300
30	De Meerpaal	19VH	168	171	176	173	165	115	164	164	164
31	De Gantel - Mijlpaal	26 AZ	441	431	443	436	454	-	454	454	454
32	De Gantel - Waterlelie	26 AZ	432	430	427	440	433	-	432	432	432
Totaal Basisonderwijs			9.052	8.989	8.988	8.949	9.040	10.508	9.190	9.281	9.358
verschil met instandhoudingsnorm*			902	834	834	792	888		1.042	1.134	1.213
33	Koetsveldschool (SO)	02 GA	207	201	195	200	206		206	206	206
34	Het Mozaïek (SBO)	16 RC	82	86	95	91	97		98	98	98
35	De Springplank (SBO)	18 XS	118	140	149	152	159		159	159	159
36	Rehobothschool (SBO)	19 HH	82	82	96	102	101		100	100	100
37	De Prinsenhof (SBO)	19 PQ	100	97	95	0	0		0	0	0
Totaal S(B)O			589	606	630	545	563		563	563	563
Totaal Primair Onderwijs			9.641	9.595	9.618	9.494	9.603		9.753	9.844	9.921
38	De Poort (VO)	07 MZ	217	220	231	252	256		245	245	245
TOTAAL SCOH			9.858	9.815	9.849	9.746	9.859		9.998	10.089	10.166
* aantal leerlingen incl 3% - aantal basisscholen (29) * 290 leerlingen											

Onderwijsachterstanden

Het achterstandsscores die in de tabel op de vorige pagina worden genoemd, zijn onderdeel van het nieuwe onderwijsachterstanden beleid. De achterstandsbekostiging van scholen wordt niet langer gebaseerd op de gewichten van leerlingen, maar op de achterstandsscores. Deze scores worden door het CBS per school berekend op grond van de volgende kenmerken: het opleidingsniveau en de herkomst van ouders, of ouders in de schuldsanering zitten, de verblijfsduur van moeders in Nederland en het gemiddelde opleidingsniveau van moeders op school. Deze scores drukken de verwachte onderwijsachterstand op scholen uit. Een school ontvangt circa €525,- per achterstandsscore. Dus hoe hoger de score, hoe hoger de subsidie onderwijsachterstandenbeleid.

Per 1 augustus 2019 is de nieuwe onderwijsachterstandenregeling ingevoerd. Aangezien de achterstandsscores buiten SCOH om (door het CBS) worden vastgesteld, zorgt dat voor minder administratieve lasten. Daarnaast behoort het risico op het maken van fouten in de gewichtenbepaling tot het verleden.

De nieuwe regeling pakt gunstig uit voor SCOH. SCOH ontvangt op basis van de oude regeling circa €4,0 miljoen en bij de nieuwe regeling circa €5,5 miljoen en gaat er dus circa €1,5 miljoen op vooruit. Het effect verschilt overigens wel sterk per school. Er geldt een overgangsregeling. Hierdoor is het positieve effect de eerste jaren lager. SCOH kiest ervoor om de middelen voor onderwijsachterstanden (net als bij de oude gewichtenregeling) niet her te verdelen over de scholen, maar de berekeningswijze van DUO (CBS) aan te houden. De indruk bestaat dat de nieuwe regeling beter recht doet aan de werkelijke achterstanden dan de oude regeling. Besluitvorming over de verdeling van onderwijsachterstandsmiddelen maakt onderdeel uit van de besluitvorming in het kader van de financiële richtlijn van SCOH. Zie hierover meer in de volgende paragraaf.

Scholen maken ieder eigen keuzes over de wijze waarop de onderwijsachterstandsmiddelen worden ingezet, op een wijze die past bij het eigen schoolbeleid en schoolpopulatie. De belangrijkste doelen waarop de middelen voor onderwijsachterstanden worden ingezet zijn: klassenverkleining en meer handen in de klas (veelal onderwijsassistenten).

Allocatie van middelen

Door de minister is allocatie van middelen aangewezen als thema, waarover specifiek wordt toegelicht in het bestuursverslag. SCOH heeft als uitgangspunt dat de middelen worden toegekend aan de scholen op basis van de berekeningswijze van de subsidiegever. Er vindt dus geen herverdeling plaats. Wel dragen scholen een vast percentage van hun jaarlijkse baten af om bovenschoolse kosten te betalen. Dat zijn bijvoorbeeld kosten voor: stafbureau, personeels- en salarisadministratie, gebouwonderhoud, bovenschoolse scholingskosten en kenniscentrum. Ook kosten die een groot effect hebben op de exploitatie van een school, zonder dat de school daar iets aan kan doen, worden bovenschools verrekend. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om: ziektevervangings, duurzame inzetbaarheid (BAPO), ouderschapsverlof, groei in aantal leerlingen, interim management op scholen. Daarnaast is er bovenschools een budget beschikbaar voor knelpunten. Indien scholen om bijzondere redenen niet uit kunnen komen met hun budget, kan daar aanspraak op gemaakt worden. Deze bijdragen uit de knelpuntenpot worden jaarlijks na de begrotingsbesprekingen door het bestuur vastgesteld.

Scholen mogen een exploitatieoverschot behouden in eigen schoolreserves. Eventuele tekorten moeten ook uit deze reserves gedekt worden. Jaarlijks dragen scholen een percentage van hun reserves af ter dekking van bovenschoolse kosten (3% in 2019) en voor het innovatiefonds van SCOH (1,3% in 2019). Door een percentage van de reserves te nemen, dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten en heeft dit geen invloed op de jaarlijkse exploitatie.

De af te dragen percentages van de baten en af te dragen percentages van de reserves worden jaarlijks opnieuw vastgesteld aan de hand van de meerjarenbegroting. De percentages zijn vastgelegd in de financiële richtlijn. Deze wordt ter advisering voorgelegd aan de schooldirecteuren en aan de GMR. Daarna stelt het bestuur deze richtlijn en daarmee de percentages vast.

De kosten van het stafbureau waren in 2019 €1,6 miljoen. In 2019 heeft SCOH een benchmark onderzoek laten uitvoeren naar de omvang van het stafbureau. De conclusie hiervan was dat het stafbureau, gezien de grootte van SCOH, beperkt van omvang is. Deze rapportage is gedeeld met de GMR.

10. Financieel beleid

Financiële positie op balansdatum

Onderstaand treft u de balans aan per 31 december 2019 en 2018. Na de balans volgt een korte toelichting op de belangrijkste wijzigingen in de balans. De onderstaande cijfers hebben betrekking op de SCOH, Stichting Belangenbehartiging en de Stichting PC Peuterspeelzalen (SPCP). Gezien de verwevenheid tussen deze 3 stichtingen, bestaat de verplichting tot consolidatie. In de jaarrekening vindt u ook de enkelvoudige jaarrekening, waarin alleen de SCOH is opgenomen.

Tabel 10.1 Balans

Activa	31-dec-19	31-dec-18	Passiva	31-dec-19	31-dec-18
1.1 Immateriële vaste activa	-	-	2.1 Eigen vermogen	37.182.313	33.589.911
1.2 Materiële vaste activa	10.491.677	9.867.917			
1.3 Financiële vaste activa	13.140.508	11.887.594	2.2 Voorzieningen	3.045.778	2.673.986
Vaste activa	23.632.186	21.755.511			
			2.3 Langlopende schulden	-	-
1.4 Voorraden	-	-			
1.5 Vorderingen	8.402.440	8.026.981	2.4 Kortlopende schulden	8.094.780	8.269.880
1.6 Effecten	912.225	937.419			
1.7 Liquide middelen	15.376.019	13.813.866			
Vlottende activa	24.690.684	22.778.266			
Totale Activa	48.322.870	44.533.777	Totale Passiva	48.322.870	44.533.777
			<i>waarvan privaat vermogen</i>	<i>18.932.255</i>	<i>17.479.693</i>

Toelichting op de balans

Activa

SCOH heeft geïnvesteerd in multifunctionele accommodaties (MFA). Deze zijn grotendeels gefinancierd door de gemeente Den Haag. Het restant is gefinancierd door de stichting Belangenbehartiging. Dit bedrag is als materiële vaste activa opgenomen op de balans van SCOH. De boekwaarde van de MFA per 31 dec 2019 is €0,7 miljoen en € 0,8 miljoen per 31 december 2018. De afname komt door afschrijvingen op de MFA. In 2019 hebben geen nieuwe investeringen in MFA plaatsgevonden.

De overige materiële vaste activa is gestegen ten opzichte van 2018 met circa €0,7 miljoen, doordat de investeringen hoger waren dan de afschrijvingen. Dit wordt vooral veroorzaakt door investeringen in ICT en meubilair.

De financiële vaste activa hebben voornamelijk betrekking op de Stichting Belangenbehartiging. Het gaat hier niet om publieke, maar om private middelen. De financiële vaste activa zijn met €1,3 miljoen gestegen. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door positieve koersresultaten op de aandelen van de stichting Belangenbehartiging.

De vorderingen zijn circa €0,4 miljoen hoger dan vorig jaar. Voor €0,3 miljoen heeft de toename betrekking op vorderingen op de gemeente Den Haag in verband met nieuwbouwprojecten. Deze vordering is gestegen van

€2,8 miljoen naar €3,1 miljoen en heeft voor een groot deel betrekking op de nieuwbouw van de Spiegel. De einddeclaratie is naar de gemeente Den Haag verzonden en verwacht wordt dat deze in 2020 wordt betaald. Een andere belangrijke post is de vordering op UWV in verband met te verwachten teruggave van betaalde transitievergoedingen van circa €0,7 miljoen. In 2018 was deze vordering €0,4 miljoen.

Onder de effecten is het deel van de obligaties van de Stichting Belangenbehartiging opgenomen, dat een looptijd heeft van minder dan 1 jaar. Het betreft hier private middelen.

De liquide middelen zijn ongeveer €1,6 miljoen hoger dan vorig jaar. Dat komt vooral door het positieve resultaat van 2019.

Passiva

Het eigen vermogen is met circa €3,6 miljoen toegenomen door het positieve resultaat van 2019. Het resultaat is opgebouwd uit een positief resultaat van €1,3 miljoen van de Stichting Belangenbehartiging, een resultaat van €0 van de SPCP en een positief resultaat van €2,3 miljoen van SCOH. Hiervan is €1,8 miljoen opgenomen in een bestemmingsreserve om de eenmalige cao uitkering aan het personeel in februari 2020 te kunnen doen.

Het eigen vermogen van €37,2 miljoen heeft voor €14,7 miljoen betrekking op de Stichting Belangenbehartiging, €0,5 miljoen op de Stichting PC Peuterspeelzalen en voor €21,9 miljoen op SCOH. Van deze €21,9 miljoen heeft €3,7 miljoen betrekking op private reserves, €2,7 miljoen betrekking op publieke bestemmingsreserves en €15,5 miljoen betrekking op publieke algemene reserves. Van deze €15,5 miljoen heeft €13,2 miljoen betrekking op reserves van de scholen €2,3 miljoen betrekking op bovenschoolse reserves.

De voorzieningen betreffen de voorziening voor jubilea, de voorziening langdurig zieken en een voorziening voor gebouwonderhoud. De voorziening jubilea is in 2019 met €0,1 miljoen toegenomen tot €0,7 miljoen. De voorziening langdurig zieken is in 2018 nieuw gevormd. Deze voorziening is voor de loonkosten van langdurig zieke medewerkers, voor zover SCOH de kosten niet terugontvangt van andere instanties. De voorziening bedraagt €0,1 miljoen per 31 december 2019. Er is geen voorziening duurzame inzetbaarheid, aangezien er geen mensen binnen de organisatie zijn die uren sparen in het kader van duurzame inzetbaarheid.

De voorziening gebouwonderhoud is in 2019 met €0,3 miljoen toegenomen en bedraagt €2,3 miljoen. De basis van deze voorziening is de meerjaren onderhoudsplanning, die begin 2019 is opgesteld en eind 2019 is geactualiseerd. De wijze waarop de voorziening groot onderhoud tot stand moet komen, is onderwerp van discussie tussen de accountants, de PO Raad en het ministerie van OCW. De accountants stellen dat de huidige wijze waarop veruit de meeste organisaties in het primair onderwijs (en ook SCOH) de voorziening bepalen, niet aan de regels voor de jaarverslaggeving voldoet. Het ministerie heeft met de accountants afgesproken, dat in ieder geval tot en met de jaarrekening 2020 de huidige wijze nog gehanteerd mag worden. SCOH heeft berekend wat de gevolgen zijn voor de hoogte van de voorziening indien overgegaan moet worden naar de methode die de accountants voorstaan. De voorziening zou dan €9,3 miljoen moeten bedragen. Dat betekent een eenmalige dotatie aan de voorziening gebouwonderhoud van €7,0 miljoen. Daarmee daalt dan het eigen vermogen van de stichting. Dit heeft grote gevolgen voor het eigen vermogen en de kengetallen (vooral het weerstandsvermogen) in de hele sector Primair Onderwijs. Het weerstandsvermogen van SCOH zou nog wel boven de ondergrens blijven. Voor het jaarlijks uit te voeren onderhoud en de liquide middelen die hiervoor nodig zijn, heeft het geen gevolgen. Het ministerie heeft samen met de accountants en de PO raad een werkgroep ingesteld om met voorstellen te komen voor een werkbare oplossing. Naar verwachting zal het benodigde bedrag voor de voorziening dan ergens tussen de huidige voorziening en het berekende bedrag van €9,3 miljoen uitkomen.

In dit jaarverslag is een stelselwijziging opgenomen. Hierdoor worden vooruit ontvangen subsidies direct gesaldeerd tegen de investering in materiele vaste activa. De langlopende schulden zijn hierdoor nul geworden. Ook de vergelijkende cijfers van 2018 zijn hierop aangepast. Een uitgebreidere toelichting is opgenomen in de grondslagen bij de jaarrekening.

De kortlopende schulden zijn met € 0,2 miljoen afgenomen. De grootste posten zijn: crediteuren, loonheffing en vakantiegeld. Onder punt 2.4 in de jaarrekening kunt u een verdere specificatie hiervan vinden.

Analyse van het resultaat

De begroting van 2019 liet een negatief resultaat zien van €1,3 miljoen. Uiteindelijk resulteert een positief resultaat van €3,6 miljoen. Het resultaat is opgebouwd uit een positief resultaat van €1,3 miljoen van de Stichting Belangenbehartiging, een resultaat van €0 van de SPCP en een positief resultaat van €2,3 miljoen van SCOH. Het resultaat van 2018 was €1,5 miljoen negatief.

Het verschil tussen de begroting en realisatie wordt voor het overgrote deel veroorzaakt door niet te voorziene zaken, zoals het koersresultaat van de stichting Belangenbehartiging en de extra baten die in december 2019 door het ministerie zijn toegekend. Deze extra baten moeten in 2019 opgenomen worden in de baten en leiden in het boekjaar 2020 tot extra (niet begrote) lasten van €1,8 miljoen.

In de onderstaande tabel staat een specificatie van de baten en lasten en een vergelijking met de begroting en met het voorgaande boekjaar. De belangrijkste verschillen worden toegelicht.

Tabel 10.2 Staat van baten en lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	verschil	Realisatie 2018	verschil
3. Baten					
3.1 Rijksbijdragen	69.887.643	66.424.000	3.463.643	66.049.139	3.838.504
3.2 Overige overheidsbijdragen	8.167.578	7.439.000	728.578	8.498.228	330.650-
3.5 Overige baten	3.251.827	2.785.000	466.827	3.676.588	424.761-
totaal baten	81.307.048	76.648.000	4.659.048	78.223.956	3.083.093
4. Lasten					
4.1 Personeelslasten	64.891.076	64.697.000	194.076	65.561.010	669.934-
4.2 Afschrijvingen	2.012.211	2.238.000	225.789-	1.936.862	75.349
4.3 Huisvestingslasten	5.947.770	5.326.000	621.770	5.739.394	208.377
4.4 Overige lasten	6.797.064	6.066.000	731.064	6.126.269	670.795
totaal lasten	79.648.121	78.327.000	1.321.121	79.363.534	284.588
Saldo baten en lasten	1.658.927	1.679.000-	3.337.927	1.139.578-	2.798.505
Financiële baten en lasten	1.933.472	383.000	1.550.472	342.690-	2.276.162
Resultaat	3.592.399	1.296.000-	4.888.399	1.482.268-	5.074.667

Toelichting op de staat van baten en lasten

Het verschil tussen realisatie en begroting wordt voornamelijk veroorzaakt door:

1. De Rijksbaten zijn ca €3,5 miljoen hoger dan begroot. Dat komt vooral door:
  - a. In de begroting is geen indexering opgenomen. In de realisatiecijfers is de indexering wel opgenomen. De indexering is in november 2019 bekend gemaakt en betreft €1,3 miljoen. Hiervan is €0,8 miljoen in februari 2020 aan de medewerkers betaald op basis van de nieuwe cao. Het restant van €0,5 miljoen is een meevaller ten opzichte van het begrote resultaat.
  - b. In december 2019 hebben schoolbesturen een eenmalige aanvullende bekostiging ontvangen. Voor SCOH gaat het om €1,0 miljoen. Dit bedrag valt in 2019 in de baten, maar is in februari 2020 samen met de indexering van het jaar 2019 uitbetaald aan de medewerkers.
  - c. De subsidie werkdrukverlaging per 1 aug 2019 is verhoogd van 155 naar 225 euro per leerling. Dat was ten tijde van het maken van de begroting nog niet bekend. Dit zorgt voor circa €0,3 miljoen extra baten.
  - d. Met de nieuwe regeling onderwijsachterstanden is SCOH er op vooruit gegaan ten opzichte van de oude gewichtenregeling. Doordat de overgangsregeling gunstiger is dan begroot, is er een meevaller van €0,2 miljoen in 2019.
  - e. Hogere overige Rijkssubsidies zorgen voor een meevaller van €0,1 miljoen. Onder overige subsidies vallen onder andere de lerarenbeurs en enkele specifieke subsidies voor de Poort.
  - f. De baten van het samenwerkingsverband zijn circa €0,4 miljoen hoger dan begroot, door:
    - i. Extra bedrag voor basisondersteuning, dat in december 2019 is toegekend.
    - ii. Hoger bedrag voor groei. Met name bij de Koetsveldschool.
    - iii. Hoger bedrag voor arrangementen. Daar staan ook hogere kosten voor ambulante begeleiding tegenover.
2. De gemeentesubsidies zijn circa €0,7 miljoen hoger dan begroot. Dat komt vooral door niet begrote subsidies voor de Poort en Koetsveldschool voor ESF en impuls banenkansen.
3. De overige baten zijn circa €0,5 miljoen hoger dan de begroting. De belangrijkste posten hierin zijn:
  - a. Ouderbijdragen scholen zijn €0,1 miljoen hoger;
  - b. Ouderbijdragen van SPCP zijn €0,1 miljoen hoger;
  - c. Verhuurinkomsten €0,2 zijn miljoen hoger;
  - d. Diverse niet begrote doorbelaste kosten, zoals zorgmedewerker Koetsveldschool €0,1 miljoen.
4. De personeelslasten zijn €0,2 miljoen hoger dan begroot. De belangrijkste posten hierin zijn:
  - a. Lagere salariskosten dan begroot (€0,6 miljoen). Dit wordt vooral veroorzaakt door:
    - i. Lagere kosten van ziektevervanging, omdat er nauwelijks vervangers beschikbaar zijn.
    - ii. De vacatures waren per 1 aug 2019 begroot onder de loonkosten. In werkelijkheid zijn niet alle vacatures vervuld.
    - iii. Lagere kosten participatiefonds €0,2 miljoen, door verlaging van de premie.
  - b. Hogere overige personele lasten (€0,8 miljoen). Dit wordt vooral veroorzaakt door:
    - i. Hogere kosten voor scholing (€0,2 miljoen).
    - ii. Hogere kosten voor uitzendbureaus (€0,3 miljoen). Er was €4,5 miljoen begroot. De realisatie is €4,8 miljoen.
    - iii. Niet begrote kosten voor dotatie voorziening jubilea en ziekte zijn €0,1 miljoen.
    - iv. Hogere overige personeelsgerelateerde kosten van €0,2 miljoen. Hieronder valt bijvoorbeeld de inhuur van organisaties voor de uitvoering van leerkanenprofiel en andere uitgaven ten laste van gemeentesubsidies.
5. De afschrijvingskosten zijn lager (€0,2 miljoen). Dat komt vooral door een boekhoudkundige wijziging, waardoor investeringen die gedaan worden met subsidies, direct boekhoudkundig worden afgeschreven. Zie de grondslagen in de jaarrekening voor meer toelichting op deze stelselwijziging. De cijfers van 2018 zijn hieraan ook aangepast.

6. De huisvestingslasten zijn circa €0,6 miljoen hoger dan begroot. Dat komt vooral door:
  - a. hogere onderhoudskosten van de schoolgebouwen (€0,4 miljoen);
  - b. en hogere kosten dotatie groot onderhoud (€0,2 miljoen).
7. De overige lasten circa €0,7 miljoen hoger dan begroot. Dat komt vooral door:
  - a. Hogere advieskosten (€0,2 miljoen), onder andere door het project aanmelden PO, begeleiden van de scholen bij het maken van de schoolplannen en meer kosten voor begeleiding van aanbestedingen.
  - b. Hogere kosten voor ambulante begeleiding (€0,3 miljoen). Hier staan hogere baten van arrangementen van het samenwerkingsverband tegenover.
  - c. Hogere kosten van tussenschoolse opvang (€0,1 miljoen).
8. De financiële baten en lasten zijn € 1,6 miljoen hoger dan begroot. Dit wordt vooral veroorzaakt door een positief koersresultaat op de beleggingsportefeuille van de stichting Belangenbehartiging van circa €1,7 miljoen. In de begroting was rekening gehouden met een rendement op de portefeuille van de stichting Belangenbehartiging van 3% (totaal van: rente, dividend en koersresultaat). Er is een positief rendement gerealiseerd van circa 15%.

De verschillen tussen het jaar 2019 en 2018 kennen veelal dezelfde verklaring als hiervoor bij de verschillen tussen begroting en realisatie 2019 zijn genoemd. Enkele aanvullende verklaringen zijn:

- De gemeentesubsidies zijn €0,3 miljoen lager dan in 2018. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt door:
  - Lagere subsidies aan SPCP in verband met de overgang van de peuterschool Vd Bosch naar Triodus en daling van het aantal peuters (-€0,5 miljoen);
  - Hogere overige subsidies, zoals ESF (€0,2 miljoen).
- De overige baten zijn €0,4 miljoen lager. Dat komt vooral door lagere inkomsten van detachering, doordat het personeel van het samenwerkingsverband SPPOH tot 1 januari 2019 bij SCOH in dienst was en werd gedetacheerd. Na die datum is het personeel in dienst van SPPOH gekomen, waardoor de detachering is vervallen.
- De personele lasten zijn €0,7 miljoen lager. Dat komt vooral door:
  - Lagere kosten uitzendbureaus (€0,3 miljoen);
  - Lagere personele lasten van SPCP (€0,3 miljoen). Dat komt vooral door de overgang van de peuterschool Vd Bosch naar Triodus en doordat er dagdelen peuteropvang zijn gesloten.
  - Lagere personeelskosten omdat het personeel van SPPOH per 1 januari 2019 niet meer in dienst is van SCOH (zie ook de toelichting bij de overige baten).
- Financiële baten en lasten zijn €2,3 miljoen hoger dan in 2018. Dat wordt voornamelijk veroorzaakt doordat in 2018 sprake was van een negatief koersresultaat en in 2019 van een fors positief koersresultaat op de beleggingsportefeuille van de stichting Belangenbehartiging.

In de jaarrekening is in het hoofdstuk 'toelichting op de staat van baten en lasten' een verdere specificatie van de exploitatierekening opgenomen.

Kengetallen

In de tabellen in deze paragraaf vindt u diverse kengetallen van de SCOH. In de eerste tabel zijn de kengetallen bij de geconsolideerde jaarrekening opgenomen, dus inclusief de stichting peuters en belangenbehartiging. In de daarop volgende tabellen zijn alleen de kengetallen van SCOH opgenomen. Ook zijn signaleringswaarden en benchmark gegevens opgenomen. Dit model is overgenomen van de PO-raad.

Kengetallen geconsolideerd

1. Financiële kengetallen	signalering	2015	2016	2017	2018	2019
kapitalisatiefactor	34%	43%	42%	36%	33%	34%
kapitalisatiefactor (incl. privaat vermogen)	34%	66%	67%	60%	55%	57%
solvabiliteit 2: (EV + voorz) / TV	< 30%	81%	79%	81%	81%	83%
liquiditeit (current ratio)	< 0,75	2,9	2,7	2,8	2,8	3,1
weerstandvermogen PO: (EV-MVA) / Rijksbaten	5% - 20%	48%	45%	40%	36%	38%
rentabiliteit	<-10%	2,6%	-1,5%	-0,6%	-1,9%	4,3%
rentabiliteit (3 jaars gemiddelde)	<0%	2,9%	0,5%	0,2%	-0,3%	0,5%

De kapitalisatiefactor is de totale activa minus gebouwen minus het private vermogen gedeeld door totale baten. De kapitalisatiefactor is vanaf 2015 gedaald, maar in 2019 licht gestegen. Dit kengetal ligt in 2019 ongeveer op de signaleringswaarde. Als er niet wordt gecorrigeerd voor het private vermogen, dan ligt de kapitalisatiefactor boven de signaleringswaarde. De signaleringswaarde wordt in de volgende paragraaf berekend, door het benodigde kapitaal te delen door de totale baten. Het verschil tussen de kapitalisatiefactor en de signaleringswaarde is het verschil tussen aanwezig en benodigd kapitaal. De analyse daarvan staat in de volgende paragraaf.

Het weerstandvermogen is het eigen vermogen +/- materiele vaste activa gedeeld door de Rijksbaten. Het weerstandvermogen is hoger, doordat het eigen vermogen is gestegen door het positieve resultaat in 2019.

Door het private vermogen van de stichting Belangenbehartiging komen een aantal van de geconsolideerde ratio's beduidend hoger uit, dan wanneer alleen naar SCOH wordt gekeken (enkelvoudige ratio's).

SCOH zit meestal (ruim) boven de signaleringswaarden. Bij de rentabiliteit (winstgevendheid) over 3 jaren gemiddeld zit SCOH in 2016, 2017 en 2018 onder de signaleringswaarde. Dat komt door de negatieve resultaten van 2016, 2017 en 2018. Het eigen vermogen is echter ruim voldoende om deze tekorten op te vangen. Het is een bewuste keuze van SCOH geweest om met een negatief resultaat te draaien en het eigen vermogen te laten dalen, om zodoende deze middelen in te zetten voor het onderwijs. In 2019 heeft SCOH een positief resultaat, waardoor de 3 jaars rentabiliteit weer boven nul is gekomen.

Kengetallen enkelvoudig (alleen SCOH)

1. Financiële kengetallen	signalering	2015	2016	2017	2018	2019
kapitalisatiefactor	34%	43%	43%	39%	34%	36%
kapitalisatiefactor (incl. privaat vermogen)	34%	47%	48%	43%	39%	41%
solvabiliteit 2: (EV + voorz) / TV	< 30%	74%	70%	72%	73%	75%
liquiditeit (current ratio)	< 0,75	3,0	2,6	2,7	2,8	3,0
weerstandvermogen PO: (EV-MVA) / Rijksbaten	5% - 20%	24%	20%	16%	15%	16%
rentabiliteit	<-10%	2,3%	-2,6%	-0,9%	-0,4%	2,9%
rentabiliteit (3 jaars gemiddelde)	<0%	2,2%	-0,5%	-0,4%	-0,2%	0,1%

2. Exploitatiekenngetallen		benchmark	2015	2016	2017	2018	2019
rijksbijdragen / totale baten		93,3%	86,8%	88,4%	88,3%	87,6%	89,2%
overige overheidsbijdragen / totale baten		3,0%	8,4%	6,6%	7,1%	6,7%	6,6%
overige baten/ totale baten		3,7%	4,8%	5,0%	4,6%	5,8%	4,2%
personele lasten/totale baten (max 90%)		81,8%	81,3%	85,2%	83,5%	82,9%	79,4%
personele lasten/ rijksbijdragen (max 95%)		87,7%	93,6%	96,4%	94,5%	94,6%	89,0%
huisvestingslasten/totale lasten (max 10%)		7,2%	7,0%	7,4%	7,8%	7,4%	7,3%
voorziening per leerling		€ 497	€116	€199	€237	€273	€307

3. FTE-leerling ratio's		2015	2016	2017	2018	2019
	<i>teldatum leerlingen</i>	<i>1-10-2015</i>	<i>1-10-2016</i>	<i>1-10-2017</i>	<i>1-10-2018</i>	<i>1-10-2019</i>
	<i>peildatum FTE</i>	<i>1-01-2016</i>	<i>1-01-2017</i>	<i>1-01-2018</i>	<i>1-01-2019</i>	<i>1-1-2020</i>
leerling- FTE ratio		12,54	12,58	12,78	13,01	12,61
leerling- directie ratio		176,04	178,45	174,63	191,10	189,60
leerling- OP ratio		16,40	16,44	17,00	17,31	17,18
leerling- OOP ratio		76,42	76,68	73,28	72,19	63,20
baten per leerling (excl. financiële baten)		€6.841	€6.823	€7.214	€7.739	€7.945
lasten per leerling (excl. financiële lasten)		€6.696	€7.007	€7.289	€7.772	€7.711

Bij de exploitatiekenngetallen valt op dat SCOH relatief veel overige overheidsbijdragen en overige baten ontvangt in vergelijking met de totale baten. De Rijksbijdrage als percentage van de totale baten is hierdoor laag. Dat verklaart ook, dat het kengetal personele lasten/rijksbijdragen relatief hoog is.

Bij de leerling – fte ratio's valt op dat het gemiddeld aantal leerlingen per fte is gedaald. Dat hoeft niet per se te betekenen dat de klassen kleiner geworden zijn. Er kan ook sprake zijn van meer ondersteunende functies. In het kader van de werkdrukverlichting hebben scholen vooral ingezet op meer ondersteunende functies. Dat verklaart ook waarom de leerling - OOP ratio het sterkst is gedaald.

Sinds 2015 nemen de lasten per leerling toe. Vooral in 2018 was sprake van een sterke stijging. Dat komt vooral door de loonsverhoging van met name leerkrachten in 2018. In 2019 zijn de lasten per leerling iets gedaald. Dat komt doordat de totale lasten van SCOH in 2019 minder hard zijn gestegen dan het aantal leerlingen. De baten per leerling zijn wel toegenomen in 2019. Een deel van de baten in 2019 wordt in 2020 uitgegeven in het kader van de eenmalige uitkering in februari 2020 vanwege de nieuwe cao. Het verschil tussen de baten en lasten per leerling is in 2019 €234,-

Toetsingskader aanwezig versus benodigd kapitaal

De PO-raad heeft een toetsingskader ontworpen om het verschil tussen aanwezig en benodigd kapitaal te bepalen. Dat toetsingskader is in deze paragraaf opgenomen en is ingevuld met de jaarcijfers van 2019 en de prognose van 2022. Het aanwezige kapitaal, gecorrigeerd voor privaat vermogen, is €28,5 miljoen. Dat leidt tot een kapitalisatiefactor van 34%. Het kapitaal is nodig voor vervanging vaste activa en het doen van transacties. Via het toetsingskader is ingeschat dat hiervoor €24,6 miljoen nodig is (€16,5 miljoen + €8,1 miljoen). De buffer (aanwezige minus benodigde kapitaal) is dan €3,8 miljoen.

Volgens de commissie Don en de Inspectie zou een buffer van 5% (€4,2 miljoen) wenselijk zijn. Er is dan een tekort van circa €0,3 miljoen in 2019. In 2022 is het saldo €1,0 miljoen (1%). De stijging wordt veroorzaakt door de begrote positieve resultaten.

Bij de berekening wordt het private vermogen van de stichting buiten beschouwing gelaten. Maar in feite zou het private vermogen (€18,9 miljoen), ook als buffer kunnen dienen. Zie voor de gedetailleerde berekening de onderstaande tabel.

	2019	prognose 2022
A. Aanwezige financiële buffer		
<i>Totaal vermogen/ totaal kapitaal</i>	€ 48.322.870	€ 49.894.570
-/- gebouwen en terreinen (G&T)	€ 930.842	€ 930.842
-/- privaat vermogen	€ 18.932.255	€ 18.932.255
totaal aanwezig kapitaal (gecorrigeerd)	€ 28.459.773	€ 30.031.474
<i>kapitalisatiefactor (aanwezig kapitaal gedeeld door totale baten)</i>	34%	36%
<i>minus kapitaal voor instandhouding materiële vaste activa (excl. gebouwen en terreinen)</i>		
A. vervangingswaarde MVA (excl. G&T) o.b.v. cumulatieve aanschafwaarde	€ 27.894.878	€ 27.894.878
B. vervangingswaarde MVA (excl. G&T) o.b.v. 37% van totale baten	€ 30.084.000	€ 30.542.000
<i>Keuze voor wijze bepaling vervangingswaarde MVA (A of B)</i>	B	B
<i>Financieringsbehoefte: mogelijkheid spreiden investeringen</i>	55%	55%
	€ 16.546.200	€ 16.798.100
<i>minus kapitaal voor het doen van reguliere transacties (transactiefunctie)</i>		
hoogte kortlopende schulden	€ 8.094.780	€ 8.094.780
	€ 8.094.780	€ 8.094.780
totaal aanwezige financiële buffer	€ 3.818.794	€ 5.138.594
<i>als percentage van totale baten</i>	5%	6%
B. benodigde buffer		
A. benodigde bufferliquiditeit cf. uitgangspunt commissie Don en Inspectie	€ 4.163.597	€ 4.148.000
- uitgaande van percentage van de totale baten	5,0%	5,0%
B. benodigde bufferliquiditeit o.b.v. eigen risico-analyse	€ 3.845.000	€ 3.845.000
<i>Keuze voor wijze bepaling bufferfunctie (A of B)</i>	A	A
totaal benodigde financiële buffer	€ 4.163.597	€ 4.148.000
<i>als percentage van totale baten</i>	5%	5%
Vershil aanwezige - benodigde financiële buffer (A minus B)	€ 344.803-	€ 990.594
<i>als percentage van totale baten</i>	0%	1%

Er zijn verschillende methodes, waarop de vermogenspositie beoordeeld kan worden. In haar model heeft de PO-raad er 3 op een rij gezet. Deze zijn in de onderstaande tabel opgenomen.

EVALUATIE FINANCIËLE BUFFER/ VERMOGENSPOSITIE	prognose	
	2019	2022
I. Signalering voor te hoge financiële buffer (cf. methode Inspectie, 2011)		
maximale financiële buffer: drie maal de signaleringswaarde	€ 12.196.057	€ 12.381.900
aanwezige buffer	€ 3.818.794	€ 5.138.594
<i>Conclusie: te hoge financiële buffer?</i>	<i>n.v.t.</i>	<i>n.v.t.</i>
<i>boven de signalerings(boven)grens</i>	€ -	€ -
II. Bandbreedte beoordeling financiële positie (cf. methode PwC, 2008)		
minimaal totaal vermogen/ totaal kapitaal	€ 27.300.376	€ 27.513.780
maximaal totaal vermogen/ totaal kapitaal	€ 42.342.376	€ 42.784.780
aanwezig totaal vermogen/ totaal kapitaal (excl. <i>privaat vermogen</i>)	€ 28.459.773	€ 30.031.474
<i>Conclusie t.a.v. aanwezig vermogen (te krap/ binnen bandbreedte/ te ruim)</i>	<i>binnen bb</i>	<i>binnen bb</i>
<i>boven de signalerings(boven)grens</i>	€ -	€ -
<i>onder de signalerings(onder)grens</i>	€ -	€ -
III. Bandbreedte beoordeling financiële positie (weerstandvermogen)		
weerstandvermogen (EV/totale baten): signaleings(boven)grens 40%	45%	45%
weerstandvermogen (excl. <i>privaat vermogen</i>)	22%	22%

De eerste methode is van de Inspectie van het onderwijs en dient om te bepalen of een organisatie een te hoge financiële buffer zou hebben. De conclusie is dat SCOH geen te hoge buffer heeft.

De tweede methode is ontwikkeld door PWC. Deze concludeert dat het aanwezige vermogen van SCOH in 2019 en in 2022 niet te hoog en niet te laag is.

De derde methode kijkt naar het weerstandvermogen. Indien het weerstandvermogen inclusief de private middelen wordt bekeken, dan zit SCOH 5% boven de bovengrens. Indien het private vermogen buiten beschouwing wordt gelaten, zit SCOH niet boven de bovengrens. NB. de definitie van weerstandvermogen wijkt af van het kengetal 'weerstandvermogen PO', dat in de paragraaf met kengetallen wordt gebruikt.

Investerings en financieringsbeleid

Vanwege het feit dat SCOH over voldoende liquide middelen beschikt, worden investeringen uit eigen middelen voldaan. Gezien de schaalgrootte van SCOH is er sprake van grote spreiding van de investeringsbehoefte, zodat er geen grote verschillen per jaar optreden. Om het effect van de investeringen op de jaarlijkse exploitatie van iedere individuele school te bepalen, wordt voor iedere school een meerjarenbegroting gemaakt voor ict, lesmethodes en meubilair. Voor gebouwonderhoud is een voorziening gevormd, welke is gebaseerd op een meerjaren onderhoudsplanning. Indien er sprake is van gewenste investeringen in huisvestingszaken die niet door SCOH kunnen of mogen worden gedaan, wordt een beroep gedaan op de Stichting Belangenbehartiging. Het gaat dan meestal om bijdragen aan multifunctionele accommodaties (MFA). Deze bijdragen worden vervolgens terugverdiend via verhuurinkomsten. In 2018 en 2019 zijn geen bijdragen verstrekt voor MFA. In totaal heeft de stichting Behartiging vanaf het jaar 2014 €1,2 miljoen bijgedragen aan MFA en in totaal €0,4 miljoen huuropbrengsten ontvangen.

Treasuryverslag

Onderwijsbesturen die worden gefinancierd door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap moeten deze subsidies (Rijksvergoedingen) inzetten voor het onderwijs. Door het realiseren van exploitatieresultaten en het verschil tussen het moment van ontvangst van de rijksvergoeding en het doen van uitgaven ontstaan er tijdelijk overtollige middelen of tijdelijke tekorten van middelen. Het proces van beheer van deze geldstromen heet treasury. Onderwijsbesturen zijn verplicht een treasurystatuut op te stellen. In de Regeling Beleggen, Lenen en Derivaten OCW 2016 heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de regels vastgelegd rondom treasury van de door haar gefinancierde instellingen. Volgens de regeling mag met publieke middelen alleen risicomijdend belegd worden. Het beleggingsbeleid van SCOH is in overeenstemming met het beleid in deze regeling. Aangezien de regeling in 2016 is gewijzigd, heeft SCOH haar treasury statuut hierop aangepast. Hiervoor is als basis een model van de PO raad gebruikt.

SCOH neemt voor de publieke middelen deel aan het Schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën. De tijdelijk niet benodigde middelen worden als liquide middelen (rekening courant en deposito's) aangehouden bij het ministerie van Financiën.

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de deposito's van SCOH per 31 december 2019. SCOH heeft nog maar 1 deposito. In 2019 zijn 2 deposito's vrijgevallen voor een bedrag van €1,3 miljoen. De rente op deze deposito's bedroeg 4,05% resp. 4,09%.

Tabel deposito's

	bedrag	loopt tot	rente	rente per jaar
deposito 1	1.000.000	6-5-2024	1,78%	17.800
totaal	1.000.000			17.800

De overige middelen van SCOH worden op spaarrekeningen of betaalrekeningen aangehouden. SCOH belegt niet in aandelen, obligaties of derivaten.

Het private deel van het vermogen van SCOH is ondergebracht bij de ABN-AMRO. Het gaat hier voornamelijk om gelden die afkomstig zijn van ouders. Iedere school heeft enkele bankrekeningen bij de ABN-AMRO. Deze rekeningen worden op stichtingsniveau beheerd. Het grootste deel van de tijdelijk niet benodigde middelen wordt aangehouden op een spaarrekening op stichtingsniveau. De gelden worden uitsluitend op spaarrekeningen en rekening courant rekeningen aangehouden.

Voor het vermogensbeheer van het vermogen van de stichting Belangen Behartiging is een contract aangegaan met de Rabobank. De vermogensbeheerder heeft een volledig mandaat binnen het vooraf afgesproken contract, waarin is vastgelegd op welke wijze de uitgangspunten van het beleggingsbeleid en de risicobeheersing daaromtrent worden toegepast. Het gaat hierbij om privaat vermogen. Jaarlijks wordt het (verwachte) rendement, risico en de benodigde cashflow met de vermogensbeheerder besproken en het beheer daarop afgestemd. De stichting hecht aan maatschappelijk verantwoord beleggen en belegt daarom in duurzame effecten. De werkwijze en procedures zijn opgenomen in het beleidsplan van de stichting Belangen Behartiging. Het treasury statuut maakt onderdeel uit van dat beleidsplan.

Continuïteitsparagraaf

In deze paragraaf worden de verwachtingen met betrekking tot de toekomst weergegeven. Nadrukkelijk wordt vermeld, dat het hier gaat om toekomstverwachtingen en begrotingen. Er is zorg besteed aan het maken van goede begrotingen, maar er kunnen geen garanties gegeven worden, dat de werkelijkheid zich zo ontwikkelt als is begroot.

In het voorjaar van 2020 is de Coronacrisis begonnen. Aangezien dit jaarverslag over het jaar 2019 gaat, is daar in dit jaarverslag slechts beperkt aandacht aan besteed. Ook in de meerjarenbegroting die in december 2019 is vastgesteld, is geen rekening gehouden met een dergelijke crisis. In deze paragraaf wordt kort ingegaan op de verwachte financiële effecten van de crisis op SCOH. Uiteraard is dat met grote onzekerheid omgeven, aangezien de crisis nog niet over is.

Naar verwachting zullen de financiële effecten voor SCOH op korte termijn gering zijn. Alle subsidies van het Rijk en gemeente lopen door. Ook de bijdragen van het samenwerkingsverband worden niet verlaagd. De bijdragen van ouders zullen wel wat lager uitkomen, maar ook de kosten voor schoolreisjes en overblijven zullen lager zijn. Verder zijn er wat extra kosten, doordat extra laptops zijn aangeschaft. Daar staat tegenover dat er ook posten lager uitkomen, zoals de inhuur van uitzendkrachten voor ziektevervangning. Voor de wat langere termijn zouden de kosten van uitzendbureaus wel kunnen toenemen, als personeel dat tot de risicogroep behoort, vervangen moet worden. Voor de toekomst is het onzeker of de indexering van de bekostiging toegekend gaat worden in verband met te verwachte bezuinigen van de overheid. Gezien de goede reserve positie en de mogelijkheden die er zijn om zo nodig te bezuinigen, is de continuïteit van SCOH niet in het geding.

In de onderstaande tabel vindt u een aantal **basisgegevens** van SCOH.

	2019	2020	2021	2022
<i>peildatum</i>	<i>1-01-2019</i>	<i>1-1-2020</i>	<i>1-1-2021</i>	<i>1-1-2022</i>
directie	51	52	52	52
onderwijsgevend personeel	563	574	582	587
onderwijsondersteunend personeel	135	156	156	156
FTE totaal	749	782	790	795
<i>teldatum</i>	<i>1-10-2019</i>	<i>1-10-2020</i>	<i>1-10-2021</i>	<i>1-10-2022</i>
totaal aantal leerlingen	9.859	9.998	10.089	10.166

De prognose van het onderwijzend personeel is gebaseerd op de ontwikkeling in het aantal leerlingen. De overige categorieën zijn gelijk gehouden. Meer informatie over het aantal leerlingen en aantal personeelsleden kunt u in het algemene deel van dit jaarverslag vinden.

In de onderstaande tabel vindt u de **meerjarenbegroting** van de stichting en de realisatiecijfers van 2019. Dit betreft de geconsolideerde cijfers, dus inclusief de stichting peuterspeelzalen en belangenbehartiging. Het begrote tekort in 2020 van €0,4 miljoen is opgebouwd uit een positief resultaat van SCOH van €0,1 miljoen, een resultaat van €0 van SPCP een negatief resultaat van €0,5 miljoen van de stichting Belangenbehartiging.

	2019	2020	2021	2022
3. Baten				
3.1 Rijksbijdragen	69.887.643	69.394.000	69.964.000	70.873.000
3.2 Overige overh.bijdragen en -subs.	8.167.578	8.850.000	8.428.000	8.354.000
3.5 Overige baten	3.251.827	3.187.000	3.262.000	3.319.000
totaal baten	81.307.048	81.431.000	81.654.000	82.546.000
4. Lasten				
4.1 Personeelslasten	64.891.076	67.734.000	67.606.000	68.226.000
4.2 Afschrijvingen	2.012.211	2.356.000	2.671.000	2.710.000
4.3 Huisvestingslasten	5.947.770	5.711.000	5.097.000	5.390.000
4.4 Overige lasten	6.797.064	6.421.000	6.545.000	6.533.000
totaal lasten	79.648.121	82.222.000	81.918.000	82.859.000
Saldo baten en lasten	1.658.927	791.000-	264.000-	313.000-
Saldo financiële bedrijfsvoering	1.933.472	390.000	390.000	390.000
Saldo buitengewone baten en lasten	-	-	-	-
Netto resultaat	3.592.400	401.000-	126.000	77.000

SCOH heeft een **strategische agenda** opgesteld voor de periode 2018-2022. De financiële consequenties van de strategische agenda zijn verwerkt in de meerjarenbegroting. De uitwerking van de strategische agenda vindt veelal op schoolniveau plaats. De financiële consequenties zijn dan ook vooral op schoolniveau in de begroting verwerkt. Overigens is er lang niet altijd sprake van financiële consequenties; de beschikbare tijd wordt dan bijvoorbeeld niet uitgebreid, maar anders ingevuld. Hieronder wordt van een aantal punten uit de strategische agenda, nader toegelicht op welke wijze de financiële consequenties zijn verwerkt in de begroting:

1. Onderwijsontwikkeling:
  - a. Het kenniscentrum speelt een belangrijke rol in onderwijsontwikkeling. Het kenniscentrum is opgenomen in de bovenschoolse begroting.
  - b. In het kader 'weten wat werkt' speelt het research lab een belangrijke rol. Hiervoor is budget opgenomen bij het stafbureau en als taak binnen de normjaartaak van een aantal personeelsleden opgenomen.
2. Onderwijskwaliteit
  - a. Voor het uitvoeren van audits is budget gereserveerd in de bovenschoolse begroting.
3. Personeel en organisatie
  - a. De inzet van een recruiter is opgenomen in de bovenschoolse begroting.
  - b. Voor inzet van zijinstromers wordt subsidie aangevraagd. De overige kosten zijn opgenomen in de schoolbegrotingen.
  - c. Het budget nascholing op de bovenschoolse begroting is structureel met €100.000 verhoogd om meer personeelsleden op te leiden tot bevoegd leerkracht. Er was al budget opgenomen voor onder andere: kweekvijver toekomstige directieleden, begeleiding startende leerkrachten en een enkele masteropleiding.

- d. Er wordt een professionaliseringsfonds opgericht. Over de vulling van dit fonds moeten nog besluiten genomen worden. Hiervoor is bovenschools nog geen budget opgenomen.
- 4. Bedrijfsvoering
  - a. Het innovatiefonds is beschikbaar voor aanvragen in het kader van onderwijskundige vernieuwingen. Jaarlijks is hiervoor circa €450.000 beschikbaar. Hiervan wordt de helft door de stichting Belangenbehartiging voor haar rekening genomen.
  - b. Voor digitale schoolfoto is bovenschools budget opgenomen.
- 5. Identiteit
  - a. Binnen de bovenschoolse begroting is budget beschikbaar voor bijeenkomsten of inhuren externe expertise in het kader van identiteit.
- 6. Stakehouders
  - a. Binnen de bovenschoolse begroting is budget beschikbaar voor bijeenkomsten met stakeholders.

Veruit de belangrijkste variabele in de bekostiging, is het aantal leerlingen per 1 oktober van een jaar. De subsidies van het Rijk en de gemeente zijn voor het grootste deel gebaseerd op het aantal leerlingen. Daarnaast spelen een rol: leeftijd leerkrachten, achterstandscore (door het CBS berekende score die een verwachting geeft van de onderwijsachterstand van de leerlingen van een school) en is er een kleine vaste voet in de bekostiging. Aan gemeentesubsidies worden specifieke eisen gesteld en worden toegekend op aanvraag.

Bij de lasten gaat het vooral om personele lasten. Ongeveer 83% van de lasten, betreffen personele lasten.

De belangrijkste **aandachtspunten** bij de begroting zijn:

1. De ontwikkeling van de loonkosten.
  - a. De loonkosten worden door Cogix (begrotingssoftware) berekend op basis van de laatst bekende cao. In dit geval de cao PO2018-2019, cao VO 2018-2019 en de bestuurders cao PO 2018-2019. In de begroting is rekening gehouden met een loonstijging van 2,5% (VO 3%) per 1 januari 2020. Dit betreft de loonruimte die in de bekostiging zit in verband met de indexering van de bekostiging van 2019. Er is geen rekening gehouden met loonstijgingen als gevolg van de indexering die in 2020 en latere jaren zal gaan komen.
  - b. Na het opstellen van de meerjarenbegroting is er een nieuwe cao afgesloten. Hierin is een loonstijging van 4,5% per 1 januari 2020 afgesproken en een eenmalige uitkering in februari 2020. De eenmalige uitkering in februari 2020 is niet opgenomen in de begroting, maar wordt gedekt door de indexering 2019 en eenmalige baten die in 2019 in de baten zijn verwerkt. Dat is ook de belangrijkste reden dat de Rijksbaten (3.1) in 2019 hoger zijn dan in 2020. Het resultaat van 2020 zal naar verwachting €1,8 miljoen slechter zijn dan in de begroting is opgenomen door de kosten van de eenmalige uitkering in februari 2020.
  - c. In de begroting is rekening gehouden met een loonstijging van 2,5%, terwijl de nieuwe cao 4,5% loonstijging geeft. Het verschil kan naar verwachting gefinancierd worden uit de indexering 2020 die nog toegekend gaat worden. Het risico bestaat dat de indexering die het ministerie uitkeert, onvoldoende is om de loonstijging te bekostigen.
2. De indexering van de bekostiging.
  - a. De belangrijkste regelingen waarop de bekostiging is gebaseerd, is regeling personele bekostiging 2019-2020 van 23 oktober 2019 en de materiele bekostiging 2020 van 25 september 2019. Er is ten opzichte van die regelingen geen rekening gehouden met indexering van de bekostiging. Het ministerie indexeert de bekostiging volgens de zogenoemde referentiesystematiek. Hierbij wordt geïndexeerd conform de loonontwikkeling in de markt. Dat betekent dat als de loonontwikkeling in het PO anders verloopt dan in de markt, dat SCOH dan hogere of lagere loonkosten heeft, dan de ontwikkeling van de Rijksbaten.

3. De prognose van de leerlingaantallen.
  - a. Veruit de meeste baten zijn gebaseerd op het aantal leerlingen. Veruit de grootste post in de baten is de personele lumpsum. Hierbij is het aantal leerlingen per 1 oktober 2019 bepalend voor de subsidie in cursusjaar 2020-2021. De begroting van 2020 en de 1^e 7 maanden van 2021 is dus gebaseerd op gerealiseerde leerlingtellingen. Voor de periode daarna is de leerlingprognose belangrijk. Zie hiervoor de tabel met basisgegevens.
  - b. Een risico in de meerjarenbegroting is, dat het aantal leerlingen lager uitkomt, dan verwacht. De baten per leerling zijn circa 7.900 euro. Als de leerlingtelling van 1 okt 2020 100 leerlingen lager uitkomt, dan de prognose, heeft dit een financieel effect van circa €0,8 miljoen. Het risico wordt beperkt, doordat het grootste effect op de bekostiging pas optreedt vanaf 1 augustus 2021. Er is dan dus nog tijd om maatregelen te nemen.
4. Lerarentekort
  - a. Door het toenemende lerarentekort wordt steeds vaker een beroep gedaan op (dure) uitzendbureaus. In 2019 is €4,8 miljoen gerealiseerd aan kosten uitzendbureaus (€5,1 miljoen in 2018). Dat is voor tijdelijke en structurele vacatures die niet vervuld kunnen worden, ziektevervanging, zwangerschapsvervanging en overige kosten uitzendbureaus. In 2020 is €4,5 miljoen begroot. Het risico bestaat dat dit onvoldoende blijkt te zijn. Dit risico zal opgevangen moeten worden door de reservepositie van de scholen. Ook kan het zo zijn, dat op een gegeven moment om budgettaire redenen geen uitzendbureau meer kan worden ingehuurd, maar dat het onderwijs anders georganiseerd zal moeten worden.
  - b. Daarnaast worden ook allerlei maatregelen genomen om het lerarentekort te beperken, zoals aannemen van zijinstromers, het opleiden van onderwijsassistenten en is er een recruiter aangesteld om te ondersteunen bij de werving van leerkrachten.
5. Prestatiebox
  - a. Er is de laatste tijd veel aandacht voor de salarissen van de leerkrachten. In 2018 en 2020 zijn deze fors verhoogd. Dit wordt grotendeels gedekt door verhoging van de bekostiging. In de politiek gaan stemmen op om het budget voor de prestatiebox in te zetten voor salarisverhoging. Mocht dit (deels) doorgaan, is het een sigaar uit eigen doos. SCOH ontvangt circa €1,9 miljoen per jaar aan subsidie prestatiebox. Dit is vooral ingezet voor formatie en structureel opgenomen in de begroting. Als het gehele bedrag voor salarisverhoging ingezet zou moeten worden, leidt dat direct tot een verslechtering van het resultaat met €1,9 miljoen per jaar. De minister heeft afwijzend gereageerd op het voorstel, maar gezien de hoogte van het bedrag, wordt het hier toch als risico vermeld. Het ministerie van OCW laat een onderzoek doen naar de uitgaven met de prestatiebox gelden worden gedaan.

In de **meerjarenbegroting** zijn de volgende **maatregelen verwerkt**:

1. Per 1 augustus 2019 is de nieuwe gewichtenregeling ingegaan. Op basis van de oude gewichtenregeling ontving SCOH jaarlijks circa €4,0 miljoen. De nieuwe regeling komt uit op circa €5,5 miljoen. SCOH gaat er dus circa €1,5 miljoen op vooruit. Aangezien er een overgangsregeling komt, is de vooruitgang de eerste jaren minder. In de begroting zijn onderstaande bedragen opgenomen in verband met de nieuwe regeling onderwijsachterstanden.

2020	2021	2022
4.880.000	5.086.000	5.407.000

De verschillen per school zijn overigens wel groot. In het algemeen geldt dat scholen die nu veel leerlingen in de hoogste achterstandscategorie (1.2 leerlingen) hadden erop achteruit gaan. En scholen die weinig gewichten leerlingen hebben, maar wel veel achterstandsproblematiek hebben, erop vooruit gaan.

- Ook voor wat betreft de gemeentesubsidies valt het effect van de nieuwe gewichtenregeling mee. In 2020 is sprake van een verwachte stijging van de gemeentesubsidies van €0,6 miljoen. Vanaf 2021 is rekening gehouden met een bezuiniging op de gemeentesubsidies van €0,4 miljoen (dat is ca 10%). Die bezuiniging is zowel in de baten als in de lasten verwerkt, dus heeft geen effect op het resultaat.
- Scholen hebben subsidie gekregen voor werkdruk verlaging. In de begroting is rekening gehouden met de bekend gemaakte bedragen voor werkdrukvermindering. Dat is 155 euro per leerling per 1 augustus 2018, 225 euro per leerling per 1 augustus 2019 en 285 euro per leerling per 1 augustus 2023. In de begroting zijn hiervoor de volgende bedragen verwerkt.

2020	2021	2022
2.146.000	2.174.000	2.203.000

In de lasten is een gelijk bedrag opgenomen voor de uitgaven aan werkdrukvermindering. Scholen bepalen samen met de PMR de inzet van de werkdrukgelden.

In de onderstaande tabel is de prognose van de ontwikkeling van de **balans** opgenomen.

	2019	2020	2021	2022
1. Activa				
1.2 Materiële vaste activa	10.491.677	10.491.677	10.491.677	10.491.677
1.3 Financiële vaste activa	13.140.508	13.140.508	13.140.508	13.140.508
<i>Vaste activa</i>	23.632.186	23.632.186	23.632.186	23.632.186
1.5 Vorderingen	8.402.440	8.402.440	8.402.440	8.402.440
1.6 Effecten	912.225	912.225	912.225	912.225
1.7 Liquide middelen	15.376.019	15.777.219	16.241.719	16.947.719
<i>Vlottende activa</i>	24.690.684	25.091.885	25.556.385	26.262.385
Totale Activa	48.322.870	48.724.070	49.188.570	49.894.570
2. Passiva				
2.1 Eigen vermogen	37.182.313	36.781.313	36.907.313	36.984.313
<i>waarvan algemene reserves</i>	15.537.144	15.136.208	15.262.208	15.339.208
<i>waarvan bestemmingsreserves</i>	21.590.501	21.590.501	21.590.501	21.590.501
<i>waarvan overige reserves en fondsen</i>	54.604	54.604	54.604	54.604
2.2 Voorzieningen	3.045.778	3.847.978	4.186.478	4.815.478
2.3 Langlopende schulden	-	-	-	-
2.4 Kortlopende schulden	8.094.780	8.094.780	8.094.780	8.094.780
Totale Passiva	48.322.870	48.724.070	49.188.570	49.894.570

De verwachting is dat de investeringen en afschrijvingen de komende jaren ongeveer aan elkaar gelijk zullen zijn. De voorzieningen muteren met de verwachte dotatie en onttrekkingen de komende jaren. De resultaten uit de meerjarenbegroting zijn verwerkt in het eigen vermogen en de liquide middelen.

De meerjarenbegroting en balans leidt tot de onderstaande ontwikkeling in **kengetallen**.

Kengetallen	2019	2020	2021	2022
solvabiliteit 1 (EV/TV)	77%	75%	75%	74%
liquiditeit	3,1	3,1	3,2	3,2
rentabiliteit	4,3%	-0,5%	0,2%	0,1%

Risicoanalyse

SCOH heeft een risicoanalyse opgesteld. Jaarlijks wordt deze risicoanalyse ge-update. Daarbij wordt ook jaarlijks bekeken of de beheersmaatregelen of de financiële buffer aangepast moeten worden. Bij onze risicoanalyse zijn we geïnspireerd door het model dat de RVKO (Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs) heeft gehanteerd.

Een algemeen gangbare omschrijving van een risico is: een onzekere gebeurtenis met negatieve gevolgen voor de organisatie. Een negatief gevolg kan zijn dat bepaalde doelen van de organisatie niet kunnen worden gerealiseerd. Een negatief gevolg kan ook zijn dat er sprake is van de uitstroom van financiële middelen, die niet gewenst is. Overigens is het niet zo dat voor elk gedefinieerd risico geld gereserveerd moet worden. De volgende tabel geeft hiervoor een mooi overzicht.

Risicotype	Kenmerk	Wel of niet in buffervermogen?
Rampen	Omvangrijke, onvoorziene gebeurtenis met zeer grote impact waarvan omvang op nationaal niveau duidelijk merkbaar is.	Niet afdekken via buffervermogen. Dekking door verzekering, rampenfonds, accepteren risico etc.
Kortingen	Voorziene (structurele) afname van het resultaat.	Niet afdekken via buffervermogen. Opvangen in begroting.
Kosten	Gebeurtenissen waarvan zeker is dat ze zich gaan voordoen maar waarvan de omvang nog onbekend is.	Niet afdekken via buffervermogen. Opvangen in begroting of door voorzieningen.
Significante risico's	Onzekere gebeurtenissen met hoge risicoscore (combinatie van kans en impact), maar geen ramp.	Afdekken door vorming van buffervermogen.
Kleine risico's	Onzekere gebeurtenissen met lage risicoscore.	Niet afdekken via buffervermogen. Opvangen in begroting.

Een andere benaming voor het vormen van een fonds om eventuele risico's op te vangen is 'weerstandsvorming'. Zoals hiervoor beschreven, definiëren we een risico als een onzekere gebeurtenis met negatieve gevolgen voor de organisatie. Het managementteam van de SCOH heeft in een verkenning voor alle beleidsterreinen de mogelijke risico's benoemd. Deze verkenning is gebaseerd op de bestaande interne situatie van de SCOH, aangevuld met beleidsontwikkelingen op landelijk en gemeentelijk niveau. Uiteindelijk zijn er 62 risico's gedefinieerd. Deze zijn ingedeeld naar interne risico en externe risico.

Vervolgens zijn per risico de volgende stappen gevolgd:

1. Op een vijfpuntschaal is aangegeven wat de ingeschatte kans is op het risico en wat de impact van het risico kan zijn.

kans score				
1	2	3	4	5
treedt waarschijnlijk niet op binnen 5 jaar of minder dan 2% kans van optreden	treedt waarschijnlijk op binnen 3 jaar of minder dan 25% kans van optreden (maar meer dan 2%)		treedt waarschijnlijk op binnen 1 jaar of meer dan 25% kans van optreden	
impact score				
1	2	3	4	5
minder dan 0,05% van de begroting	meer dan 0,05% van de begroting		meer dan 0,1% van de begroting	
beperkte impact op bereiken van de operationele doelstellingen	grote impact op het bereiken van de operationele doelstellingen; kortstondige onderbreking primair proces; gematigd verlies van onderwijskwaliteit		grote impact op het bereiken van de strategische en operationele doelstellingen; significant verlies van onderwijskwaliteit.	
lage politieke of maatschappelijke gevoeligheid	gematigde politieke of maatschappelijke gevoeligheid		hoge politieke of maatschappelijke gevoeligheid; waarschuwing van Ministerie of toezichhoudende instanties.	

2. Op basis van die inschatting (op kans en impact) is steeds aangegeven of het om een laag, gemiddeld of hoog risico gaat. Deze scores gaan uit van de situatie, voordat beheersmaatregelen zijn genomen. Een score van minder dan 6 is laag, 6 en 7 is gemiddeld en meer dan 7 is een hoog risico.
3. Voor de risico's zijn beheersmaatregelen benoemd. Deze vallen uiteen in de volgende componenten: Voorkomen, Verzekeren, Voorziening, Begroten, Buffervermogen of Niet beheersbaar. Naast een indeling in deze componenten zijn de beheersmaatregelen verder uitgewerkt.
4. Voor de hoog en gemiddeld ingeschatte risico's, is indien nodig buffervermogen opgenomen. Het bedrag dat is opgenomen, is het ingeschatte bedrag, nadat overige beheersmaatregelen zijn genomen.

Uit de risicoanalyse volgt dat een buffervermogen nodig is van €3,8 miljoen. Dit is inclusief een bedrag van €0,5 voor onvoorziene risico's.

De commissie Don en de Inspectie gaan voor de bufferfunctie uit van 5% van de totale baten. Voor SCOH zou dat een bedrag van €3,9 miljoen betekenen (SCOH + SPCP). Dat sluit goed aan bij het geschatte bedrag uit de uitgevoerde risicoanalyse.

De reserves die op de scholen en bovenscholen aanwezig zijn, worden gebruikt voor de bufferfunctie. Er wordt dus geen bedrag apart gezet op de risico's uit de risicoanalyse af te dekken, maar de bestaande reserves worden hiervoor gebruikt. Om na te gaan of SCOH over voldoende kapitaal beschikt wordt het toetsingskader van de PO-raad gebruikt. Zie hiervoor de paragraaf 'toetsingskader aanwezig en benodigd kapitaal'.

Hieronder zijn de **belangrijkste risico's en beheersmaatregelen** opgenomen.

Risico's	Maatregelen
<p>1 Als gevolg van niet (tijdig) aangekondigde wetswijzigingen en/of bezuinigingen op landelijk niveau (bijvoorbeeld aanpassing (impuls) gewichtenregeling, doordecentralisatie huisvesting) bestaat de kans dat de SCOH minder financiële middelen tot haar beschikking krijgt dan begroot, met als gevolg dat de meerjaren-beleidsdoelstellingen niet worden gehaald en/of een negatief resultaat wordt gerealiseerd.</p>	<p>Voor zover dit bekend is, voordat de begroting is gemaakt, wordt dit verwerkt in de begroting. Voor het overige is buffervermogen nodig. Dit wordt ingeschat op 1% van de Rijksbaten.</p>
<p>2 Als gevolg van bezuinigingen op lokaal niveau bestaat de kans dat SCOH minder financiële middelen tot haar beschikking krijgt, met als gevolg dat de meerjarenbeleidsdoelstellingen niet worden gehaald en/of een negatief resultaat wordt gerealiseerd.</p>	<p>Voor zover dit bekend is, voordat de begroting is gemaakt, wordt dit verwerkt in de begroting. Voor het overige is buffervermogen nodig. Dit wordt ingeschat op 5% van de baten gemeentesubsidies.</p>
<p>3 De modernisering van het Participatiefonds (streefdatum invoering 1 januari 2021) zal mogelijk leiden tot extra uitgaven.</p>	<p>Vanaf 1 januari 2021 draagt het bestuur minimaal de helft van de uitkeringskosten. Het is nog onduidelijk in hoeverre de premie van het Participatiefonds hierop wordt aangepast. Voor zover dit bekend is, voordat de begroting is gemaakt, wordt dit verwerkt in de begroting. Voor het overige is buffervermogen nodig. De buffer die aangehouden wordt is de loonkosten van 2 fte.</p>
<p>4 De kans dat van wege het lerarentekort een groot aantal onbevoegden in dienst genomen wordt, die uiteindelijk hun bevoegdheid niet zullen halen. De formatie wordt dan belast met onbevoegden, waarvan moeizaam afscheid genomen kan worden, terwijl de organisatie behoefte heeft aan bevoegde leerkrachten. Als er al afscheid genomen kan worden van deze onbevoegden, dan komen de ww. kosten voor rekening bestuur.</p>	<p>Aantal onbevoegden dat in opleiding is tot leraar monitoren en in aantal beperken. Bij aanvang dienstverband expliciet overeenkomen dat de arbeidsovereenkomst niet wordt voortgezet als de bevoegdheid niet binnen x periode is behaald.</p>
<p>5 De kans dat vanwege het lerarentekort een groot aantal uitzendkrachten ingehuurd moet worden voor structurele formatieplaatsen</p>	<p>Voorkomen: scholen stimuleren andere organisatievormen te onderzoeken en implementeren, zodat het onderwijs met minder leerkrachten en meer ondersteunend personeel verzorgd kan worden. In de begroting wordt een bedrag opgenomen. Voor aanvullende risico's is buffervermogen opgenomen. Dit wordt ingeschat op 10% van de huidige kosten uitzendbureaus.</p>
<p>6 De kans dat de kwaliteit van het onderwijs, de zorg en de bedrijfsvoering in het geding is door onvoldoende of onvoldoende bekwaam personeel.</p>	<p>Onvoldoende personeel: er is een recruiter aangesteld om de werving van nieuw personeel te bevorderen. Voorts inzetten op extra arbeidsvoorwaarden om nieuw personeel binnen te halen en op maatregelen die zittend personeel weten te boeien en binden. Begroten dat er meer budget nodig is voor inhuur van leerkrachten via bureaus. Nieuwe organisatievormen stimuleren en mogelijk maken. Onvoldoende bekwaam personeel: professionaliseren bevorderen, gesprekkencyclus goed uitvoeren, niet vrijblijvende verbetertrajecten inzetten en soms afscheid nemen.</p>
<p>7 Het risico dat directeursvacatures niet vervuld kunnen worden, omdat er onvoldoende gekwalificeerde directeurs zijn.</p>	<p>Traineeship high potentials voortzetten. Nieuwe training "tussen basis- en vakbekwaam" om potentials die nog niet in traineeship kunnen, te</p>

		boeien en binden. Kosten worden opgenomen in de begroting. Voor onvoorziene kosten interim-directeuren wordt een post opgenomen in de begroting. Tevens wordt een buffer gevormd voor 1 fte per jaar.
8	Bij de stichting PC Peuterspeelzalen bestaat het risico dat er verlies gedraaid wordt, doordat de bezetting per groep niet goed is. Dit risico wordt versterkt, doordat de stichting per augustus 2020 een VVE-aanbod van 16 uur per week moet realiseren. Dat is lastig in te plannen in het huidige rooster. Het huidige beleid is dat we geen kinderen weigeren. Dat maakt de kans op onrendabele groepen, groter.	Actuele managementinformatie over bezetting en wachtlijst. Goed monitoren, tijdig besluiten om wel/geen groep sluiten. Wellicht moet het beleid om geen kinderen te weigeren, indien een onrendabele groep ontstaat, heroverwogen worden.

Prestatiebox

SCOH heeft in 2019 een bedrag van €1,9 miljoen ontvangen in het kader van de prestatiebox. Dit bedrag hebben de scholen ingezet langs de 4 actielijnen uit het Nationaal Onderwijsakkoord:

1. talentontwikkeling door uitdagend onderwijs
2. een brede aanpak voor duurzame onderwijsverbetering
3. professionele scholen
4. doorgaande ontwikkelijnen

Iedere school heeft dat op een wijze gedaan, die past bij de eigen school. In het bestuursverslag van SCOH kunt u meer informatie vinden over de ambities, doelstellingen en resultaten die SCOH heeft behaald. De middelen van de prestatiebox zijn hiervoor ingezet. De middelen voor de prestatiebox zijn voor het overgrote deel ingezet voor formatie.

Financiële paragraaf passend onderwijs

Met het bestuur van stichting passend primair onderwijs haaglanden (SPPOH) is afgesproken dat ieder schoolbestuur in het jaarverslag verantwoording aflegt over de middelen voor passend onderwijs. SCOH heeft in 2018 en 2019 de onderstaande bedragen ontvangen van SPPOH.

	2018	2019	verschil
onderwerp	bedrag	bedrag	bedrag
1 S(B)O overdracht (wettelijke regeling)	574.248	659.187	84.939
2 basisondersteuning	1.221.975	1.351.503	129.528
3 arrangementen	442.232	477.460	35.228
4 jonge kind (JOKI)	121.500	137.125	15.625
5 interne groei regeling	93.755	112.053	18.298
6 advisering TLV's	144.667	149.567	4.900
7 projecten	91.693	97.559	5.866
8 ondersteuningsplanraad (OPR)	6.480	6.960	480
9 overig	3.368	3.542	174
totaal	2.699.918	2.994.956	295.038

Veruit de grootste geldstroom is de basisondersteuning. Scholen ontvangen de basisondersteuning op basis van een vast bedrag per school en een bedrag per leerling.

SCOH volgt hierbij de berekeningswijze, zoals SPPOH deze hanteert. Alle middelen worden op schoolniveau ingezet. In hun ondersteuningsplan geven scholen aan hoe ze de middelen voor passend onderwijs inzetten. Daarnaast kunnen scholen arrangementen aanvragen voor zorgproblematiek die ze niet binnen de basisondersteuning kunnen oplossen. In overleg met de ouders en adviseur van SPPOH wordt dit arrangement aangevraagd en uitgevoerd.

Daarnaast is een belangrijke geldstroom de financiering van de sbo's. Dat gaat vooral om de wettelijke overdracht van middelen, extra subsidie voor het jonge kind en advisering voor aanvragen van toelaatbaarheidsverklaringen (TLV's).

In de onderstaande tabel is het aantal arrangementen en toelaatbaarheidsverklaringen opgenomen, dat in het kalenderjaar 2018 en 2019 aan SCOH is toegekend.

	2018	2019	verschil
onderwerp	aantal	aantal	aantal
1 arrangementen	111	133	22
2 TLV SBO	155	177	22
3 TLV SO	55	69	14
totaal	321	379	58

In de schoolgesprekken over resultaten, kwaliteit, personeel en financiën die de bestuurder en sectordirecteuren met de scholen houden, wordt regelmatig aandacht besteedt aan de wijze waarop scholen passend onderwijs vormgeven op hun school.

Rapportage toezichthoudend orgaan

Voor een toelichting wordt verwezen naar het afzonderlijke hoofdstuk van de Raad van Toezicht in dit jaarverslag.

Jaarrekening

Grondslagen voor waardering van activa, passiva en resultaatbepaling

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA, PASSIVA EN RESULTAATBEPALING

Algemeen

Naam:	Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden
Rechtsvorm:	Stichting
Statutaire zetel:	Den Haag
Vestigingsadres:	Laan van Meerdervoort 70, 2517 AN Den Haag
Inschrijfnummer KVK:	41149716
Activiteiten	Primair en voortgezet basis- en speciaalonderwijs voor leerplichtigen Kinderopvang bestaande uit peuteropvang

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn conform de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, die uitgegeven is door de Raad voor de Jaarverslaggeving. Deze bepalingen zijn van toepassing op grond van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs. De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en passiva (met uitzondering van het groepsvermogen) worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Voor zover noodzakelijk worden op de vorderingen voorzieningen getroffen voor verwachte oninbaarheid.

Vergelijking met voorgaand jaar

De grondslagen voor waardering van activa, passiva en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand jaar.

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat het bestuur van SCOH zich over verschillende zaken een oordeel vormt, en dat het bestuur schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Stelselwijziging

Per 1 januari 2019 worden de investeringen die uit de subsidiemiddelen bekostigd zijn gelijk verminderd naar 0. De boekwaarde van de investeringen uit oude jaren zijn ook per 1 januari 2019 gesaldeerd tegen de opgebouwde investeringsreserve. De stelselwijziging heeft geen invloed op het resultaat van de stichting. Voor de vergelijkbaarheid is dit ook in de cijfers van 2018 aangepast:

		31-12-2018
1.2.2	Inventaris en apparatuur	€ -796.901
1.2.3.1	Leermiddelen	€ -63.501
1.2.3.2	Overige materiële vaste activa	€ -3.932
2.1.2.1	bestemmingsreserve nulmeting	€ -287.004
2.3	Langlopende schulden	€ -295.363
2.4	Kortlopende schulden	€ -84.549

Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van de SCOH samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen, waarin SCOH direct of indirect overheersende zeggenschap kan uitoefenen doordat zij beschikt over de meerderheid van de stemrechten of op enige andere wijze de financiële en operationele activiteiten kan beheersen. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met potentiële stemrechten die direct kunnen worden uitgeoefend op balansdatum.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken.

Onderlinge-transacties, onderlinge-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd. Ongerealiseerde verliezen op onderlinge-transacties worden ook geëlimineerd tenzij er sprake is van een bijzondere waardevermindering. Waarderingsgrondslagen van groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen zijn waar nodig gewijzigd om aansluiting te krijgen bij de geldende waarderingsgrondslagen voor de Groep.

De in de consolidatie begrepen stichtingen zijn:

- Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen, Den Haag (100%)
- Stichting tot Behartiging van de Belangen van het Christelijk Onderwijs, Den Haag (100%)

Verbonden partijen

Als verbonden partijen worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekening kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van SCOH en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Alle groepsmaatschappijen, zoals opgenomen in paragraaf consolidatie, evenals de onderstaande samenwerkingsverbanden worden aangemerkt als verbonden partij.

Samenwerkingsverbanden passend onderwijs (vanaf 1 aug. 2014):

- SWV Den Haag SPPOH 28-15 (alle SCOH scholen, behalve De Poort)
- SWV Passend Onderwijs VO Haaglanden (De Poort)

Transacties tussen groepsmaatschappijen worden in de consolidatie geëlimineerd. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van inzicht.

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de geschatte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

De overige materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of de vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. De afschrijvingen vinden lineair en naar tijdsgelang plaats op basis van de verwachte economische levensduur. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht.

Voor een uiteenzetting ten einde vast te kunnen stellen of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering, wordt verwezen naar de hierna opgenomen paragraaf.

Onderstaand worden de afschrijvingstermijnen per categorie weergegeven.

Tevens zijn de activeringsgrenzen vermeld.

Categorie	afschrijvings- termijn in maanden	afschrijvings- percentage per jaar	activerings- grens in €
Schoolgebouwen en terreinen basisscholen	600	2	1.000
Bouwkundige kosten schoolgebouwen (uitbreiding)	360	3	1.000
Bouwkundige kosten schoolgebouwen (overig)	120	10	1.000
Woningen	600	2	1.000
Installaties	120-240	5-10	1.000
Vervoermiddelen	120	10	1.500
Kantoormeubilair en inventaris	240	5	1.000
Schoolmeubilair en inventaris	144-240	5 - 8,33	1.000
Huishoudelijke apparatuur	60	20	1.000
Onderwijskundige apparatuur	60	20	1.000
ICT	36-120	10 - 33,33	1.000
Leermiddelen	96	12,5	1.000

De gebouwen en terreinen worden opgenomen indien sprake is van economisch eigendom. Hiervan is bijvoorbeeld sprake in het geval van eigen investeringen of van doordecentralisatie van de huisvesting.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Bijzondere waardeverminderingen van Vaste Activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

De opbrengstwaarde is bepaald met behulp van de actieve markt. Voor de bepaling van de bedrijfswaarde is bij het contant maken van de kasstromen een disconteringsvoet gehanteerd van 0%. Een bijzondere-waardevermindingsverlies wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Ook voor financiële instrumenten beoordeelt de stichting op iedere balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen van een financieel actief of een groep van financiële activa. Bij objectieve aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen bepaalt de stichting de omvang van het verlies uit hoofde van de bijzondere waardeverminderingen, en verwerkt dit direct in de staat van baten en lasten.

Bij financiële activa die gewaardeerd zijn tegen geamortiseerde kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de effectieve rentevoet van het financiële actief zoals die is bepaald bij de eerste verwerking van het instrument.

Het waardevermindingsverlies dat daarvoor opgenomen was, dient te worden teruggenomen indien de afname van de waardevermindering verband houdt met een objectieve gebeurtenis na afboeking. De terugname wordt beperkt tot maximaal het bedrag dat nodig is om het actief te waarderen op de geamortiseerde kostprijs op het moment van de terugname, als geen sprake geweest zou zijn van een bijzondere waardevermindering. Het teruggenomen verlies wordt in de staat van baten en lasten verwerkt.

Bij een investering in eigen-vermogensinstrumenten gewaardeerd tegen kostprijs wordt de omvang van de bijzondere waardevermindering bepaald als het verschil tussen de boekwaarde van het financiële actief en de best mogelijke schatting van de toekomstige kasstromen, contant gemaakt tegen de actuele vermogenskostenvoet voor een soortgelijk financieel actief. Het bijzondere-waardevermindingsverlies wordt slechts teruggenomen indien er aanwijzingen zijn dat een in voorgaande jaren in de jaarrekening verwerkt verlies als gevolg van waardevermindering niet meer aanwezig is of veranderd is.

Financiële vaste activa

Effecten

Effecten worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde en zijn voor waardering na eerste verwerking onder te verdelen in effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille en effecten die geen onderdeel zijn van de handelsportefeuille, zijnde eigen-vermogensinstrumenten of obligaties. SCOH heeft alleen effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille.

Effecten die onderdeel zijn van de handelsportefeuille worden, na eerste verwerking, gewaardeerd tegen reële waarde. Waardeveranderingen worden rechtstreeks in de staat van baten en lasten verwerkt.

Transactiekosten die zijn toe te rekenen aan effecten die na eerste verwerking worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van de waardeveranderingen via de staat van baten en lasten worden rechtstreeks in de staat van baten en lasten verwerkt.

Effecten als onderdeel van de vlottende activa hebben een looptijd korter dan een jaar.

Operationele Leasing

Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

Vlottende activa

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan 12 maanden.

Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit algemene reserves en bestemmingsreserves en/of -fondsen. Hierin is tevens een segmentatie opgenomen naar publieke en private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

De bestemmingsfondsen zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door derden zijn aangebracht.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voor uitgaven voor groot onderhoud wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren.

Voorzieningen worden onderscheiden naar aard en doel.

Toevoegingen aan de voorzieningen vinden plaats door dotaties ten laste van de staat van baten en lasten. De onttrekkingen vinden rechtstreeks plaats ten laste van de betreffende voorziening.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans. Bij het contant maken is de marktrente van hoogwaardige ondernemingsobligaties ad 1% (2017: 1%) als disconteringsvoet gehanteerd.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken wordt opgenomen tegen de nominale waarde van de verwachte loonkosten van langdurig zieke medewerkers. De voorziening wordt bepaald door per zieke de kans op herstel in te schatten. De loonkosten worden berekend, tot het verwachte moment van uit dienst gaan. De loonkosten worden verminderd met eventuele uitkeringen (ziektewet, iva, etc.). WGA uitkeringen komen niet voor rekening van SCOH, want SCOH heeft daarvoor een verzekering afgesloten.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van de meerjaren onderhoudsplanning, die begin 2019 is opgesteld. De toekomstige kosten van groot onderhoud worden gelijk verdeeld door een jaarlijkse dotatie aan de voorziening. Uitgangspunt daarbij is dat de voorziening nimmer negatief mag worden.

De overige voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde.

Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de winst-en-verliesrekening als interestlast verwerkt.

Langlopende schulden

Onder deze post valt onder meer vooruit ontvangen investeringssubsidies. Deze subsidies worden t/m 31-12-2018 als schuld gepresenteerd onder vooruit ontvangen investeringssubsidies. Per 1-1-2019 worden de investeringen die uit de subsidiemiddelen bekostigd zijn gelijk verminderd naar 0. De boekwaarde van de investeringen uit eerdere jaren zijn ook per 1-1-2019 gesaldeerd met de investeringsreservering in de schulden.

Kortlopende schulden

De overlopende passiva betreffen de vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en/of nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Kortlopende schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde van de schulden.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten, zoals vorderingen en schulden, als financiële derivaten verstaan. In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde.

Indien het financiële instrument niet in de balans is opgenomen wordt de informatie over de reële waarde gegeven in de toelichting onder de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'.

Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

Prijsrisico

SCOH loopt risico's ten aanzien van de waardering van effecten, opgenomen onder financiële vaste activa en effecten, opgenomen onder vlottende activa. De stichting beheerst het marktrisico door stratificatie aan te brengen in de portefeuille, en limieten te stellen.

Rente- en kasstroomrisico

SCOH loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken loopt SCOH risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt SCOH risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot renterisico gecontracteerd.

Kredietrisico

SCOH heeft geen significante concentraties van kredietrisico, daar SCOH geen verkoopactiviteiten heeft en bijna al haar inkomsten via de overheid verkrijgt.

De Liquide middelen staan uit bij banken die minimaal een A-rating hebben.

Baten en lasten

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en lasten over het verslagjaar, met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen.

Per school worden de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Lasten en risico's die hun oorsprong vinden vóór het einde van het verslagjaar, zijn in acht genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Het resultaat van de staat van baten en lasten wordt toegevoegd aan de (bestemde) reserve(s) die door het bestuur is/ zijn bepaald.

Opbrengstverantwoording

Verlenen van diensten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

Rijksbijdragen

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

Giften

Indien baten worden ontvangen in de vorm van zaken of diensten, worden deze gewaardeerd tegen de reële waarde.

Overige overheidsbijdragen en –subsidies

Exploitatiesubsidies worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief en als onderdeel van de afschrijvingen verwerkt in de staat van baten en lasten.

Overige baten

Overige baten bestaan uit baten uit verhuur, detachering, ouderbijdragen en overige baten.

Afschrijvingen op materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven. Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

De instelling heeft een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte of contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkingsgraad lager is dan 105% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terug storting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

ABP werd in 2008 zwaar geraakt door de crisis op de financiële markten. Daarom hebben ze toen een herstelplan opgesteld. Hierin staat wat ze doen om de financiële situatie binnen 5 jaar te verbeteren. Dit plan is goedgekeurd door De Nederlandsche Bank, de toezichthouder van de Nederlandse pensioenfondsen.

De belangrijkste punten uit het herstelplan zijn:

Zolang de dekkingsgraad lager is dan 105% worden de pensioenen niet aangepast aan de loonontwikkeling.

De premie moet minimaal kostendekkend zijn en bij een lage dekkingsgraad (dekkingstekort) bijdragen aan herstel van het fonds. Om de financiële positie te verbeteren, geldt er een tijdelijke herstelopslag op de premie voor ouderdoms- en nabestaandenpensioen.

Het beleggingsbeleid is aangepast waardoor het beleggingsrisico lager is.

In het herstelplan is ruimte opgenomen om tegenvallers op te vangen. Als het herstel trager verloopt dan verwacht, kan het ABP bijvoorbeeld korten op de pensioenen.

Per maart 2019 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 99,0%. De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Er bestaat geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen in het geval van een tekort bij het ABP, anders dan het effect van hogere premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Dividenden

Dividenden te ontvangen van effecten worden verantwoord zodra stichting het recht hierop heeft verkregen worden verantwoord zodra stichting het recht hierop heeft verkregen.

Toelichting kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De geldmiddelen die in de verworven groepsmaatschappij aanwezig zijn, zijn op de aankoopprijs in mindering gebracht. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

Grondslagen van segmentering

In de jaarrekening wordt overeenkomst de Richtlijn voor Onderwijsinstellingen een segmentatie van de staat van baten en lasten gemaakt in de volgende segmenten: PO, VO, Peuters, Overig.

Jaarrekening

Geconsolideerde balans

1 Activa		31-12-2019	31-12-2018	2 Passiva		31-12-2019	31-12-2018
1.1	Immateriële vaste activa	-	-	2.1	Eigen Vermogen*	37.182.313	33.589.911
1.2	Materiële vaste activa	10.491.677	9.867.917	2.2	Voorzieningen	3.045.778	2.673.986
1.3	Financiële vaste activa	13.140.508	11.887.594	2.3	Langlopende schulden	-0	-
	Vaste Activa	23.632.186	21.755.511	2.4	Kortlopende schulden	8.094.780	8.269.880
1.5	Vorderingen	8.402.440	8.026.981				
1.6	Effecten	912.225	937.419				
1.7	Liquide middelen	15.376.019	13.813.866				
	Vlottende activa	24.690.684	22.778.266				
	Totaal activa	48.322.870	44.533.777		Totaal passiva	48.322.870	44.533.777

*na resultaatbestemming

Jaarrekening

Geconsolideerde staat van baten en lasten

3	Baten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil	Realisatie 2018	Verschil
3.1	Rijksbijdragen	69.887.643	66.424.000	3.463.643	66.049.139	3.838.504
3.2	Overige overheidsbijdragen en subsidies	8.167.578	7.439.000	728.578	8.498.228	-330.650
3.5	Overige baten	3.251.827	2.785.000	466.827	3.676.588	-424.761
	Totaal baten	81.307.048	76.648.000	4.659.048	78.223.955	3.083.093
4	Lasten					
4.1	Personeelslasten	64.891.076	64.697.000	194.076	65.561.010	-669.934
4.2	Afschrijvingen	2.012.211	2.238.000	-225.789	1.936.862	75.349
4.3	Huisvestingslasten	5.947.770	5.326.000	621.770	5.739.394	208.377
4.4	Overige lasten	6.797.064	6.066.000	731.065	6.126.269	670.796
	Totaal lasten	79.648.121	78.327.000	1.321.122	79.363.534	284.588
	Saldo baten en lasten	1.658.927	-1.678.999	3.337.926	-1.139.578	2.798.505
5.0	Financiële baten en lasten					
	Saldo financiële baten en lasten	1.933.472	383.000	1.550.472	-342.690	2.276.163
	Nettoresultaat	3.592.400	-1.296.000	4.888.399	-1.482.269	5.074.668

Jaarrekening

Kasstroom uit operationele activiteiten

1	Kasstroom uit operationele activiteiten	31-12-2019	31-12-2018
4.2	Saldo baten en lasten	1.658.927	-1.139.578
	Aanpassingen voor:		
4.2	- Afschrijvingen	2.012.211	1.936.862
2.1	- Overige mutaties reserves	-0	-136.423
2.2	- Mutaties voorzieningen	371.792	342.214
		2.384.003	2.142.653
	Veranderingen in vlottende middelen:		
1.5	- Vorderingen	-375.459	-2.076.949
1.6	- Effecten	25.194	
2.4	- Kortlopende schulden	-175.099	214.839
		-525.364	-1.862.110
	Kasstroom uit bedrijfsoperaties		
5.1	Ontvangen interest	147.970	190.874
5.5	Betaalde interest	-31.410	-33.472
5.4	Resultaat effecten	1.816.912	-500.093
		1.933.472	-342.690
	Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	3.792.111	-62.147

Jaarrekening

Kasstroom uit operationele activiteiten

2	Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
1.2	Investerings in materiële vaste activa	-3.023.640	-2.475.364
1.2	Desinvesterings in materiële vaste activa	387.669	159.409
1.3	Overige investeringen in financiële vaste activa	-1.252.915	692.887
	Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-3.888.886	-1.623.067
3	Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
2.3	Nieuw opgenomen leningen	-	159.082
2.3	Aflossing langlopende schulden	-	-177.107
	Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-18.025
	Mutatie liquide middelen	1.562.152	-2.842.818
	Mutatie liquide middelen		
	Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
1.7	Stand liquide middelen per 1-1	13.813.867	16.656.684
	Mutatie boekjaar liquide middelen	1.562.152	-2.842.818
	Stand liquide middelen per 31-12	15.376.019	13.813.867

Jaarrekening

Toelichting balans

	Aanschaf 2018	Afschr. t/m 2018	Boekwaarde 31-12-2018			
1.2 Materiële vaste activa						
1.2.1 Gebouwen en terreinen	1.931.200	972.099	959.102			
1.2.2 Inventaris en apparatuur	20.323.766	12.780.964	7.542.801			
1.2.3.1 Leermiddelen	4.585.176	3.233.399	1.351.777			
1.2.3.2 Overige materiële vaste activa	43.994	29.757	14.237			
Totaal materiële vaste activa	26.884.136	17.016.219	9.867.917			

	Invest. 2019	Desinvest. 2019	Afschr. 2019	Aanschaf t/m 2019	Afschr. t/m 2019	Boekwaarde 31-12-2019
1.2.1 Gebouwen en terreinen	81.698	-	109.958	2.012.898	1.082.056	930.842
1.2.2 Inventaris en apparatuur	2.556.420	369.171	1.566.087	22.880.185	14.716.222	8.163.963
1.2.3.1 Leermiddelen	362.780	18.498	332.755	4.947.956	3.584.652	1.363.304
1.2.3.2 Overige materiële vaste activa	22.743	-	3.411	66.737	33.168	33.569
	3.023.640	387.669	2.012.211	29.907.776	19.416.099	10.491.677

De uit eigen middelen bekostigde gebouwen betreffen 5 woningen. Deze woningen zijn met private middelen verkregen.

De overige gebouwen zijn juridisch eigendom van de stichting, maar economisch eigendom van de gemeente.

* SCOH heeft geïnvesteerd in multifunctionele accommodaties (MFA). Deze zijn grotendeels gefinancierd door de gemeente Den Haag. Het restant is gefinancierd door de stichting Belangenbehartiging. De investering door de stichting Belangenbehartiging is als materiële vaste activa opgenomen op de balans. De stand van de MFA per 31-12-2018 was € 0,8 miljoen.

Tot de met subsidie gebouwde scholen behoren 29 basisscholen, 3 scholen voor speciaal basis onderwijs, 1 school voor speciaal (voortgezet) onderwijs en 1 praktijkschool (VO).

Per 1 januari 2019 worden de investeringen die uit de subsidiemiddelen bekostigd zijn gelijk verminderd naar 0.

	2019	2018				
1.3 Financiële vaste activa						
1.3.6 Effecten	12.971.793	11.771.870				
1.3.7 Overige vorderingen	168.715	115.725				
Totaal financieel vaste activa	13.140.508	11.887.594				

	Boekwaarde 31-12-2018	Invest. 2019	Desinvest. 2019	Resultaat 2019	Boekwaarde 31- 12-2019	
1.3.6 Effecten						
1.3.6.1 Obligaties	4.246.649	800.236	400.000	35.429	4.682.314	
1.3.6.2 Aandelen	7.435.709	1.897.058	2.789.697	1.652.705	8.195.774	
1.3.6.4 Overige	89.512	-	-	4.193	93.705	
Totaal overige effecten	11.771.870	2.697.294	3.189.697	1.692.327	12.971.793	
	Boekwaarde 31-12-2018	Verstrekt 2019	Afgelost 2019	Boekwaarde 31- 12-2019		
1.3.7 Overige vorderingen						
1.3.7.2 Voorfinanciering bouwprojecten	25.410	8.889	-	34.299		
1.3.7.3 Borgsommen	90.316	57.150	13.050	134.416		
Totaal overige effecten	115.726	66.039	13.050	168.715		
1.3.7.3 Dit betreft voornamelijk borg voor Snappet (tablets)						
	2019	2018				
1.5 Vorderingen						
1.5.1 Debiteuren	155.667	88.503				
Af: Voorziening wegens oninbaarheid	-12.320	-10.110				
1.5.2 OCW/EL&I	3.082.554	2.965.097				
1.5.4 Vorderingen op verbonden partijen	24.877	42.646				
1.5.6 Overige overheden	3.283.165	3.306.758				
1.5.7 Overige vorderingen	20.667	38.705				
1.5.8 Overlopende activa	1.847.831	1.595.382				
Totaal vorderingen	8.402.440	8.026.981				
Toelichting						
1.5.6.1 Subsidies	334.723	49.250				
1.5.6.2 ESF-gelden	-102.400	484.639				
1.5.6.3 Additionele aanvragen (Huisvesting)	3.050.842	2.772.869				
Overige overheden	3.283.165	3.306.758				
1.5.7.1 Personeel	16.881	32.790				
1.5.7.2 Overige	3.786	5.915				

	Overige vorderingen	20.667	38.705			
1.5.7	1.5.7.1 betreft volledig de wet Tegemoetkoming Lage Inkomensvoordelen.					
1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	1.754.904	1.494.826			
1.5.8.3	Overige overlopende activa	92.927	100.556			
	Overlopende activa	1.847.831	1.595.382			
1.5.8	1.5.8.1 De grootste individuele posten zijn: UWV transitivergoeding € 654.141, Gemeente € 195.675, Triodus € 57.000 en Loyalis € 34.250					
	Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar.					
	1.6 Effecten					
1.6.1	Obligaties	912.225	937.419			
	Totaal liquide middelen	912.225	937.419			
	1.7 Liquide middelen					
1.7.1	Kasmiddelen	19.592	23.033			
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	14.356.427	11.540.834			
1.7.3	Deposito's	1.000.000	2.250.000			
	Totaal liquide middelen	15.376.019	13.813.866			
1.7.3	Deze deposito's zijn onderdeel van het schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën en direct opeisbaar.					

Jaarrekening

Toelichting balans

	Stand 1-1-2019	Resultaat	Overige mut.	Stand 31-12-2019		
2.1 Eigen vermogen						
2.1.1 Algemene reserve	15.235.025	-616.773	918.893	15.537.144		
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	875.193	2.756.612	-918.893	2.712.912		
2.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	6.591.523	1.349.277	-0	7.940.800		
2.1.5 Bestemmingsfonds (privaat)	59.604	-5.000	-	54.604		
2.1.8 Statutaire reserves	10.828.566	108.285	-	10.936.851		
Eigen vermogen	33.589.911	3.592.400	-0	37.182.311		

2.1.5 Dit fonds dient om aan oud-leerlingen van onze basisscholen studietoelagen voor voortgezette studie toe te kennen. Het destijds ontvangen legaat bedraagt € 11.345. Het meerdere kan worden besteed in het kader van deze doelstelling

	Uitsplitsing	Stand 1-1-2019	Resultaat 2019	Overige mut.	Stand 31-12-2019		
2.1.2 Bestemmingsreserves (publiek)							
2.1.2.2 Bestemmingsreserve groeiregeling		309.847	-41.414	-	268.433		
2.1.2.3 Bestemmingsreserve Bovenschools fonds ziektevervang		250.027	1.105.063	-1.105.063	250.027		
2.1.2.4 Bestemmingsreserve fonds onderwijskundige vernieuwing		315.319	-119.120	186.170	382.369		
2.1.2.5 Bestemmingsreserve eenmalige uitkering		-	1.812.082	-	1.812.082		
Bestemmingsreserves (publiek)		875.193	2.756.612	-918.893	2.712.912		

2.1.2.2 Bestemmingsreserve als gevolg dat de groeiregeling niet meer op schoolniveau, maar op bestuursniveau wordt ontvangen. SCOH heeft derhalve een eigen interne regeling. Besloten is deze reserve te maximeren op € 400.000. Dat komt ongeveer overeen met de lasten van 1 jaar. Het overige saldo wordt jaarlijks toegevoegd aan de algemene bovenschoolse reserve.

2.1.2.3 Bestemmingsreserve wordt gevormd omdat SCOH eigen risicodragers is en de ziektevervang niet meer kan declareren bij het vervangingsfonds. Er is besloten om het resultaat 2019 tot te voegen aan de bovenschoolse reserve om knelpunten in het kader van het lerarentekort en begeleiding van zij-instromers te bekostigen.

2.1.2.4 Er is een fonds opgericht ter stimulering van onderwijskundige vernieuwingen. SCOH scholen leggen hiervoor vanuit hun reserves de helft van het bedrag in. De overige 50% wordt gefinancierd door de stichting Belangen Behartiging.

2.1.2.5 Bestemmingsreserve wordt gevormd omdat SCOH in 2019 aanvullende rijksbijdragen heeft ontvangen, welke bestemd zijn voor een eenmalige uitkering aan alle personeelsleden in 2020.

	Uitsplitsing	Stand 1-1-2019	Resultaat 2019	Overige mut.	Stand 31-12-2019		
2.1.3	Bestemmingsreserves (privaat)						
2.1.3.1	Bestemmingsreserve huisvesting	252.640	46.864	-	299.504		
2.1.3.2	Bestemmingsreserve privaat, ouderbijdragen	3.178.240	129.307	-	3.307.547		
2.1.3.3	Algemene reserve SPCP	525.918	0	-	525.918		
2.1.3.4	Algemene reserve privaat st. belangenbehartiging	2.634.663	1.173.106	-	3.807.769		
	Bestemmingsreserves (privaat)	6.591.461	1.349.277	-	7.940.738		

2.1.3.1 Bestemmingsreserve wordt gevormd uit de private huuropbrengsten minus private huurkosten.

2.1.3.2 De reserve is opgebouwd uit bijdragen van ouders. Deze reserves worden per school bijgehouden.

		Stand 1-1-2019	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Rente mutatie	Stand 31-12-2019
2.2	Voorzieningen						
2.2.1	Personeels voorzieningen						
2.2.1.1	Jubileum	617.437	124.418	77.844	-	-	664.011
2.2.1.2	Langdurig zieken	50.802	30.976	-	-	-	81.778
2.2.3	Overige voorzieningen						
	Onderhoud gebouwen	2.005.746	1.400.000	1.105.757	-	-	2.299.989
	Voorzieningen	2.673.986	1.555.393	1.183.601	-	-	3.045.778

2.2.1 De voorziening Langdurig zieken is in 2018 nieuw gevormd voor de loonkosten van langdurig zieke medewerkers.

		Stand 31-12-2019	< 1 jaar	> 1 jaar	Totaal		
2.2	Looptijd voorzieningen						
2.2.1	Personeels voorzieningen						
2.2.1.1	Jubileum	664.011	53.325	610.686	664.011		
2.2.1.2	Langdurig zieken	81.778	61.382	20.396	81.778		
2.2.3	Overige voorzieningen						
	Onderhoud gebouwen	2.299.989	597.800	1.702.189	2.299.989		
	Voorzieningen	3.045.778	712.507	2.333.271	3.045.778		

		2019	2018				
2.4	Kortlopende schulden						
2.4.3	Crediteuren	2.071.665	1.900.204				
2.4.4	OCW/EL&I	-0	25.441				

2.4.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.201.090	2.249.525				
2.4.8	Schulden ter zake van pensioenen	711.051	590.712				
2.4.9	Overige kortlopende schulden	6.210	11.992				
2.4.10	Overlopende passiva	3.104.763	3.492.007				
	Kortlopende schulden	8.094.780	8.269.880				
	Uitsplitsing						
2.4.7.1	Loonheffing	2.068.965	2.081.225				
2.4.7.2	Omzetbelasting	2	2				
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	132.122	168.298				
	Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.201.090	2.249.525				
2.4.9.1	Netto salarissen	6.210	11.992				
	Overige kortlopende schulden	6.210	11.992				
2.4.10.3	Vooruitontvangen subsidies	447.725	934.899				
2.4.10.4	Vooruitontvangen termijnen	2.064	52.485				
2.4.10.5	Vakantiegeld en -dagen	2.034.806	1.902.863				
2.4.10.8	Overige	620.169	601.761				
	Overlopende passiva	3.104.763	3.492.007				

Jaarrekening

Model G Overzicht geormerkte doelsubsidies OCW/EZ

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule						
Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestaties conform subsidiebeschikking	
	Kenmerk	Datum			uitgevoerd	nog niet afgerond
02GA Subsidie voor studieverlof	1007289	september	3.998	3.998	X	
16RC Subsidie voor studieverlof	1006914	september	9.448	9.448	X	
17RV Subsidie voor studieverlof	1006969	september	9.523	9.523	X	
17TD Subsidie voor studieverlof	1006973	september	12.093	12.093	X	
17TY Subsidie voor studieverlof	1006984	september	6.046	6.046	X	
17YO Subsidie voor studieverlof	1006981	september	33.709	33.709	X	
17YO Subsidie voor studieverlof	1012289	november	-9.523	-9.523	X	
17YY Subsidie voor studieverlof	1006986	september	7.482	7.482	X	
17ZH Subsidie voor studieverlof	1006974	september	12.093	12.093	X	
17ZH Subsidie voor studieverlof	1009809	oktober	-12.093	-12.093	X	
17ZM Subsidie voor studieverlof	996951	mei	3.061	3.061	X	
17ZS Subsidie voor studieverlof	1006992	september	12.093	12.093	X	
18XS Subsidie voor studieverlof	1007041	september	8.578	8.578	X	
19VH Subsidie voor studieverlof	1007139	september	24.186	24.186	X	
26AZ Subsidie voor studieverlof	1007309	september	6.046	6.046	X	
02GA Subsidie zij-instroom	966896	maart	20.000	20.000		X
16XN Subsidie zij-instroom	966943	maart	20.000	20.000		X
16XN Subsidie zij-instroom	1027392	december	20.000	20.000		X
17RV Subsidie zij-instroom	998033	mei	20.000	20.000		X
17SI Subsidie zij-instroom	1004743	augustus	20.000	20.000		X
17TD Subsidie zij-instroom	998048	mei	20.000	20.000		X

17ZH Subsidie zij-instroom	1027427	december	20.000	20.000			X
17ZS Subsidie zij-instroom	1027428	december	20.000	20.000			X
17ZZ Subsidie zij-instroom	1027395	december	20.000	20.000			X
26AZ Subsidie zij-instroom	994473	april	20.000	20.000			X
			326.740	326.740			

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2A Aflopend per ultimo boekjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestaties conform subsidiebeschikking	
	Kenmerk	Datum			uitgevoerd	nog niet afgerond
-	-	-	0	0	-	-
			0	0		

G2B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	saldo 2019	ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	totale kosten 31-12-2019	Saldo te besteden ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum						
-	-	-	0	0	0	0	0	0
			0	0	0	0	0	0

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

	Realisatie 2019	Begroting	Verschil	Realisatie 2018	Verschil
3 Baten					
3.1 Rijksbijdragen					
3.1.1.1 OCW	65.389.317	62.355.570	3.033.747	62.110.208	3.279.110
3.1.2.1 Geormerkte subsidies	174.977	329.700	-154.723	135.258	39.719
3.1.2.2 Niet-geormerkte subsidies	1.244.164	1.004.828	239.336	1.028.916	215.248
3.1.2.3 Toerekening investeringssubsidies	-	982	-982	552	-552
3.1.4 Ontvangen doorbetaling rijksbijdr. SWV	3.079.185	2.732.920	346.265	2.774.205	304.980
Totaal rijksbijdragen OCW/EL&I	69.887.643	66.424.000	3.463.643	66.049.139	3.838.504
3.2 Gemeentelijke bijdragen en subsidies					
3.2.1.2 Gemeentelijke bijdragen en subsidies (incidenteel)	8.167.578	7.439.000	728.578	8.498.228	-330.650
Gemeentelijke bijdragen en subsidies	8.167.578	7.439.000	728.578	8.498.228	-330.650
3.5 Overige baten					
3.5.1 Verhuur	539.003	376.648	162.356	482.731	56.272
3.5.2 Detachering personeel	127.674	452.333	-324.660	593.271	-465.597
3.5.3 Schenking	15.196	5.625	9.571	24.818	-9.622
3.5.4 Sponsoring	18.915	3.500	15.415	10.681	8.234
3.5.5.1 Ouderbijdragen Scholen	1.487.588	1.351.271	136.316	1.343.669	143.918
3.5.5.2 Ouderbijdragen SPCP	654.107	582.905	71.202	562.534	91.573
3.5.6 Overige	409.344	12.717	396.627	658.884	-249.540
Overige baten	3.251.827	2.785.000	466.827	3.676.588	-424.761
Totaal baten	81.307.048	76.648.000	4.659.048	78.223.955	3.083.093
4 Lasten					

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

		Realisatie 2019	Begroting	Vershil	Realisatie 2018	Vershil
4.1	Personeelslasten					
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	40.803.805	40.796.737	7.069	41.410.465	-606.660
4.1.1.2	Sociale lasten	6.180.567	7.096.969	-916.402	6.215.302	-34.735
4.1.1.3	Pensioenpremies	6.393.045	5.900.206	492.839	5.530.366	862.679
4.1.1.4	Premies Vervangingsfonds	67.371	67.277	94	65.003	2.368
4.1.1.5	Premies Participatiefonds	1.371.079	1.535.413	-164.335	1.737.232	-366.154
	Lonen en salarissen	54.815.866	55.396.601	-580.735	54.958.368	-142.502
4.1.2.1	Dotaties/vrijval personele voorzieningen	77.550	-	77.550	-209.299	286.848
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	5.107.553	4.735.912	371.641	5.381.126	-273.572
4.1.2.3	Overig	5.569.382	5.195.339	374.043	5.990.589	-421.207
	Overige personele lasten	10.754.485	9.931.251	823.234	11.162.416	-407.931
4.1.3	Af: uitkeringen	-679.274	-630.852	-48.422	-559.775	-119.500
	Personeelslasten	64.891.076	64.697.000	194.077	65.561.010	-669.933

4.1 Gedurende het jaar 2019 was er gemiddeld 814,52 fte in dienst (2018: 810,15).

4.1.2.1 Dit betreffen de onder 2.2.1 genoemde voorzieningen (jubileum en langdurig zieken).

4.1.2.3 De grootste individuele posten zijn: Nascholing € 1.227.133, schoolbegeleiding € 455.333, Werkkostenregeling € 424.251, Werving personeel € 193.013 en arbozorg € 127.598.

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

		Realisatie 2019	Begroting	Verschil	Realisatie 2018	Verschil
4.2	Afschrijvingen					
4.2.2.1	Gebouwen en terreinen	109.958	16.501	93.457	81.428	28.530
4.2.2.2	Inventaris en apparatuur	1.566.087	1.747.449	-181.361	1.504.037	62.050
4.2.2.3	Leermiddelen	332.755	375.348	-42.593	349.598	-16.843
4.2.2.4	Overige materiële vaste activa	3.411	98.703	-95.292	1.799	1.612
	Afschrijvingen	2.012.211	2.238.000	-225.789	1.936.862	75.349
4.3	Huisvestingslasten					
4.3.1	Huur	352.398	198.989	153.409	269.607	82.792
4.3.3.1	Onderhoud	960.356	590.052	370.304	838.395	121.961
4.3.3.2	Overige huisvestingslasten	694.923	896.220	-201.298	615.032	79.891
4.3.4	Energie en water	1.084.638	968.553	116.085	1.104.293	-19.655
4.3.5	Schoonmaakkosten	1.361.034	1.338.752	22.282	1.420.011	-58.977
4.3.6	Heffingen	94.421	93.433	988	92.055	2.366
4.3.7	Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	1.400.000	1.240.000	160.000	1.400.000	-
	Huisvestingslasten	5.947.769	5.326.000	621.770	5.739.394	208.377
4.4	Overige lasten					
4.4.1	Administratie en beheerslasten	1.097.560	923.492	174.069	992.949	104.611
4.4.2.1	ICT	729.189	690.366	38.822	768.805	-39.616
4.4.2.2	Licenties lesmethodes	436.265	416.660	19.606	395.351	40.914
4.4.2.3	Overige inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.299.540	1.229.345	70.195	1.217.114	82.426
4.4.4.1	Buitenschoolse c.q. bijzondere activiteiten	882.688	789.746	92.942	773.533	109.155
4.4.4.3	Overige	2.351.822	2.016.391	335.431	1.978.516	373.306

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

	Realisatie 2019	Begroting	Verschil	Realisatie 2018	Verschil	
Overige lasten	6.797.064	6.066.000	731.065	6.126.269	670.796	
4.4.1	De toename is vooral ontstaan door extra advieskosten € 71.455 en extra kosten voor ondersteuning automatisering € 52.979.					
4.4.4	4.4.4.3 De toename komt vooral door extra kosten voor ambulante begeleiding € 212.662 en extra kosten voor tussen-/naschoolse opvang € 144.632.					
Specificatie accountantskosten						
4.4.1.1	Onderzoek jaarrekening	59.200	80.659	-21.459	27.284	2.943
	Totaal accountantskosten	59.200	80.659	-21.459	27.284	2.943
	Het contractueel overeengekomen bedrag bedraagt € 58.856 per jaar.					
	Totaal Lasten	79.648.120	78.327.000	1.321.123	79.363.534	284.589
	Saldo baten en lasten	1.658.928	-1.679.000	3.337.928	-1.139.578	2.798.504
5	Financiële baten en lasten					
5.1	Rentebaten	147.970	438.000	-290.030	190.874	-42.905
5.3	Koersresultaten	1.692.327	-	1.692.327	-650.746	2.343.073
5.4	Overige (o.a. dividend)	124.585	-49.000	173.585	150.653	-26.068
5.5	Rentelasten (-/-)	-31.410	-6.000	-25.410	-33.472	2.062
	Financiële baten en lasten	1.933.472	383.000	1.550.472	-342.690	2.276.163
	Resultaat	3.592.400	-1.296.000	4.888.401	-1.482.269	5.074.667

Jaarrekening

Segmentatie

3 Baten	Peuters		VO		PO		Overige		Eliminaties		Geconsolideerd	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
3.1 Rijksbijdragen	-	-	3.314.852	3.123.596	66.572.791	62.925.543	-	-	-	-	69.887.643	66.049.139
3.2 Overige overheids- bijdragen en subsidies	2.983.990	3.469.221	199.660	23.756	4.983.928	5.005.251	-	-	-	-	8.167.578	8.498.228
3.5 Overige baten	727.546	707.935	111.819	123.262	3.150.400	4.219.676	1.940.224	-380.176	-2.678.163	-994.108	3.251.827	3.676.588
Totaal baten	3.711.536	4.177.156	3.626.332	3.270.614	74.707.120	72.150.471	1.940.224	-380.176	-2.678.163	-994.108	81.307.048	78.223.955
4 Lasten												
4.1 Personeelslasten	3.064.067	3.474.033	2.660.569	2.530.332	59.560.861	59.983.674	-	-	-394.420	-427.029	64.891.076	65.561.010
4.2 Afschrijvingen	1.509	28.307	88.553	100.397	1.922.148	1.808.158	-	-	-	-	2.012.211	1.936.862
4.3 Huisvestingslasten	423.659	331.848	125.779	112.056	5.422.280	5.503.392	328.049	79.205	-351.997	-287.108	5.947.770	5.739.394
4.4 Overige lasten	216.107	335.156	239.825	216.861	6.001.869	5.491.195	330.784	743.205	8.478	-660.149	6.797.064	6.126.269
Totaal lasten	3.705.342	4.169.344	3.114.725	2.959.646	72.907.159	72.786.419	658.833	822.411	-737.939	-1.374.285	79.648.121	79.363.534
Saldo baten en lasten	6.193	7.812	511.606	310.968	1.799.961	-635.949	1.281.391	-1.202.587	-1.940.224	380.177	1.658.927	-1.139.578
5.0 Financiële baten en lasten												
Saldo financiële baten en lasten	-6.193	-7.812	-	-	-559	45.298	0	0	1.940.224	-380.177	1.933.472	-342.690
Nettoresultaat	-	-	511.606	310.968	1.799.402	-590.651	1.281.391	-1.202.587	-	-	3.592.400	-1.482.269

Jaarrekening

Niet uit balans blijvende verplichtingen geconsolideerd

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn diverse contracten afgesloten met betrekking tot de verhuur van lokalen, gymzaal en woningen. De verwachte huuropbrengst in 2020 voor de SCOH bedraagt € 540.000.

Er zijn diverse contracten afgesloten met betrekking tot de huur van lokalen en kantoren. De belangrijkste onderdelen en lasten in het jaar 2020 zijn:

- 1 150.000 Den Haag Laan van Meerdervoort 68-70 BV ivm huur ruimte staf- en servicebureau
- 2 15.000 Haagse Scholen i.v.m. huur ruimte voor Platform PO

Ultimo boekjaar zijn de verplichtingen uit hoofde van operationele leases als volgt te specificeren:

Leasecontract Veenman inzake kopieermachines (loopt af in juni 2023)

Te betalen:	€
Binnen één jaar	96.500
Tussen één en vijf jaar	240.000
Meer dan vijf jaar	0

Contract Wijs accountants t.b.v. de accountantscontrole v.d. jaarstukken en de subsidies (loopt af in 2021)

Te betalen:	€
Binnen één jaar	58.855
Tussen één en vijf jaar	58.855
Meer dan vijf jaar	0

Door de bank is een garantstelling afgegeven

NLHG0019115 t.b.v. Tasman Properties C.V.	€
	42.770

Erfstellingen en legaten Het legaat Brouwer-Klichmeyer, sedert 1958 in beheer bij het College van Kerkvoogden. Het legaat van € 68.702,- is destijds vermaakt aan de Hervormde Gemeente Den Haag met de bepaling dat de baten ten goede komen aan de scholen der Hervormde Gemeente.

	stand per 31-12-2018	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
	€	€	€	€
Legaar Brouwer-Klichmeyer	p.m.	-	-	p.m.

Jaarrekening

Enkelvoudige balans

1 Activa		31-12-2019	31-12-2018	2 Passiva		31-12-2019	31-12-2018
1.1	Immateriële vaste activa	-	-	2.1	Eigen Vermogen*	21.911.710	19.600.702
1.2	Materiële vaste activa	10.471.397	9.862.344	2.2	Voorzieningen	3.031.580	2.659.751
1.3	Financiële vaste activa	134.416	82.066	2.3	Langlopende schulden	727.292	822.576
	Vaste Activa	10.605.814	9.944.410	2.4	Kortlopende schulden	7.540.198	7.281.361
1.5	Vorderingen	8.310.814	7.986.060				
1.7	Liquide middelen	14.294.152	12.433.917				
	Vlottende activa	22.604.966	20.419.978				
	Totaal activa	33.210.780	30.364.388		Totaal passiva	33.210.780	30.364.388

*Na resultaatbestemming

Jaarrekening

Enkelvoudige staat van baten en lasten

3	Baten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Verschil	Realisatie 2018	Verschil
3.1	Rijksbijdragen	69.887.643	66.426.896	3.460.747	66.049.139	3.838.504
3.2	Overige overheidsbijdragen en subsidies	5.183.589	4.534.776	648.812	5.029.007	154.581
3.5	Overige baten	3.262.220	2.959.601	302.619	4.342.938	-1.080.718
	Totaal baten	78.333.452	73.921.273	4.412.179	75.421.085	2.912.367
4	Lasten					
4.1	Personeelslasten	62.221.431	62.061.012	160.418	62.514.006	-292.575
4.2	Afschrijvingen	2.010.701	2.209.106	-198.405	1.908.555	102.146
4.3	Huisvestingslasten	5.548.059	4.795.883	752.176	5.615.448	-67.389
4.4	Overige lasten	6.241.693	5.542.068	699.626	5.708.056	533.637
	Totaal lasten	76.021.884	74.608.069	1.413.816	75.746.065	275.819
	Saldo baten en lasten	2.311.567	-686.795	2.998.363	-324.981	2.636.548
5.0	Financiële baten en lasten					
	Saldo financiële baten en lasten	-559	24.751	-25.309	45.298	-45.856
	Nettoresultaat	2.311.009	-662.045	2.973.053	-279.683	2.590.692

Jaarrekening

Kasstroom uit operationele activiteiten

1	Kasstroom uit operationele activiteiten	31-12-2019	31-12-2018
4.2	Saldo baten en lasten	2.311.567	-324.981
	Aanpassingen voor:		
4.2	- Afschrijvingen	2.010.701	1.908.555
2.1	- Overige mutaties reserves	-0	-136.423
2.2	- Mutaties voorzieningen	371.829	327.978
		2.382.530	2.100.110
	Veranderingen in vlottende middelen:		
1.5	- Vorderingen	-324.754	-1.847.067
2.4	- Kortlopende schulden	258.837	-440.758
		-65.916	-2.287.825
	Kasstroom uit bedrijfsoperaties		
5.1	Ontvangen interest	40.671	81.661
5.5	Betaalde interest	-41.230	-36.364
5.4	Resultaat effecten	-	-
		-559	45.298
	Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	2.316.055	-142.418

Jaarrekening

Kasstroom uit operationele activiteiten

2	Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
1.2	Investerings in materiële vaste activa	-3.007.423	-2.469.522
1.2	Desinvesterings in materiële vaste activa	387.669	159.409
1.3	Overige investeringen in financiële vaste activa	-52.350	-30.185
	Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-2.672.104	-2.340.298
3	Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
2.3	Nieuw opgenomen leningen	-	159.082
2.3	Aflossing langlopende schulden	-95.284	-231.915
	Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-95.284	-72.833
	Mutatie liquide middelen	1.860.235	-2.880.530
	Mutatie liquide middelen		
	Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
1.7	Stand liquide middelen per 1-1	12.433.917	15.314.447
	Mutatie boekjaar liquide middelen	1.860.235	-2.880.530
	Stand liquide middelen per 31-12	14.294.153	12.433.917

Jaarrekening

Toelichting balans

Algemene toelichting

De enkelvoudige jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepaling van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

De grondslagen van waardering en van resultaatbepaling van activa en passiva voor de enkelvoudige jaarrekening en de geconsolideerde jaarrekening zijn gelijk. Voor de grondslagen van de waardering van activa en passiva en voor de bepaling van het resultaat wordt verwezen naar de opgenomen toelichting op de geconsolideerde balans en staat van baten en lasten.

	Aanschaf t/m 2018	Afschr. t/m 2018	Boekwaarde 2018			
1.2 Materiële vaste activa						
1.2.1 Gebouwen* en terreinen	1.931.200	972.099	959.102			
1.2.2 Inventaris en apparatuur	20.248.678	12.711.449	7.537.228			
1.2.3.1 Leermiddelen	4.585.176	3.233.399	1.351.777			
1.2.3.2 Overige materiële vaste activa	43.994	29.757	14.237			
Totaal materiële vaste activa	26.809.048	16.946.704	9.862.344			

	Invest. 2019	Desinvest. 2019	Afschr. 2019	Aanschaf t/m 2019	Afschr. t/m 2019	Boekwaarde 2019
1.2.1 Gebouwen en terreinen	81.698	-	109.958	2.012.898	1.082.056	930.842
1.2.2 Inventaris en apparatuur	2.540.203	369.171	1.564.578	22.788.881	14.645.198	8.143.683
1.2.3.1 Leermiddelen	362.780	18.498	332.755	4.947.956	3.584.652	1.363.304
1.2.3.2 Overige materiële vaste activa	22.743	-	3.411	66.737	33.168	33.569
	3.007.423	387.669	2.010.701	29.816.471	19.345.074	10.471.397

De uit eigen middelen bekostigde gebouwen betreffen 5 woningen. Deze woningen zijn met private middelen verkregen.

De overige gebouwen zijn juridisch eigendom van de stichting, maar economisch eigendom van de gemeente.

* SCOH heeft geïnvesteerd in multifunctionele accommodaties (MFA). Deze zijn grotendeels gefinancierd door de gemeente Den Haag. Het restant is gefinancierd door de stichting Belangenbehartiging. De investering door de stichting Belangenbehartiging is als materiële vaste activa opgenomen op de balans. De stand van de MFA per 31-12-2019 was € 0,7 miljoen.

Tot de met subsidie gebouwde scholen behoren 29 basisscholen, 3 scholen voor speciaal basis onderwijs, 1 school voor speciaal (voortgezet) onderwijs en 1 praktijkschool (VO).

Per 1 januari 2019 worden de investeringen die uit de subsidiemiddelen bekostigd zijn gelijk verminderd naar 0.

	2019	2018				
1.3 Financiële vaste activa						
1.3.7 Borgsommen	134.416	82.066				
Totaal financieel vaste activa	134.416	82.066				
1.3.7.3 Dit betreft voornamelijk borg voor Snappet (tablets)						
	2019	2018				
1.5 Vorderingen						
1.5.1 Debiteuren	130.421	68.353				
1.5.2 OCW/EL&I	3.082.554	2.965.097				
1.5.3.2 Rekeningen courant Stichting Behartiging	127.428	71.585				
1.5.3.3 Rekening courant SPCP	295.781	81.674				
1.5.4 Vorderingen op verbonden partijen	24.877	42.646				
1.5.6 Overige overheden	2.947.409	3.306.758				
1.5.7 Overige vorderingen	16.881	32.790				
1.5.8 Overlopende activa	1.685.464	1.417.158				
Totaal vorderingen	8.310.814	7.986.060				
1.5.3 De rekeningcourantverhouding is geheel ten behoeve van doorbelasting van kosten, bij de Peuterspeelzalen wordt rente in rekening gebracht.						
Uitsplitsing						
1.5.6.1 Subsidies	-1.033	49.250				
1.5.6.2 ESF-gelden	-102.400	484.639				
1.5.6.3 Additionele aanvragen (Huisvesting)	3.050.842	2.772.869				
Overige overheden	2.947.409	3.306.758				
1.5.7.1 Personeel	16.881	32.790				
Overige vorderingen	16.881	32.790				
1.5.7 1.5.7.1 betreft volledig de wet Tegemoetkoming Lage Inkomensvoordelen.						
1.5.8.1 Vooruitbetaalde kosten	1.641.178	1.373.245				
1.5.8.3 Overige overlopende activa	44.286	43.913				
Overlopende activa	1.685.464	1.417.158				
1.5.8 1.5.8.1 De grootste individuele posten zijn: UWV transitivergoeding € 654.141, Gemeente € 195.675, Triodus € 57.000 en Loyalis € 34.250						
Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar.						

1.7	Liquide middelen					
1.7.1	Kasmiddelen	18.241	21.731			
1.7.2	Tegoeden op bank- en girorekeningen	13.275.912	10.162.186			
1.7.3	Deposito's	1.000.000	2.250.000			
	Totaal liquide middelen	14.294.152	12.433.917			

1.7.3 Deze deposito's zijn onderdeel van het schatkistbankieren bij het ministerie van Financiën en direct opeisbaar.

Jaarrekening

Toelichting balans

	Stand 1-1-2019	Resultaat	Overige mut.	Stand 31-12-2019		
2.1 Eigen vermogen						
2.1.1 Algemene reserve	15.235.025	-616.773	918.893	15.537.144		
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	875.193	2.756.612	-918.893	2.712.912		
2.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	3.430.880	176.170	0	3.607.050		
2.1.5 Bestemmingsfonds (priv.) Mr. J.AE.A. Lsimanfonds	59.604	-5.000	-	54.604		
Eigen vermogen	19.600.702	2.311.009	-0	21.911.710		

2.1.5 Dit fonds dient om aan oud-leerlingen van onze basisscholen studietoelagen voor voortgezette studie toe te kennen. Het destijds ontvangen legaat bedraagt € 11.345. Het meerdere kan worden besteed in het kader van deze doelstelling

	Stand 1-1-2019	Resultaat 2019	Overige mut.	Stand 31-12-2019		
Uitsplitsing						
2.1.2.2 Bestemmingsreserve groeiregeling	309.847	-41.414	-	268.433		
2.1.2.3 Best.res. Bovenschools fonds ziektevervang	250.027	1.105.063	-1.105.063	250.027		
2.1.2.4 Best.res. Fonds onderwijskundige vernieuwing	315.319	-119.120	186.170	382.369		
2.1.2.5 Bestemmingsreserve eenmalige uitkering	-	1.812.082	-	1.812.082		
Bestemmingsreserves (publiek)	875.193	2.756.612	-918.893	2.712.912		

2.1.2.2 Bestemmingsreserve als gevolg dat de groeiregeling niet meer op schoolniveau, maar op bestuursniveau wordt ontvangen. SCOH heeft derhalve een eigen interne regeling. Besloten is deze reserve te maximeren op € 400.000. Dat komt ongeveer overeen met de lasten van 1 jaar. Het overige saldo wordt jaarlijks toegevoegd aan de algemene bovenschoolse reserve.

2.1.2.3 Bestemmingsreserve wordt gevormd omdat SCOH eigen risicodragers is en de ziektevervang niet meer kan declareren bij het vervangingsfonds. Er is besloten om het resultaat 2019 tot te voegen aan de bovenschoolse reserve om knelpunten in het kader van het lerarentekort en begeleiding van zij-instromers te bekostigen.

2.1.2.4 Er is een fonds opgericht ter stimulering van onderwijskundige vernieuwingen. SCOH scholen leggen hiervoor vanuit hun reserves de helft van het bedrag in. De overige 50% wordt gefinancierd door de stichting Belangen Behartiging.

	Stand 1-1-2019	Resultaat 2019	Overige mut.	Stand 31-12-2019		
2.1.3.1 Bestemmingsreserve huisvesting	252.640	46.864	-	299.504		
2.1.3.2 Bestemmingsreserve privaat, ouderbijdragen	3.178.240	129.307	-	3.307.547		
Bestemmingsreserves (privaat)	3.430.880	176.170	-	3.607.050	-	-

2.1.3.1 Bestemmingsreserve wordt gevormd uit de private huuropbrengsten minus private huurkosten

2.1.3.2 De reserve is opgebouwd uit bijdragen van ouders. Deze reserves worden per school bijgehouden.

	Stand 1-1-2019	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Rente mutatie	Stand 31-12-2019
--	----------------	---------	-------------	---------	---------------	------------------

2.2 Voorzieningen						
2.2.1 Personeels voorzieningen						
2.2.1.1 Jubileum	603.202	119.262	72.651	-	-	649.813
2.2.1.2 Langdurig zieken	50.802	30.976	-	-	-	81.778
2.2.3 Overige voorzieningen						
Onderhoud gebouwen	2.005.746	1.400.000	1.105.757	-	-	2.299.989
Voorzieningen	2.659.751	1.550.237	1.178.408	-	-	3.031.580

2.2.1 De voorziening Langdurig zieken is in 2018 nieuw gevormd voor de loonkosten van langdurig zieke medewerkers.

	Stand 31-12-2019	< 1 jaar	> 1 jaar	Totaal		
2.2 Looptijd voorzieningen						
2.2.1 Personeels voorzieningen						
2.2.1.1 Jubileum	649.813	53.325	596.488	649.813		
2.2.1.2 Langdurig zieken	81.778	61.382	20.396	81.778		
2.2.3 Overige voorzieningen						
2.2.3.1 Onderhoud gebouwen	2.299.989	597.800	1.702.189	2.299.989		
Voorzieningen	3.031.580	712.507	2.319.073	3.031.580		

	2019	2018				
2.3 Langlopende schulden						
2.3.7 Overige langlopende schulden	727.292	822.576				
Langlopende schulden	727.292	822.576				

2.3.7 Dit betreft lening bij de stichting Belangen Behartiging aangaande de multifunctionele accommodaties (MFA), een gelijk bedrag is opgenomen bij de materiële vaste activa, Zie ook de opmerking bij 1.2.1. Hierin is de verwachte aflossingsverplichting voor 2020 ad € 91.834 opgenomen, Dit bedrag is niet als kortlopende schuld in de jaarrekening verantwoord.

	2019	2018				
2.4 Kortlopende schulden						
2.4.3 Crediteuren	1.938.106	1.749.532				
2.4.4 OCW/EL&I	-0	25.441				
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.160.276	2.194.219				
2.4.8 Schulden ter zake van pensioenen	711.018	589.951				
2.4.9 Overige kortlopende schulden	5.982	9.553				
2.4.10 Overlopende passiva	2.724.815	2.712.665				

	Kortlopende schulden	7.540.198	7.281.361				
	Uitsplitsing						
2.4.7.1	Loonheffing	2.028.152	2.027.196				
2.4.7.2	Omzetbelasting	2	2				
2.4.7.3	Premies sociale verzekeringen	132.122	167.021				
	Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.160.276	2.194.219				
2.4.9.1	Netto Salarissen	5.982	9.553				
	Overige kortlopende schulden	5.982	9.553				
2.4.10.3	Vooruitontvangen Subsidies gemeente	142.206	281.243				
2.4.10.3	Vooruitontvangen Subsidies Overig	58.008	24.262				
2.4.10.5	Vakantiegeld en -dagen	1.924.632	1.803.600				
2.4.10.8	Overige	599.970	603.560				
	Overlopende passiva	2.724.815	2.712.665				

Jaarrekening

Model G Overzicht geormerkte doelsubsidies OCW/EZ

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule						
Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestaties conform subsidiebeschikking	
	Kenmerk	Datum			uitgevoerd	nog niet afgerond
02GA Subsidie voor studieverlof	1007289	september	3.998	3.998	X	
16RC Subsidie voor studieverlof	1006914	september	9.448	9.448	X	
17RV Subsidie voor studieverlof	1006969	september	9.523	9.523	X	
17TD Subsidie voor studieverlof	1006973	september	12.093	12.093	X	
17TY Subsidie voor studieverlof	1006984	september	6.046	6.046	X	
17YO Subsidie voor studieverlof	1006981	september	33.709	33.709	X	
17YO Subsidie voor studieverlof	1012289	november	-9.523	-9.523	X	
17YY Subsidie voor studieverlof	1006986	september	7.482	7.482	X	
17ZH Subsidie voor studieverlof	1006974	september	12.093	12.093	X	
17ZH Subsidie voor studieverlof	1009809	oktober	-12.093	-12.093	X	
17ZM Subsidie voor studieverlof	996951	mei	3.061	3.061	X	
17ZS Subsidie voor studieverlof	1006992	september	12.093	12.093	X	
18XS Subsidie voor studieverlof	1007041	september	8.578	8.578	X	
19VH Subsidie voor studieverlof	1007139	september	24.186	24.186	X	
26AZ Subsidie voor studieverlof	1007309	september	6.046	6.046	X	
02GA Subsidie zij-instroom	966896	maart	20.000	20.000		X
16XN Subsidie zij-instroom	966943	maart	20.000	20.000		X
16XN Subsidie zij-instroom	1027392	december	20.000	20.000		X
17RV Subsidie zij-instroom	998033	mei	20.000	20.000		X
17SI Subsidie zij-instroom	1004743	augustus	20.000	20.000		X
17TD Subsidie zij-instroom	998048	mei	20.000	20.000		X

17ZH Subsidie zij-instroom	1027427	december	20.000	20.000				X
17ZS Subsidie zij-instroom	1027428	december	20.000	20.000				X
17ZZ Subsidie zij-instroom	1027395	december	20.000	20.000				X
26AZ Subsidie zij-instroom	994473	april	20.000	20.000				X
			326.740	326.740				

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

G2A Aflopend per ultimo boekjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Prestaties conform subsidiebeschikking			
	Kenmerk	Datum			uitgevoerd		nog niet afgerond	
-	-	-	0	0	-			-
			0	0				

G2B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	saldo 2019	ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	totale kosten 31-12-2019	Saldo te besteden ultimo verslagjaar
	Kenmerk	Datum						
-	-	-	0	0	0	0	0	0
			0	0	0	0	0	0

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

	Realisatie 2019	Begroting	Verschil	Realisatie 2018	Verschil
3 Baten					
3.1 Rijksbijdragen					
3.1.1.1 OCW	65.389.317	62.355.570	3.033.747	62.110.208	3.279.110
3.1.2.1 Geormerkte subsidies	174.977	329.700	-154.723	135.258	39.719
3.1.2.2 Niet-geormerkte subsidies	1.244.164	1.004.828	239.336	1.028.916	215.248
3.1.2.3 Toerekening investeringssubsidies	-	982	-982	552	-552
3.1.4 Ontvangen doorbetaling rijksbijdr. SWV	3.079.185	2.735.816	343.369	2.774.205	304.980
Totaal rijksbijdragen	69.887.643	66.426.896	3.460.747	66.049.139	3.838.504
3.2 Gemeentelijke bijdragen en subsidies					
3.2.1.2 Overige gemeentelijke bijdragen en subsidies (incidenteel)	5.183.589	4.534.776	648.812	5.029.007	154.581
Gemeentelijke bijdragen en subsidies	5.183.589	4.534.776	648.812	5.029.007	154.581
3.5 Overige baten					
3.5.1 Verhuur	676.171	646.000	30.172	646.089	30.082
3.5.2 Detachering personeel	503.669	602.333	-98.665	993.626	-489.957
3.5.3 Schenking	15.196	5.625	9.571	24.818	-9.622
3.5.4 Sponsoring	18.915	3.500	15.415	10.681	8.234
3.5.5 Ouderbijdragen	1.487.588	1.351.271	136.316	1.343.669	143.918
3.5.6 Overige	560.681	350.871	209.809	1.324.055	-763.374
Overige baten	3.262.220	2.959.601	302.619	4.342.938	-1.080.718
Totaal baten	78.333.452	73.921.273	4.412.179	75.421.085	2.912.367
4 Lasten					
4.1 Personeelslasten					

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

		Realisatie 2019	Begroting	Verschil	Realisatie 2018	Verschil
4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	38.878.020	38.400.523	477.497	39.288.121	-410.102
4.1.1.2	Sociale lasten	5.858.977	7.096.969	-1.237.991	5.897.707	-38.729
4.1.1.3	Pensioenpremies	6.223.029	5.900.206	322.823	5.338.666	884.363
4.1.1.4	Premies Vervangingsfonds	67.371	67.277	94	65.003	2.368
4.1.1.5	Premies Participatiefonds	1.371.079	1.535.413	-164.335	1.737.232	-366.154
	Lonen en salarissen	52.398.475	53.000.387	-601.912	52.326.730	71.746
4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	77.587	-	77.587	-223.534	301.120
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	5.008.565	4.681.695	326.870	5.236.517	-227.952
4.1.2.3	Overig	5.362.978	4.998.930	364.049	5.715.647	-352.669
	Overige personele lasten	10.449.130	9.680.625	768.505	10.728.630	-279.500
4.1.3	Af: uitkeringen	-626.175	-620.000	-6.175	-541.354	-84.821
	Personeelslasten	62.221.431	62.061.012	160.418	62.514.006	-292.575

4.1 Gedurende het jaar 2019 was er gemiddeld 766,9 fte in dienst (2018: 760,0).

4.1.2.1 Dit betreffen de onder 2.2.1 genoemde voorzieningen (jubileum en langdurig zieken).

4.1.2.3 De grootste individuele posten zijn: Nascholing € 1.195.221, schoolbegeleiding € 456.803, Werkkostenregeling € 400.407, Werving personeel € 104.303 en arbozorg € 77.271.

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

		Realisatie 2019	Begroting	Verschil	Realisatie 2018	Verschil
4.2	Afschrijvingen					
4.2.2.1	Gebouwen en terreinen	109.958	16.501	93.457	81.428	28.530
4.2.2.2	Inventaris en apparatuur	1.564.578	1.718.681	-154.103	1.475.856	88.722
4.2.2.3	Leermiddelen	332.755	375.222	-42.467	349.472	-16.717
4.2.2.4	Overige materiële vaste activa	3.411	98.703	-95.292	1.799	1.612
	Afschrijvingen	2.010.701	2.209.106	-198.405	1.908.555	102.146
4.3	Huisvestingslasten					
4.3.1	Huur	312.784	276.561	36.223	233.924	78.860
4.3.3.1	Onderhoud	932.610	715.340	217.270	834.651	97.959
4.3.3.2	Overige huisvestingslasten	365.774	169.780	195.994	535.827	-170.053
4.3.4	Energie en water	1.082.521	964.918	117.602	1.101.311	-18.790
4.3.5	Schoonmaakkosten	1.361.034	1.336.043	24.991	1.417.820	-56.786
4.3.6	Heffingen	93.336	93.240	96	91.915	1.421
4.3.7	Dotatie overige onderhoudsvoorzieningen	1.400.000	1.240.000	160.000	1.400.000	-
	Huisvestingslasten	5.548.059	4.795.883	752.176	5.615.448	-67.389
4.4	Overige lasten					
4.4.1	Administratie en beheerslasten	1.022.683	811.593	211.091	873.941	148.742
4.4.2.1	ICT	719.996	666.437	53.559	758.730	-38.734
4.4.2.2	Licenties lesmethodes	436.265	416.660	19.606	395.351	40.914
4.4.2.3	Overige inventaris, apparatuur en leermiddelen	1.250.228	1.190.878	59.349	1.166.303	83.924
4.4.4.1	Buitenschools c.q. bijzondere activiteiten	743.711	788.807	-45.096	750.292	-6.581
4.4.4.3	Overige	2.068.810	1.667.693	401.117	1.763.438	305.372

Jaarrekening

Toelichting staat van baten en lasten

	Realisatie 2019	Begroting	Verschil	Realisatie 2018	Verschil	
Overige lasten	6.241.693	5.542.068	699.626	5.708.056	533.637	
4.4.1	De toename is vooral ontstaan door extra advieskosten € 71.455 en extra kosten voor ondersteuning automatisering € 52.979.					
4.4.4	4.4.4.3 De toename komt vooral door extra kosten voor ambulante begeleiding € 212.662 en extra kosten voor tussen-/naschoolse opvang € 144.632.					
	Specificatie accountantskosten					
4.4.1.1	Onderzoek jaarrekening	26.031	70.363	-44.332	12.680	2.943
	Totaal accountantskosten	26.031	70.363	-44.332	12.680	2.943
	Het contractueel overeengekomen bedrag bedraagt € 58.856 per jaar voor alle jaarrekeningen.					
	Totaal Lasten	76.021.884	74.608.069	1.413.816	75.746.065	275.819
	Saldo baten en lasten	2.311.567	-686.795	2.998.363	-324.981	2.636.548
5	Financiële baten en lasten					
5.1	Rentebaten	40.671	45.001	-4.330	81.661	-40.990
5.5	Rentelasten (-/-)	-41.230	-20.250	-20.980	-36.364	-4.866
	Financiële baten en lasten	-559	24.751	-25.309	45.298	-45.856
	Resultaat	2.311.009	-662.045	2.973.053	-279.683	2.590.692

Jaarrekening

Overige gegevens

Verbonden partijen								
Naam	Rechts- vorm	Statut. zetel	Code activi- teiten	Eigen vermogen 31-12-2019	Resultaat 2019	Verklaring art 2:403 BW ja/nee	Deel- name %	Conso- lidatie ja/nee
Stichting tot behartiging van de belangen van het Christelijk onderwijs	stichting	Den Haag	4	14.744.620	1.281.391	nee	100	ja
Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen	stichting	Den Haag	4	525.918	0	nee	100	ja
				15.270.538	1.281.391			
Samenwerkingsverbanden passend onderwijs (vanaf 1 augustus 2014)								
SWV Den Haag SPPOH 28-15	stichting	Den Haag	4	n.n.b.	n.n.b.	nee		nee
SWV Passend Onderwijs VO Haaglanden	stichting	Den Haag	4	n.n.b.	n.n.b.	nee		nee

Gebeurtenissen na balansdatum

Corona crisis

Vanwege landelijk beleid in verband met de corona crisis zijn de peuterscholen en scholen vanaf 16 maart 2020 tot na de meivakantie (11 mei 2020) gesloten. Er is alleen opvang voor cruciale beroepen en alle overige leerlingen ontvangen onderwijs op afstand. Hiervoor waren extra investeringen in 2020 noodzakelijk. Daartegenover staat een kostenbesparing op inhuur van personeel via uitzendbureaus.

Jaarrekening

Niet uit balans blijvende verplichtingen

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Er zijn diverse contracten afgesloten met betrekking tot de verhuur van lokalen, gymzaal en woningen. De verwachte huuropbrengst in 2020 voor de SCOH bedraagt € 540.000.

Er zijn diverse contracten afgesloten met betrekking tot de huur van lokalen en kantoren. De belangrijkste onderdelen en lasten in het jaar 2020 zijn:

- 1 150.000 Den Haag Laan van Meerdervoort 68-70 BV ivm huur ruimte staf- en servicebureau
- 2 15.000 Haagse Scholen i.v.m. huur ruimte voor Platform PO

Ultimo boekjaar zijn de verplichtingen uit hoofde van operationele leases als volgt te specificeren:

Leasecontract Veenman inzake kopieermachines (loopt af in juni 2023)

Te betalen:	€
Binnen één jaar	96.500
Tussen één en vijf jaar	240.000
Meer dan vijf jaar	0

Contract Wijs accountants t.b.v. de accountantscontrole v.d. jaarstukken en de subsidies (loopt af in 2021)

Te betalen:	€
Binnen één jaar	58.855
Tussen één en vijf jaar	58.855
Meer dan vijf jaar	0

Door de bank is een garantstelling afgegeven

NLHG0019115 t.b.v. Tasman Properties C.V.	€
	42.770

Erfstellingen en legaten Het legaat Brouwer-Klichmeyer, sedert 1958 in beheer bij het College van Kerkvoogden. Het legaat van € 68.702,- is destijds vermaakt aan de Hervormde Gemeente Den Haag met de bepaling dat de baten ten goede komen aan de scholen der Hervormde Gemeente.

	stand per 31-12-2018	Resultaat 2019	Overige mutaties	Stand per 31-12-2019
	€	€	€	€
Legaar Brouwer-Klichmeyer	p.m.	-	-	p.m.

Jaarrekening

WNT-verantwoording 2019 Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is, conform de van toepassingen zijnde regelgeving, opgesteld op basis van het algemeen geldende maximum.

Het bezoldigingsmaximum in 2019 voor De SCOH is € 167.000, zijnde 10% algemeen bezoldigingsmaximum i.v.m. met de 0,1 fte aanstelling bij de SPCP en 90% conform Onderwijs Klasse E (6 punten ivm gemiddelde totale baten per jaar (25 tot 75 mln. euro), 3 punten gemiddeld aantal leerlingen (2.500 tot 10.000) en 5 punten gewogen onderwijssoorten of sectoren (5+), derhalve totaal 14 punten wat leidt tot klasse E). Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2018 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degene die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

bedragen x € 1	G.J. Drielen		
Functiegegevens	Bestuurder*		
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12		
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0		
Dienstbetrekking?	ja		
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	167.000		
Beloningen & belastbare onkostenvergoedingen	135.524		
Beloningen betaalbaar op termijn	20.570		
Subtotaal	156.094		
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-		
Totaal bezoldiging	156.094		
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.		
Toel. vordering wegens onversch.bet.	n.v.t.		
Gegevens 2018			
Functiegegevens	Bestuurder*		
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12		
Omvang dienstverband 2018 (in fte)	1,0		
Dienstbetrekking?	ja		
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	161.100		
Beloningen & belastbare onkostenvergoedingen	133.570		
Beloningen betaalbaar op termijn	18.190		
Totaal bezoldiging 2018	151.760		

Jaarrekening

WNT-verantwoording 2019 Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden

* De heer G.J. van Drielen heeft een hoofdaanstelling voor 1 fte bij Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden en is vanuit die aanstelling voor 0,1 fte aangewezen als bestuurder van Stichting Protestants Christelijke Peuterspeelzalen.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1	J. Schinkelshoek	J van den Hul-Omta	K. van den Boogaard
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	25.050	16.700	16.700
Beloningen & belastbare onkostenvergoedingen	10.870	8.750	8.750
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal	10.870	8.750	8.750
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2018			
Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	24.165	16.110	16.110
Beloningen & belastbare onkostenvergoedingen	10.875	8.790	8.790
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging 2018	10.875	8.790	8.790

Jaarrekening

WNT-verantwoording 2019 Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden

bedragen x € 1	D.J. de Lange	M. van Spronsen	R. van Werven
Functiegegevens	Lid	Vice-voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	16.700	16.700	16.700
Beloningen & belastbare onkostenvergoedingen	7.750	8.750	8.750
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal	7.750	8.750	8.750
Verplichte motivering indien overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2018			
Functiegegevens	Lid	Vice-voorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	16.110	16.110	16.110
Beloningen & belastbare onkostenvergoedingen	7.750	8.750	8.750
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging 2018	7.750	8.750	8.750

De vergoedingen van de toezichthoudende topfunctionarissen zijn inclusief € 1500 vrijwilligersvergoeding van de stichting belangenbehartiging en exclusief BTW.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking, die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Jaarrekening

Ondertekening

Den Haag

Datum

Gerard van Drielen
Voorzitter van het College van Bestuur :

Jan Schinkelshoek
Voorzitter Raad van Toezicht :

Marcus van Spronsen
Vice voorzitter Raad van Toezicht :

Els Verhoef
lid Raad van Toezicht :

Ruth van Werven
lid Raad van Toezicht :

Jannie van den Hul-Omta
lid Raad van Toezicht :

Karel van den Boogaard
lid Raad van Toezicht :

Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden
Statutaire adres: Laan van Meerdervoort 70
Statutaire vestigingsplaats: 's-Gravenhage

Overige gegevens

Jaarrekening

Voorstel bestemming van het geconsolideerde resultaat

Statutaire regeling inzake bestemming resultaat:

Er is statutair niets geregeld inzake de bestemming van het resultaat

		Resultaat 2019	
	(Voorstel) Bestemming van het geconsolideerde resultaat		
2.1.1	Algemene reserve		
2.1.1	Algemene reserve		-616.773
2.1.2	Bestemmingsreserve (publiek)		
2.1.2.1	Bestemmingsreserve nulmeting	0	
2.1.2.2	Bestemmingsreserve groeiregeling	-41.414	
2.1.2.3	Bestemmingsreserve Bovenschools fonds ziektevervangning	1.105.063	
2.1.2.4	Bestemmingsreserve fonds onderwijskundige vernieuwing	-119.120	
2.1.2.5	Bestemmingsreserve eenmalige uitkering	1.812.082	
	totaal Bestemmingsreserve (publiek)		2.756.612
2.1.3	Bestemmingsreserve (privaat)		
2.1.3.1	Bestemmingsreserve huisvesting	46.864	
2.1.3.2	Bestemmingsreserve privaat, ouderbijdragen	129.307	
2.1.3.3	Algemene reserve SPCP	0	
2.1.3.4	Algemene reserve privaat st. belangenbehartiging	1.173.106	
	totaal Bestemmingsreserve (privaat)		1.349.277
2.1.5	Bestemmingsfonds (privaat)		
2.1.5	Fondsen (Mr. J. AE. A. Lismanfonds)		-5.000
2.1.8	Statutaire reserves		
2.1.8	Overige reserve privaat st. belangenbehartiging		108.285
	Totaal resultaat		3.592.400

Jaarrekening

D2 OCW/EZ-Bijlage

1.5.2	Ministerie van OCW/EZ	Bekostigings jaar	Beschikking (nummer)	Bedrag beschikking	Toegerekend t/m 2019	Ontvangen t/m 2019	Te vorderen 31-12-2019
	Overlopende post lumpsum						
	Personeel						
16WH	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.497	3.000	1.250	1.037	214
17SI	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.733	12.698	5.291	4.387	904
17PB	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	992.340	38.431	16.013	13.278	2.735
19TA	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	992.573	48.112	20.047	16.623	3.424
16ZP	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.483	51.968	21.653	17.955	3.698
05OL	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	992.031	76.548	31.895	26.448	5.448
17QF	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.697	88.873	37.031	30.706	6.325
17TN	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.770	99.203	41.334	34.274	7.060
17ZS	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.810	132.254	55.106	45.694	9.412
17ZZ	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.792	142.501	59.375	49.234	10.141
19VH	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	992.493	169.601	70.667	58.597	12.070
17PQ	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	992.410	173.313	72.214	59.880	12.334
17XC	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.712	174.999	72.916	60.462	12.454
17ZM	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.791	221.259	92.191	76.445	15.746
17UD	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.706	229.476	95.615	79.284	16.331
17YO	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.785	290.080	120.867	100.223	20.644
17YY	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.803	290.652	121.105	100.420	20.685
17TT	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.768	332.937	138.724	115.030	23.694
17YA	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.780	334.233	139.264	115.478	23.787
17SU	Aanvull. Bekost. Onderwijs- achterstandenbeleid	19/20	991.763	351.613	146.506	121.482	25.024

17ZH	Aanvull. Bekost. Onderwijs-achterstandenbeleid	19/20	991.790	464.665	193.610	160.542	33.068
17TY	Aanvull. Bekost. Onderwijs-achterstandenbeleid	19/20	991.691	538.329	224.304	185.993	38.311
16XN	Aanvull. Bekost. Onderwijs-achterstandenbeleid	19/20	991.512	604.810	252.004	208.962	43.042
02GA	Basisbekostiging Personeel	19/20	968976	1.342.128	559.220	463.705	95.515
02GA	Bekostiging zware ondersteuning personeel	19/20	968077	2.228.629	928.595	769.991	158.604
17ZM	Personele bekostiging regulier	19/20	986.531	526.153	219.230	181.786	37.444
17ZS	Personele bekostiging regulier	19/20	986.519	574.687	239.453	198.555	40.899
17QF	Personele bekostiging regulier	19/20	986.703	580.106	241.711	200.427	41.284
17SI	Personele bekostiging regulier	19/20	986.562	640.367	266.820	221.247	45.573
17YA	Personele bekostiging regulier	19/20	986512	688.039	286.683	237.717	48.966
17SU	Personele bekostiging regulier	19/20	986.594	697.888	290.787	241.120	49.667
17YO	Personele bekostiging regulier	19/20	986609	701.045	292.102	242.211	49.891
19TA	Personele bekostiging regulier	19/20	986.938	714.992	297.913	247.030	50.883
16WH	Personele bekostiging regulier	19/20	986.856	725.834	302.431	250.776	51.655
17PQ	Personele bekostiging regulier	19/20	986.659	734.098	305.874	253.631	52.243
16RC	Personele bekostiging regulier	19/20	967.876	739.208	308.003	255.396	52.607
17ZH	Personele bekostiging regulier	19/20	986.515	777.551	323.979	268.644	55.335
19HH	Personele bekostiging regulier	19/20	967.943	792.897	330.374	273.946	56.428
07YO	Personele bekostiging regulier	19/20	983.680	837.995	349.165	289.527	59.638
17TT	Personele bekostiging regulier	19/20	986.629	878.818	366.174	303.632	62.542
05OL	Personele bekostiging regulier	19/20	983.071	937.271	390.529	323.827	66.702
17RI	Personele bekostiging regulier	19/20	986.712	1.019.488	424.787	352.233	72.554
17XC	Personele bekostiging regulier	19/20	986.620	1.122.451	467.688	387.807	79.881
17UD	Personele bekostiging regulier	19/20	986.619	1.209.058	503.774	417.730	86.044
16ZP	Personele bekostiging regulier	19/20	986.897	1.225.909	510.795	423.551	87.244
17ZZ	Personele bekostiging regulier	19/20	986.540	1.268.860	528.691	438.391	90.300
17TY	Personele bekostiging regulier	19/20	986.628	1.285.840	535.767	444.258	91.509

18XS	Personele bekostiging regulier	19/20	967.900	1.303.883	543.284	450.492	92.793
17YY	Personele bekostiging regulier	19/20	986.613	1.371.729	571.554	473.932	97.622
17PB	Personele bekostiging regulier	19/20	986.679	1.460.819	608.675	504.713	103.962
17VA	Personele bekostiging regulier	19/20	986.644	1.546.667	644.444	534.373	110.071
16XN	Personele bekostiging regulier	19/20	986.865	1.546.875	644.531	534.445	110.086
17RV	Personele bekostiging regulier	19/20	986.559	1.626.297	677.624	561.886	115.738
19VH	Personele bekostiging regulier	19/20	986.984	1.647.606	686.502	569.248	117.254
17TD	Personele bekostiging regulier	19/20	986.595	1.688.079	703.366	583.231	120.135
17TN	Personele bekostiging regulier	19/20	986.600	1.863.151	776.313	643.719	132.594
26AZ	Personele bekostiging regulier	19/20	988.079	3.119.156	1.299.648	1.077.668	221.980
26AZ	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	981.830	172.108	71.712	78.137	-6.425
17TN	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980.745	101.379	42.241	46.026	-3.785
19VH	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	981.552	93.913	39.130	42.636	-3.506
17TD	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980.700	89.590	37.329	40.674	-3.345
17RV	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980.661	83.500	34.792	37.909	-3.117
16XN	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	979.697	83.107	34.628	37.730	-3.102
17PB	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980.884	80.160	33.400	36.393	-2.993
17VA	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980.753	79.767	33.236	36.214	-2.978
17YY	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980.635	72.694	30.289	33.003	-2.714
17TY	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980.748	69.747	29.061	31.665	-2.604
17ZZ	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980.669	69.157	28.816	31.397	-2.581
17UD	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980.750	64.835	27.015	29.435	-2.420
16ZP	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980.876	64.442	26.851	29.257	-2.406
17XC	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980.755	58.155	24.231	26.402	-2.171
17RI	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980.691	54.619	22.758	24.797	-2.039
17TT	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980.725	48.921	20.384	22.210	-1.826
05OL	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	976579	48.528	20.220	22.032	-1.812
07YO	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	977306	42.830	17.846	19.445	-1.599

17ZH	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980664	41.652	17.355	18.910	-1.555
17YO	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980644	40.473	16.864	18.375	-1.511
02GA	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	967201	39.294	16.373	17.839	-1.466
17PQ	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980810	38.312	15.963	17.393	-1.430
19TA	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	981568	36.347	15.145	16.502	-1.357
17SU	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980599	35.561	14.817	16.145	-1.328
16WH	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	979692	33.989	14.162	15.431	-1.269
17YA	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980643	32.614	13.589	14.807	-1.218
17ZS	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980666	32.221	13.425	14.628	-1.203
17SI	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980596	32.025	13.344	14.539	-1.195
18XS	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	967590	29.863	12.443	13.558	-1.115
17ZM	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980665	29.078	12.116	13.201	-1.085
17QF	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	980807	28.488	11.870	12.934	-1.064
19HH	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	967595	20.040	8.350	9.098	-748
16RC	Prestatiebox Primair Onderwijs	19/20	967559	17.879	7.449	8.117	-668
				46.158.412	19.232.672	16.150.115	3.082.557
						GBR 1204	34.586.325
						GBR 2055	-31.503.772
						Totaal:	3.082.553

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden
Laan van Meerdervoort 70
2517 AN DEN HAAG

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden te DEN HAAG gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2019;
- (2) de staat van baten en lasten over 2019; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres

Bogert 16

5612 LZ Eindhoven

Maarsssen

Bisonspoor 7023

3605 LT Maarsssen

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK 58941487

BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

accountants
onderwijs & kinderopvang

085 - 0200 093

mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres

Bogert 16

5612 LZ Eindhoven

Maarsse

Bisonspoor 7023

3605 LT Maarsse

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 19 juni 2020

Wijs Accountants

Was getekend: M.A.M. Heijligers AA

Kenmerk: 2020.0180.conv

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33

KVK 58941487

BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl

Bijlagen

Bijlage

Gegevens over de rechtspersoon

Naam:	Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden	
Adres:	Postbus 18546, 2502 EM Den Haag	
Telefoon:	070-3118787	
E-mailadres:	info@scoh.nl	
Internetsite:	www.scoh.nl	
Bestuursnummer:	70176	
Contactpersoon:	Drs. B. Tukker	
Telefoon:	070-3118794	
E-mailadres:	btukker@scoh.nl	
BRIN-nummers:	05OL	ELOUT V SOETERWOUESCHOOL
	07YO	BAVINCKSCHOOLO
	16WH	DE ESHOF
	16WH	VROONDAAL
	16XN	ANEMASCHOOL
	16ZP	DS W.E. DEN HERTOOGSCHOOLO
	17PB	DE ARK
	17PQ	PRINSEHAGHE
	17QF	WAALSE LOUISE DE COLIGNY
	17RI	ORANGE NASSAUSCHOOLO
	17RV	O.G. HELDRINGSCHOOLO
	17SI	VAN HOOGSTRATENSCHOOLO
	17SU	COMENIUS
	17TD	DA COSTASCHOOLO
	17TN	LEYENBURG
	17TT	DS D.A. V.D. BOSCHSCHOOLO

17TY	P. OOSTERLEESCHOOL
17UD	GERTH VAN WIJKSCHOOL
17VA	DE VLIERMEENT
17XC	DS D.J. KARRESSCHOOL
17YA	PAUL KRUGERSCHOOL
17YO	DE ONTMOETING
17YY	JAN VAN NASSAUSCHOOL
17ZH	PRINSES IRENESCHOOL
17ZM	MEESTER SCHABERGSCHOOL
17ZS	DR M.M. DEN HERTOGSCHOOL
17ZZ	DE HORIZON
19TA	DE VUURTOREN
19VH	ORANJESCHOOL
26AZ	DE GANTEL
26AZ	DE GANTEL, WATERLELIE
17TD	DA COSTASCHOOL HOLLANDERSTRAAT
17TD	DA COSTASCHOOL SPIEGELSTRAAT
19VH	DE MEERPAAL
16RC	HET MOZAIEK
18XS	DE SPRINGPLANK
19HH	REHOBOTH
02GA	VAN KOETSVELDSCHOOL
07MZ	DE POORT

Bijlage

D4 Reserves per kostenplaats

2.1.1	Algemene Reserve Publiek	Stand 31-12-2018	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-2019
02GAVSO00	Koetsveldschool	868.884	136.016	-43.211	961.689
05OLBAO00	Elout v Soeterwoudeschool	225.750	-15.039	-9.061	201.651
07MZPRO00	De Poort	2.412.219	508.225	-125.579	2.794.865
07YOBAA00	Bavinckschool	38.123	21.836	-2.578	57.382
16RCSBO00	Het Mozaiek	-3.331	2.584	0	-748
16WHBAO00	De Eshof	301	0	0	301
16WHBAO10	Vroondaal	31.468	-29.905	-67	1.496
16XNBAO00	Anemaschool	1.026.388	225.836	-53.846	1.198.378
16ZPBAO00	Den Hertogschool	153.653	32.401	-8.000	178.054
17PBBAO00	De Ark	-269.534	-14.304	0	-283.838
17PQBAA00	Prinsehaghe	84.426	-132.847	0	-48.421
17QFBAA00	Waalse Louis de Coligny	-50.197	4.823	0	-45.374
17RIBAA00	Oranje Nassau	15.867	-3.944	-513	11.411
17RVBAO00	Heldringschool	24.000	-87.679	0	-63.679
17SIBAA00	Hoogstratenschool	-37.898	25.610	0	-12.287
17SUBAA00	Comenius	675.509	95.824	-33.167	738.165
17TDBAA00	De Costaschool Hollandstr.	222.918	-72.171	-6.482	144.264
17TDBAO10	Da Costaschool Spiegelstr.	-21.312	20.942	0	-371
17TNBAO00	Leyenburg	204.553	-234.205	0	-29.652
17TTBAO00	D.A. v.d. Boshschool	123.446	-96.105	-1.176	26.166
17TYBAO00	Oosterleeschool	713.383	1.085	-30.722	683.746
17UDBAA00	van Wijkschool	94.447	-76.001	-793	17.653
17VABAA00	De Vliermeent	414.776	-41.914	-16.033	356.830
17XCBAO00	Ds. D.J. Karresschool	633.611	39.146	-28.929	643.828
17YABAA00	Paul Krugerschool	628.731	-39.988	-25.316	563.427
17YOBAA00	De Ontmoeting	661.758	6.259	-28.725	639.292
17YYBAO00	Jan van Nassauschool	1.294.360	26.461	-56.795	1.264.026
17ZHBAO00	Prinses Ireneschool	1.459.890	51.296	-64.981	1.446.205
17ZMBAO00	Meester Schabergschool	265.763	-50.333	-9.264	206.167
17ZSBAO00	Dr M.M. den Hertogschool	30.931	-62.102	0	-31.171

17ZZBAO00	De Horizon	209.255	-11.276	-8.513	189.466
18XSSBO00	De Springplank	519.751	153.181	-28.936	643.996
19HHSBO00	Rehoboth	154.728	-85.734	-2.967	66.027
19PQSBO00	De Prinsenhof	0	0	0	0
19TABAO00	De Vuurtoren	63.845	-19.781	-1.895	42.169
19VHBAO00	Oranjeschool	605.043	-149.154	-19.603	436.287
19VHBAO10	De Meerpaal	2.857	9.115	-1.327	10.645
26AZBAO00	De Gantel	139.908	-18.209	-5.233	116.466
26AZBAO10	De Gantel, Waterlelie	66.037	-17.591	-2.083	46.363
93ZZBVS00	SCOH-Invalpool	74.197	0	-74.197	0
94ZZBVS00	GMR	35.185	-35.185	0	0
97ZZBVS00	Stafbureau	358.689	-80.359	-8.350	269.980
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	1.082.648	-603.588	1.617.234	2.096.294
		15.235.025	-616.773	918.893	15.537.144

2.1.2.2	Bestemmingsreserve groeiregeling	Stand 31-12- 2018	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12- 2019
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	309.847	-41.414	0	268.433
		309.847	-41.414	0	268.433

2.1.2.3	Best.res. bovens. fonds ziektevervangng	Stand 31-12- 2018	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12- 2019
93ZZBVS00	SCOH-Invalpool	175.804	1.105.063	-1.030.840	250.027
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	74.223	0	-74.223	0
		250.027	1.105.063	-1.105.063	250.027

2.1.2.4	Bestemmingsres. Fonds onderwijsk. Vernieuwing	Stand 31-12- 2018	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12- 2019
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	315.319	-119.120	186.170	382.369
		315.319	-119.120	186.170	382.369

2.1.2.5	Bestemmingsres. Eenmalige uitkering	Stand 31-12- 2018	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12- 2019
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	0	1.812.082	0	1.812.082
		0	1.812.082	0	1.812.082

2.1.3.1	Bestemmingsreserve huisvesting	Stand 31-12-	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	252.640	46.864	0	299.504
		252.640	46.864	0	299.504

2.1.3.2	Bestemmingsreserve privaat, ouderbijdragen	Stand 31-12-	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-
02GAVSO00	Koetsveldschool	116.114	3.406	-5.139	114.381
05OLBAO00	Elout v Soeterwoudeschool	158.646	-9.976	-6.393	142.277
07MZPRO00	De Poort	97.938	3.381	-4.357	96.963
07YOBAB00	Bavinckschool	152.062	-138	-6.533	145.391
16RCSBO00	Het Mozaiek	1.809	-5.822	0	-4.013
16WHBAO10	Vroondaal	18.653	-18.603	-2	48
16XNBAB00	Anemaschool	34.745	3.274	-1.635	36.384
16ZPBAB00	Den Hertogschool	21.380	2.315	-1.019	22.676
17PBAB000	De Ark	106.352	6.588	-4.856	108.083
17PQBAB00	Prinsehaghe	123.153	12.666	-5.840	129.978
17QFBAB00	Waalse Louis de Coligny	34.080	-6.407	-1.190	26.483
17RIBAB00	Oranje Nassau	150.122	35.783	-7.994	177.911
17RVBAB00	Heldringschool	387.879	10.224	-17.118	380.985
17SIBAB00	Hoogstratenschool	122.426	9.540	-5.675	126.291
17SUBAB00	Comenius	-7.465	4.088	0	-3.378
17TDBAB00	De Costaschool Hollandstr.	164.974	2.839	-7.216	160.597
17TDBAB10	Da Costaschool Spiegelstr.	19.745	-26.637	0	-6.892
17TNBAB00	Leyenburg	192.568	-17.132	-7.544	167.892
17TTBAB00	D.A. v.d. Boshschool	-692	-5.403	0	-6.096
17TYBAB00	Oosterleeschool	67.956	6.089	-3.184	70.861
17UDBAB00	van Wijkschool	94.893	6.252	-4.349	96.795
17VABAB00	De Vliermeent	95.617	7.300	-4.425	98.492
17XCBAO00	Ds. D.J. Karresschool	90.448	10.406	-4.337	96.517
17YABAB00	Paul Krugerschool	-3.313	-1.706	0	-5.019
17YOBAB00	De Ontmoeting	6.463	1.899	-360	8.003
17YYBAB00	Jan van Nassauschool	52.820	24.930	-3.343	74.407
17ZHBAB00	Prinses Ireneschool	23.292	-3.103	-868	19.320
17ZMBAB00	Meester Schabergschool	-6.989	-6.605	0	-13.594
17ZSBAB00	Dr M.M. den Hertogschool	73.483	-1.615	-3.090	68.778
17ZZBAB00	De Horizon	256.783	17.583	-11.798	262.568
18XSSBO00	De Springplank	-697	626	0	-71
19HHSBO00	Rehoboth	752	-4.769	0	-4.017
19TABAB00	De Vuurtoren	33.880	3.045	-1.588	35.338
19VHBAB00	Oranjeschool	49.113	13.176	-2.678	59.610
19VHBAB10	De Meerpaal	27.281	9.620	-1.587	35.315
26AZBAB00	De Gantel	238.062	15.450	-10.901	242.612
26AZBAB10	De Gantel, Waterlelie	187.244	26.743	-9.201	204.785
92ZZBVS00	Innovatiefonds SCOH	0	0	43.602	43.602
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	-3.336	0	100.619	97.283
		3.178.240	129.307	0	3.307.547

2.1.5	Bestemmingsfons (priv.) Mr. J.AE.A. Lismanfonds	Stand 31-12-	Resultaat	Overige mutaties	Stand 31-12-
99ZZBVS00	Bestuur/Bovenschoolse act.	59.604	-5.000	0	54.604
		59.604	-5.000	0	54.604

Bijlage

Model verantwoording van gemeentelijke subsidies met verreken clausule

Vaststellingsformat schoolbesturen subsidies 2019

Naam bestuur: Stichting Christelijk Onderwijs Haaglanden SCOH

VOS-NR	Activiteitnummer en -naam	Toegekend bedrag	Ontvangen voorschot	Realisatie	Evt. verrekening	verantwoord bedrag	toelichting
ABBA/VL /3100	Subsidieverlening Nieuw gebouw Haags Hopje Deltaplantsoen 2015	130.000	117.000	0	0	0	Realisatie van dit gebouwtje wordt in 2020 afgerond, daarom wordt de subsidie in 2020 verantwoord.
ABBA/VL /3118	Subsidieverlening Multifunctioneel gebouw Deltaplein 2016	20.000	18.000	0	0	0	Realisatie van dit gebouwtje wordt in 2020 afgerond, daarom wordt de subsidie in 2020 verantwoord.
1773	02.01.03 Brede buurtschool VO, inclusief zaterdag- en zomerschool	50.000	50.000	51.313	0	51.313	N.V.T
1773	02.01.06 Verlengde schooldag activiteiten VO en GOA- welzijn VO	12.061	12.061	12.324	0	12.324	N.V.T
2016	Subsidie 2019 Startmiddag / uitwisseling	1.000	1.000	17	0	17	activiteit is niet uigevoerd
1773	11.01.01 PO kamer en Kamerbreed overleg	100.000	100.000	103.680	0	103.680	N.V.T
1773	11.04.01 Concierge regeling	92.175	92.175	97.110	0	97.110	N.V.T
1773	11.04.02 Voormalige ID banen PO	45.000	45.000	45.027	0	45.027	N.V.T
1773	10.02.01 Integrale plannen	3.244.165	3.244.165	3.680.221	0	3.680.221	N.V.T
1699*	11.02.03 Innovatie	7.809	7.809	7.835	0	7.835	N.V.T
1702*	11.02.03 Innovatie	30.948	30.948	30.948	0	30.948	N.V.T
1704*	11.02.03 Innovatie	9.261	9.261	9.420	0	9.420	N.V.T
2379	Subsidieverlening Schoolsportcoördinator PO 2019	1.838	1.838	1.857	0	1.857	N.V.T
2037	Subsidie 2019 Matriaallasten vve	2.085	2.085	2.406	0	2.406	N.V.T
2020	Subsidie 2019 Nieuwe aanmeldprocedure basisschool	30.000	30.000	30.000	0	30.000	N.V.T
1906	Subsidie 2019 aanmelden PO	185.750	185.750	188.617	0	188.617	N.V.T
Totalen		3.962.092	3.947.092	4.260.774	0	4.260.774	

Integrale Plannen (10.2:1)

VOS-NR	Integraal Plan : naam locatie	Toegekend bedrag	Ontvangen voorschot	Realisatie	Evt. ver-rekening	verantwoord bedrag	toelichting
1773	Bavinckschool	37.287	37.287	37.668	0	37.668	N.V.T
1773	Comenius	258.247	258.247	279.241	0	279.241	N.V.T
1773	Da Costaschool	9.044	9.044	12.162	0	12.162	N.V.T
1773	De Ark	37.657	37.657	43.691	0	43.691	N.V.T
1773	De Elout	70.782	70.782	87.084	0	87.084	N.V.T
1773	Vroondaal	52.338	52.338	64.286	0	64.286	N.V.T
1773	De Gantel	19.171	19.171	22.020	0	22.020	N.V.T
1773	De Horizon	70.643	70.643	73.281	0	73.281	N.V.T
1773	De Meerpaal	58.507	58.507	62.085	0	62.085	N.V.T
1773	De Ontmoeting	121.803	121.803	129.894	0	129.894	N.V.T
1773	De Spiegel	39.166	39.166	44.632	0	44.632	N.V.T
1773	De Springplank	52.902	52.902	54.666	0	54.666	N.V.T
1773	De Vliermeent	30.805	30.805	33.363	0	33.363	N.V.T
1773	De Vuurtoren	36.082	36.082	36.319	0	36.319	N.V.T
1773	De Waterlelie	19.693	19.693	26.368	0	26.368	N.V.T
1773	Dr M.M. den Hertogschool	81.491	81.491	129.851	0	129.851	N.V.T
1773	Dr. J.A. Gerth van Wijkshoek	100.712	100.712	138.492	0	138.492	N.V.T
1773	Ds. D.A. v.d. Boschschoon	102.234	102.234	137.447	0	137.447	N.V.T
1773	Ds. D.J. Karresschool	47.323	47.323	48.463	0	48.463	N.V.T
1773	Ds. W.E. den Hertogschool	17.529	17.529	20.177	0	20.177	N.V.T
1773	Het Mozaiek	13.021	13.021	14.916	0	14.916	N.V.T
1773	Jan van Nassauschool	498.525	498.525	532.367	0	532.367	N.V.T
1773	Koetsveldschool	9.911	9.911	12.647	0	12.647	N.V.T
1773	Leyenburg	26.923	26.923	29.527	0	29.527	N.V.T
1773	Meester Schabergschool	50.078	50.078	51.733	0	51.733	N.V.T
1773	O.G. Heldringschool	24.326	24.326	27.670	0	27.670	N.V.T
1773	Oranje Nassauschool	22.317	22.317	26.123	0	26.123	N.V.T
1773	Oranjeschool	140.664	140.664	145.308	0	145.308	N.V.T
1773	P. Oosterleeschool	120.659	120.659	142.360	0	142.360	N.V.T
1773	Paul Krugerschool	323.593	323.593	397.325	0	397.325	N.V.T
1773	Prinsehaghe	56.276	56.276	73.357	0	73.357	N.V.T
1773	Prinses Ireneschool	444.472	444.472	463.185	0	463.185	N.V.T
1773	Prof. Mr. A. Anemaschool	133.207	133.207	152.369	0	152.369	N.V.T
1773	Van Hoogstratenschool	38.409	38.409	39.741	0	39.741	N.V.T
1773	Waalse Louise de Coligny-school	78.368	78.368	90.402	0	90.402	N.V.T
Totalen		3.244.165	3.244.165	3.680.221	0	3.680.221	